

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN D.D. 30 MAART 2023

[Typ hier]

Datum verslag 5 april 2023
Locatie Stadhuis, de stadhuishal
Verslag door Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag mei 2023

Aanwezigen:

Ochtendvergadering

- 10 De voorzitter, de heer H. Bakker, en van het college de burgemeester mevrouw S. Dijkma (burgemeester), en voorts de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), de heer M. Koning (D66), de heer J. Vasters (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), mevrouw H. Assen (PvdA), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw T. Meerding (VVD), mevrouw M. Ramaker (VVD), de heer V. Stevens (Student & Starter), mevrouw A. Oudejans (Student & Starter), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), mevrouw S. Nolten (Bij1), mevrouw L. de Vries (Partij voor de Dieren), de heer R. Maas (VOLT), de heer I. Simşek (DENK), de heer F. van der Star (PVV), en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Schueler en de commissiesecretaris.

Middagvergadering

- 20 De voorzitter, de heer H. Bakker, en van het college de burgemeester mevrouw Dijkma en de wethouder mevrouw Schilderman, en voorts de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), mevrouw M. Hellevoort (GroenLinks), de heer M. Koning (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), de heer R. van der Zweth (PvdA), mevrouw B. Chirino (ChristenUnie), mevrouw H. Assen (PvdA), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), de heer V. Stevens (Student & Starter), mevrouw S. Vlootman (Student & Starter), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw T. Meerding (VVD), mevrouw M. Ramaker (VVD), mevrouw S. Nolten (Bij1), de heer R. Maas (VOLT), mevrouw L. Snippe (Partij voor de Dieren), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren),
30 mevrouw L. de Vries (Partij voor de Dieren), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), de heer M. Sungur (DENK), de heer I. Simşek (DENK) en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Schueler en de commissiesecretaris.

Verslag openbare vergadering commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën d.d. 30 maart 2023

Aanwezigen:	1 -
1. Opening en mededelingen	2 -
1.a Heropening	2 -
2. Vaststellen van de agenda van 30 maart 2023	2 -
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen	2 -
3.1 Raadsvoorstel op voorstel Veiligheidsregio Utrecht tot oprichting stichting 40 Waarborgfonds Veiligheidsregio's	2 -
3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de ingekomen raadsbrieven	3 -
4. Verslagen	4 -

Conceptverslag openbare vergadering Veiligheid Bestuur en Financiën d.d. 23

februari 2023.....	- 4 -
5. Toezeggingen/moties	- 4 -
6. Ingekomen stukken	- 4 -
7. Raadsvoorstel Beleidskader Cameratoezicht 2022 – 2026.....	- 5 -
8. Raadsbrief Handhavingsprogramma 2023.....	- 32 -
9. Rekenkamerbrief Horen Zien en samen door	- 43 -
50 10. Raadsbrief eerste reactie op Bespreeknotitie werkwijze bij Financiële dekkingsvoorstellen	- 43 -

Ochtendvergadering 30 maart 2023

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, de heer Bakker, opent de vergadering omstreeks 10.00 uur en heet iedereen welkom.

Mededelingen vanuit de commissie

Geen

Mededelingen vanuit het college

Geen.

Middagvergadering

1.a Heropening

De voorzitter, de heer Bakker, heropent de vergadering en heet iedereen welkom. Na de afhandeling van punt 8 verneemt de commissie het navolgende:

Burgemeester Dijkma zet uiteen dat de bordjes voor het aanlijnen van honden ergens in mei/juni zullen worden geplaatst. Daar wordt aan gewerkt.

Op het terrein van Financiën komt wat toegezegd is naar de raad toe, vóór het meireces.

2. Vaststellen van de agenda van 30 maart 2023

De voorzitter deelt mee dat agendapunt 9 Het rapport van de Rekenkamer Horen Zien en Samen Door van de agenda is afgehaald. De Rekenkamer is niet in de gelegenheid vanmiddag acte de présance te geven. Het voorstel is dit agendapunt door te schuiven naar dinsdagavond 18 april. Er zijn dan vanuit deze commissie geen punten geagendeerd voor de Raadsinformatiebijeenkomst. Dat rapport kan dan samen besproken worden met de raadsbrief Focus en Koers herijking Samen Stad Maken. Daarvoor moet nog wel een agendering worden vastgesteld. De voorzitter stelt vast dat de commissie met het voorstel kan instemmen, in eerste instantie het afvoeren van deze agenda en in tweede instantie de agendering voor de vergadering van de commissie op 18 april. De agenda is aldus vastgesteld.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

3.1 Raadsvoorstel reactie op voorstel Veiligheidsregio Utrecht tot de oprichting stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's

Het voorstel is de agendering voor de volgende commissiebehandeling voor een bespreking gedurende 30 minuten. De commissie gaat daarmee akkoord.

3.2 Raadsvoorstel Vaststelling Verordening gemeente Utrecht en wijziging APV

Het voorstel is een bespreking van 15 minuten. De commissie gaat akkoord.

3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de ingekomen raadsbrieven

Mevrouw Ramaker (VVD) wil mede namens enkele fracties de raadsbrief tegenmoetkoming energiekosten maatschappelijke organisaties agenderen. Het doel is bespreking van de aanpak en het gebruik van deze subsidieregeling. Zij is benieuwd naar de bekendheid van de regeling onder maatschappelijke organisaties. De partijen die naast de VVD mee-agenderen zijn DENK, Stadsbelang Utrecht, Utrecht Solidair, VOLT, PVV, en het CDA. Tijdens deze vergadering sluiten EenUtrecht en D66 zich aan. Het voorstel is 75 minuten te reserveren. De commissie gaat daarmee akkoord.

De heer Koning (D66) agendeert namens zijn collega de heer Van Vliet en de PvdA, het CDA, GroenLinks, VOLT, de Partij voor de Dieren, en de ChristenUnie een commissiedebat over de digitale stad naar aanleiding van de Raadsinformatiebijeenkomst. Daarover is een agendering rondgestuurd naar de griffier. Het voorstel is een behandelijd 120 minuten. **Mevrouw Ramaker** (VVD) sluit zich aan bij de agendering. **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) pleit voor 120 minuten omdat de digitale stad alles omvat. **Mevrouw Ramaker** (VVD) stelt voor meer focus op het onderwerp te leggen. **Mevrouw Oudejans** (Student & Starter) deelt mee dat haar collega mevrouw Kendir graag mee agendeert.

De voorzitter besluit 120 minuten uit te trekken voor de bespreking. Hij vraagt de commissieleden te prioriteren wat de commissie voor en na de zomer wil bespreken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) sluit zich graag aan bij de agenderende partijen.

Mevrouw Nolten (Bij1) wil graag het Amnesty rapport over demonstratierecht agenderen samen met het manifest Demonstratierecht dat door velen is ondertekend, en de beantwoording van de schriftelijke vragen die recentelijk hierover zijn gesteld. Zij agendeert dit mede namens GroenLinks, VOLT, DENK, VVD, D66, CDA, PvdA, ChristenUnie, Stadsbelang Utrecht, Partij voor de Dieren en Student & Starter. Zij stelt voor 120 minuten uit te trekken voor de agendering.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) stelt voor 90 minuten uit te trekken.

De heer Van Steeg (CDA) denkt dat 90 minuten voldoende is.

De voorzitter concludeert dat voor de bespreking 90 minuten wordt uitgetrokken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) had een voorstel geplaatst in de app-groep over overlast in de Nobelstraat. Hij wil die graag agenderen voor een commissievergadering. Hij licht de agendering desgevraagd toe. Het gaat om twee vragen: (1) welke ingrijpende maatregelen zijn nodig om de woonoverlast op de Nobelstraat te stoppen? En (2) wat betekent dit voorbeeld voor het gemeentelijk beleid dat ervoor moet zorgen dat horeca en wonen beter in balans staan? Hij wil dit onderwerp met deze vragen agenderen. **Mevrouw Oudejans** (Student & Starter) agendeert graag mee, maar ze overweegt een alternatieve agenderingstekst. **Mevrouw Assen** (PvdA) sluit zich aan. Mogelijk heeft EenUtrecht net een andere insteek dan haar fractie. De agenderingstekst vindt zij redelijk neutraal; daarbij kan zij zich aansluiten. **De heer Maas** (VOLT) sluit zich aan bij mevrouw Oudejans.

Mevrouw Meerding (VVD) denkt zich te kunnen aansluiten bij de alternatieve tekst van Student & Starter. **De heer Koning** (D66) sluit zich aan bij de agendering.

De heer Van Steeg (CDA) kijkt graag mee met de agendering. **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) agendeert ook graag mee. **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) kijkt

graag mee met de agendering van Student & Starter. **De voorzitter** concludeert dat hij 90 minuten uittrekt voor deze agendering. **Mevrouw De Vries** (Partij voor de Dieren) sluit zich graag aan bij de agendering.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of de voorzitter nog terugkomt op de raadsbrief Samen Stad Maken. Hij wil die graag agenderen voor 18 april.

De voorzitter stelt een aanvullende agendering voor. **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) zal daarvoor een voorzet doen. **De voorzitter** neemt daarvan nota.

150 Hij concludeert dat hiermee dit agendapunt is besproken.

4. Verslagen

Conceptverslag openbare vergadering Veiligheid Bestuur en Financiën d.d. 23 februari 2023

Conform vastgesteld.

5. Toezeggingen/moties

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) vraagt over de voortgang van motie 312; de commissie heeft nog geen update gekregen en in het overzicht blijkt ook niet wanneer dat overzicht komt. **De voorzitter** stelt voor dat de burgemeester hierop terugkomt na de behandeling van het agendapunt 7.

160

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op een toezegging te missen. De toezegging is gedaan bij het agendapunt regionale Veiligheidsstrategie op 23 februari: om meer informatie te krijgen over de relatie tussen Zorg en Veiligheid bij de jaarstukken.

De voorzitter verneemt ter vergadering van de commissiegriffier dat die toezegging is gedaan en dat die ook geregistreerd is; die komt na het vaststellen van het verslag in dit systeem.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt hoe het staat met de toezegging 22/T470 uit de commissie van VBF van 15 december; de raad in het eerste kwartaal te informeren over de mogelijkheid om inwoners deze winter te helpen ten aanzien van de stijging van de energierekening in relatie tot de kwijscheldingsgrens van gemeentelijke belastingen. Daarbij staat nog geen antwoord. Het is nog net Q1. Zij verzoekt het college hierop snel terug te komen.

170

6. Ingekomen stukken

Openbare lijst Ingekomen stukken voor de vergadering 30 maart 2023

Nr. 1. Wensen en bedenkingen oprichting Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's; het afdoeningvoorstel is: in handen stellen van het college. De raad heeft inmiddels een raadsvoorstel ontvangen.

180

Nr. 2. Overlast Junkies in en rond Hoog Catharijne door bedelen en drugsjunkies; het afdoeningvoorstel is dit te betrekken bij de raadsbrief handhavingprogramma. Dit staat vandaag op de agenda van de commissie.

Nr. 3. Feiten en vragen over de handhaving tegen Rue d'Amsterdam; het afdoeningvoorstel is: in handen stellen van het college. De commissie ontvangt een afschrift van het antwoord.

Nr. 4. Concept ontwerp programmabegroting 2024-2027 HUA ter zienswijze kadernota 2023 en jaarstukken 2022 inclusief controller verklaring, het afdoeningvoorstel is: in handen stellen van het college, de raad ontvangt een raadsvoorstel.

De voorzitter legt de vraag voor of de commissie kan instemmen met de afdoeningvoorstellen en hij verneemt daarop bevestiging.

190

7. Raadsvoorstel Beleidskader Cameratoezicht 2022 – 2026

Burgemeester, Beleidssterrein: Openbare orde en Veiligheid

De raad wordt gevraagd het beleidskader cameratoezicht 2023 -2026 vast te stellen. Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het beleidskader cameratoezicht 2019-2022 zijn (A) meer flexibel cameratoezicht. Voorgesteld wordt tien camera's aan het totaal aantal beschikbare openbare orde camera's toe te voegen. Het college werkt toe naar een betere verdeling tussen vast en flexibel cameratoezicht, naar een uitbreiding van het aantal flexibele camera's van 6 naar 16 en naar vervanging door flexibele van vaste camera's als ze aan vervanging toe zijn, op plekken waar dat mogelijk is. Het totaal aantal actieve openbare orde camera's, vast of flexibel, zal maximaal 91 zijn; (B) ruimte om te experimenteren met software die de privacy, efficiency en effectiviteit van het cameratoezicht ten goede komt.

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking vindt plaats in twee termijnen.

De commissie

Mevrouw Meerding (VVD) benadrukt dat cameratoezicht werkt. Dat toezicht zorgt ervoor dat bewoners zich veiliger voelen, dat de politie sneller kan ingrijpen bij incidenten en dat daders gemakkelijker kunnen worden opgespoord. 75% van alle Utrechters vindt het cameratoezicht belangrijk. Zij verbaast zich daar niet over. Zij merkt op dit niet terug te zien is in het gemeentelijk beleid.

In de afgelopen 13 jaar is het aantal camera's niet meer gegroeid, terwijl de stad fors groter wordt. Het aantal is blijven steken op een totaal van 81. Het meeste daarvan staan in de binnenstad. Daardoor zijn er wijken waar geen enkele veiligheidscamera hangt; zij noemt Leidsche Rijn en Vleuten De Meern. De gemeenteraad merkt dat er een tekort aan camera's is; bewoners vragen regelmatig een camera te plaatsen in de buurt. En dan moet de raad hen nee verkopen.

De heer Koning (D66) merkt op dat 25% van de inwoners geen fan zijn van camera's. Een deel van hen zal vinden dat hun veiligheidsgevoel beperkt wordt door de aanwezigheid van openbare orde camera's. Hij vraagt wat de VVD daarvan vindt.

Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat daarvoor het beleidskader is geschreven zoals dat vandaag besproken wordt. Zij ziet dat in dat beleidskader goed wordt nagedacht over privacy en dat veel waarborgen worden ingebouwd. De privacy is wat haar betreft daarin goed geborgd.

De heer Koning (D66) herhaalt zijn vraag. 25 procent voelt zich aangetast in het veiligheidsgevoel. D66 vindt dat belangrijk.

Mevrouw Meerding (VVD) benadrukt dat er te weinig camera's zijn. Zij merkt op dat de groep die er bezwaar tegen heeft aanzienlijk kleiner is. Zij benadrukt dat het stadsbestuur zorgvuldig omgaat met de bezwaren.

De heer Koning (D66) vraagt of het juist is dat de VVD uitgaat van enkel de meerderheid.

Mevrouw Meerding (VVD) bevestigt de groep van 75% belangrijk te vinden; de VVD vindt dat naar die groep geluisterd moet worden. Tegelijkertijd probeert de VVD de 25% tegemoet te komen door zorgvuldig om te gaan met het cameratoezicht.

Mevrouw Assen (PvdA) zit vergeleken met de VVD en D66 er anders in. Zo hoorde mevrouw Meerding zeggen dat bewoners vaak om camera's vragen maar dat ze die niet krijgen. Zij gaat er vanuit dat de VVD er niet voor pleit alle bewoners een camera te geven die erom vragen.

Mevrouw Meerding (VVD) antwoordt bevestigend. Van belang is bewoners mee te nemen met dat cameratoezicht het laatste redmiddel is en dat er ook nog andere maatregelen zijn.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of de VVD van mening is dat met het voorstel dat nu voorligt een camera zonder aanvullende maatregelen nooit een goed idee is.

Mevrouw Meerdling (VVD) benadrukt het belang van het beleidskader. Wat haar betreft worden niet zomaar camera's geplaatst zonder een waarborg.

Mevrouw Assen (PvdA) licht toe te bedoelen dat de aanvullende maatregelen de veiligheid vergroten. Zij vraagt of de VVD dat deelt.

Mevrouw Meerdling (VVD) antwoordt bevestigend.

Zij vervolgt haar inbreng met op te merken dat vandaag het moment is om te spreken over de beleidskeuzes. Het college stelt voor 10 nieuwe camera's aan te schaffen.

250 Haar fractie is daarmee blij. Dit is haars inziens een mooie stap vooruit. Zij merkt op dat het aantal uit de lucht gegrepen is, in plaats van dat gekeken wordt naar noodzakelijkheid als leidend principe. Mogelijk zijn er nog 10 extra camera's nodig. Dan luistert de gemeente haars inziens echt naar de bewoners en naar de politie.

De heer Van Steeg (CDA) deelt met de VVD het leidend principe voor het aantal camera's. Hij ziet dat het aantal uit het beleidskader is gehaald. Hij vraagt of de VVD het eens is met hem dat de noodzakelijkheid daardoor ook mogelijk is.

Mevrouw Meerdling (VVD) vindt dat een stap in de goede richting. Zij ziet wel dat in het concrete voorstel van het college weer voor een aantal is gekozen.

260 **De heer Van Steeg** (CDA) bevestigt dat dit aantal is opgenomen in het raadsvoorstel. Hij pleit voor benutting van het beleidskader en de mogelijkheid om extra flexibele camera's toe toevoegen boven de 10 die erbij komen.

Mevrouw Meerdling (VVD) deelt dat. Zij is daarvan voorstander wanneer die mogelijkheid wordt gevonden. Zij vervolgt haar inbreng.

Het tweede voorstel betreft de te veranderen verhouding tussen het aantal vaste camera's en flexibele waarbij vaste camera's zoveel mogelijk worden vervangen door flexibele. Vaste camera's zullen wanneer ze aan vervanging toe zijn op plekken waar het mogelijk is, vervangen worden door flexibele, volgens het college. Zij benadrukt dat de VVD ook voorstander is van meer flexibele camera's. Zij vraagt zich wel af hoeveel van de vaste camera's geschikt zijn om vervangen te worden door flexibele.

270 Flexibele camera's betekent tijdelijk cameratoezicht. Vaste camera's betekent permanent toezicht. Dan zou volgens dit voorstel ergens permanent toezicht verdwijnen. Zij gaat ervan uit dat het permanent toezicht er niet zonder reden is. Zij vraagt de burgemeester of het mogelijk is de flexibele camera's langere tijd te handhaven wanneer die vaste camera's vervangen. Of is het stadsbestuur gebonden aan de periode van zes maanden plus mogelijk nog een keer een verlenging. Zij verneemt graag daarover de burgemeester.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) vraagt hoe dit pleidooi van de VVD in verhouding staat tot de noodzakelijkheid. Wat haar betreft wordt steeds getoetst of de camera noodzakelijk is.

280 **Mevrouw Meerdling** (VVD) is voorstander van de noodzakelijkheidstoets. Dat kan bij flexibel cameratoezicht om de zes maanden. Zij voorziet een probleem in de huidige regeling in verhouding tot de vaste camera's wanneer die worden vervangen door flexibele.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) begrijpt de woorden van de VVD. Ook zij kan zich een aantal plekken voorstellen waar vaste camera's niet vervangen kunnen worden door flexibele. Als de vervanging mogelijk is door flexibele, wil zij graag vasthouden aan de termijn die staat voor flexibele camera's, omdat het dan flexibel kan.

Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat er verschil van inzicht is als het gaat om de vraag op welke plekken flexibele camera's mogelijk zijn. Zij wil voorkomen dat er een

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of de VVD het eens is met de redenering dat uitgaande van noodzakelijkheid elke camera per definitie flexibel is. Wanneer de vaste camera ophoudt noodzakelijk te zijn, verdwijnt hij.

Mevrouw Meerding (VVD) is het daarmee eens; het zou mooi zijn wanneer het zo zou werken. De voorschriften vanuit het beleidskader zijn stringent. Het lijkt haar onwenselijk wanneer het nooit langer kan dan zes maanden met een keer een verlenging.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) pleit ervoor af te gaan van elke termijn; ook zes maanden is willekeurig. Soms staan flexibele camera's dan twee jaar, of vier jaar.

Mevrouw Meerding (VVD) is het daarmee eens.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dit een verstandige suggestie van de VVD. Hij begrijpt uit deze uitwisseling van standpunten, dat ook de termijn steeds kan veranderen, afhankelijk van de plek waar de flexibele camera staat. Hij noemt dat een verfijndere manier van plaatsen van flexibele camera's.

Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat een mooie samenvatting van haar punt.

Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op het derde voorstel van het college: over de inzet van slimme software. Dat komt tot op heden niet van de grond terwijl nieuwe technologie kansen biedt, juist als het gaat om het vergroten van privacy. Software biedt de mogelijkheid om risicovolle gebeurtenissen te herkennen, waarvan een signaal naar de uitkijkrimte kan worden gestuurd. Cameratoezicht in Utrecht loopt op dat punt achter op andere grote gemeenten. Om die reden wil het college onderzoek doen naar technische middelen die de efficiëntie en de privacy in het cameratoezicht kunnen vergroten. De VVD steunt dat streven. De VVD maant wel tot voorzichtigheid; zij begrijpt dat inwoners dit spannend kunnen vinden.

De heer Koning (D66) is het daarmee eens. Hij is blij dit signaal van de VVD te vernemen. Hij vraagt of de VVD het eens is met D66 dat de raad ook wordt meegenomen als het gaat om de mogelijkheid tot sturen aan de voorkant hoe dit pilot te implementeren.

Mevrouw Meerding (VVD) verwacht dat de burgemeester de raad op de hoogte houdt van hoe dit wordt uitgevoerd. Het is altijd goed wanneer de raad kan sturen. Daarnaast vertrouwt zij er op dat de burgemeester een goede afweging maakt.

De heer Koning (D66) vindt een kader belangrijk als het gaat om de soort software; hij haakt naar meer informatie dan wat hij nu kan zien. Hij wil als raad de verantwoordelijkheid kunnen oppakken vanwege de enorme risico's zoals de VVD terecht stelt.

Mevrouw Meerding (VVD) gaat ervan uit dat de burgemeester de raad informeert en dat de raad aan de bel kan trekken wanneer die daarvan iets vindt.

Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op de financiën. Zij leest in het beleidskader dat op dit moment nog geen geld is gereserveerd voor het plaatsen van 10 extra camera's en dat dat geld vrijgemaakt dient te worden bij de Voorjaarsnota. Het verbaast de VVD dat dit geld niet direct gereserveerd is; het gaat om een plan uit het Coalitieakkoord. Zij vraagt de burgemeester waarom hiervoor gekozen is. Dit brengt haars inziens ook risico's met zich mee. Zij krijgt hierop graag de reflectie van de burgemeester.

De heer Koning (D66) vindt deze vraag zeer terecht. D66 sluit zich daarbij aan. Hij merkt op dat de VVD eigenlijk zegt dat het aantal losgelaten kan worden en dat gekeken moet worden naar noodzakelijkheid. Dat zou zijns inziens een blanco cheque

geven. Dan heeft het stadsbestuur de financiën niet meer in de hand. In 2014 ging de VVD akkoord met het in stand houden van het aantal camera's; dat is tot nu toe nog steeds het geval. Hij vraagt mevrouw Meering of de VVD ervan overtuigd is dat het verstandig is het maximum los te laten, of is dit gemakkelijk voor de bühne?

Mevrouw Meering (VVD) antwoordt ontkennend in de zin van dat het zeker niet gemakkelijk is voor de bühne. In ieder verkiezingsprogramma van de VVD stond dat de VVD meer camera's wil in de afgelopen 10 jaar. Het kan zeker zo zijn dat de VVD dat moest opgeven in de coalitieonderhandelingen in 2014; zij was daarbij niet betrokken. Dat was een heet hangijzer. Momenteel verkeert het stadsbestuur in een andere situatie. Als het gaat om noodzakelijkheid wordt wat haar betreft niet bedoeld wat de VVD noodzakelijk vindt; daarmee wordt bedoeld binnen het huidige kader, kijkend naar wat de politie zegt, kijkend naar wat bewoners zeggen; het aantal dat daarin noodzakelijk is. Zij vernam van de politie dat dan gedacht moet worden aan 10 extra camera's bovenop de 10 extra nu.

De heer Koning (D66) heeft dat gelezen als 10 camera's bovenop wat de gemeente al had. Daar komt dit voorstel aan tegemoet. Hij nodigt de VVD uit daarvoor te gaan staan mét D66.

Mevrouw Meering (VVD) heeft daarvan een andere lezing en refereert aan de informatie die ze kreeg in de uitkijkkamer. Zij herhaalt wat daar is gezegd. Zij nodigt de burgemeester uit daarop in te gaan.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat in Nederland in toenemende mate sensoren worden ingezet om de leefbaarheid en de veiligheid te bevorderen. Het gaat dan om het volgen en vastleggen van bewegingen. Burgers en bedrijven bezitten ongeveer anderhalf miljoen beveiligingscamera's en de gemeenten door het land bezitten ongeveer drieduizend voor toezicht en de politie heeft er ook nog eens 1000. Nederland is een lappendeken en ook de stad Utrecht. Die toename maakt het belangrijk in Utrecht continu af te wegen wat nodig is; als eerste omdat daarvoor een stukje vrijheid wordt ingeleverd, én omdat het significant effect heeft op het vertrouwen dat mensen ervaren in de overheid en de politie en het daadwerkelijke gevoel van veiligheid in de stad.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt toelichting op "het inleveren van vrijheid". In zijn beleving komt er vrijheid voor terug.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) begrijpt niet hoe EenUtrecht ziet dat er vrijheid voor terugkomt. Het gaat bij GroenLinks om een belangrijke afweging tussen veiligheid in de stad en de vrijheid van de individuele burger en de privacy in de stad. Voor de veiligheid is het belangrijk camera's op te hangen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) is verbaasd over deze inbreng. Wanneer camera's hangen op plekken waar de camera's noodzakelijk zijn, zullen mensen in zijn beleving zich vrijer voelen zich te bewegen. Hij vraagt uitleg van GroenLinks dat die twee begrippen niets met elkaar te maken hebben. Wat hem betreft betekent meer camera's meer vrijheid om te bewegen.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) onderscheidt twee dingen: zij erkent dat veiligheid ook vrijheid oplevert. Zij heeft ook uitgelegd waarom camera's de vrijheid van mensen beperken; omdat privacy wordt ingeleverd. Zij vindt het vanzelfsprekend dat mensen zich vrij moet kunnen bewegen door de stad. Iedereen zal die mening zijn toegeedaan. De vraag is of een camera het enige middel is om veiligheid te bevorderen in de stad. Zij gelooft dat niet. Elk onderzoek wijst uit dat een camera niet eens in de top drie zit van wat de stad kan doen om de stad veiliger te maken. Zij weerlegt de

stelling als is een camera veiligheid. Het gaat om een middel op sommige plekken om de straat veiliger te maken en vooral om na afloop te kunnen handhaven.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat dit de kern van het debat raakt. Hij stelt dat de 92-ste camera niet mogelijk is in deze stad. Dan zou dat betekenen dat op die
390 plek aantoonbaar door deskundigen verantwoord en onderbouwd een onveilige plek wordt gecreëerd en dat er op die plek minder vrijheid is. Hij stelt dat vast en ziet dat niet weerlegt in de beantwoording van GroenLinks. Hij vraagt daarop de reactie van GroenLinks.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) draait het om. Wanneer zij in de stad de 92ste camera wil ophangen, betekent dat goed gekeken moet worden waar elders een camera niet meer nodig is. Dat betekent ook dat goed gekeken moet worden welke daadwerkelijk effectieve middelen daar ingezet moeten worden om de straat veiliger te maken: een
400 wijkagent, een buurtvader, anders inrichten van de openbare ruimte. Het dwingt het stadsbestuur breder en effectiever te kijken hoe de straat veiliger te maken. Daarvan is zij voorstander. Zij vervolgt haar betoog.

Onderzoek van het Rathenau instituut over de band tussen de burger en sensoren toont aan dat de ervaring vanuit sensortechnologie precair is. Een aantal factoren speelt een rol in wanneer een inwoner iets wel of niet toelaatbaar vindt; daaronder valt het type leefomgeving (woonwijk, uitgaansgebied?) maar ook valt daaronder hoe veilig mensen zich voelen; hoe onveiliger de mensen de situatie inschatten, des te meer zij het geoorloofd vinden sensoren toe te passen om de veiligheid te vergroten. Dat betekent dat er heel veel plekken zijn waar mensen geen camera willen en waar zij zich onveiliger zouden voelen wanneer er een camera zou hangen. Camera's zijn
410 niet gelijk aan veiligheid. Veiligheid is veel meer en veel groter: investeren in de wijk, in wijkagenten, contact met bewoners, sociale controle zijn effectievere middelen om Utrecht veilig te houden. Daarom is GroenLinks een voorstander van het maximum aantal camera's. Zij herhaalt haar argumenten.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt wat GroenLinks vindt van het nieuwe beleidskader.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) is heel tevreden met beleidskader.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat in het beleidskader eigenlijk wordt wegbe- wogen van het aantal; het aantal wordt niet meer genoemd. Eigenlijk wordt gezegd in te gaan op wat er in de stad leeft. Hij vraagt of GroenLinks dat met hem deelt.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) zet uiteen dat in het nieuwe beleidskader het aantal uitgebreid wordt naar 91. Daarbij is gezegd te kijken naar waar dat nodig is en waar-
420 om dat nodig is. Het maximum aantal van 91 staat in ieder geval vast.

De heer Van Steeg (CDA) benadrukt dat het aantal niet meer genoemd wordt in het beleidskader. Hij is blij dat GroenLinks dat ook een goede aanpassing vindt; dat is volgens hem een beweging naar de wens rond de veiligheid in de stad. Op die ma- nier zou gekeken moeten worden naar cameratoezicht.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat het maximum aantal van 91 vast staat.

De heer Koning (D66) merkt op dat in het raadsvoorstel 91 staat. Dat is leidend. Hij veronderstelt dat mevrouw Fattal het daarmee eens is.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) antwoordt bevestigend.

Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op het toetsen op de noodzakelijkheid. Ze
430 noemt de essentiële vragen die gesteld moeten worden. Ze stelt dat rekening gehou- den moet worden met het worst-case-scenario.

Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat het iets anders ligt als het gaat om de noodza- kelijkheid en een beperkt aantal camera's; in het beleidskader is al geborgd dat goed nagedacht wordt over cameratoezicht – allerlei waarborgen en voorwaarden zijn ge-

steld. Zij stelt dat het beperken van het aantal camera's er ook voor zorgt dat wanneer meer camera's nodig zijn en toch blijkt dat er extra camera's nodig zijn dat niet te kunnen doen en dat nee verkocht moet worden. Zij vraagt of mevrouw Fattal dat met haar deelt.

440 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) antwoordt dat het stadsbestuur in ieder geval soms nee zal moeten verkopen. De beleidsmakers en de politiek moeten een belangenafweging maken voor de stad. Dat wil niet zeggen dat meer camera's nooit mogen; daarom is het aantal uitgebreid. Dat betekent wel dat het stadsbestuur voor zichzelf de goede waarborgen in het leven moet roepen zowel als het gaat om de vragen die doorlopen worden wanneer een camera geplaatst wordt, als ook door zichzelf te limiteren met het aangeven van een maximum zo dat continu gekeken wordt of een camera echt nodig is.

450 **Mevrouw Meerding** (VVD) begrijpt de overweging dat af en toe nee verkocht moet worden. Wat haar betreft zou het kader moeten zijn dat het stadsbestuur een waarborg formuleert; wanneer een locatie voldoet aan alle waarborgen, aan alle voorwaarden, zou gezegd moeten kunnen worden dat voldaan is aan de vereisten, en als alle andere middelen uitgeprobeerd zijn, is te kiezen voor een camera. Dat is wat haar betreft op dit moment niet het geval omdat het stadsbestuur beperkt is vanwege een beperkt aantal camera's.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) prijst zich gelukkig met de stap die te maken is naar meer flexibele camera's waardoor de afweging mogelijk is ergens wel een camera te plaatsen.

Mevrouw Meerding (VVD) begrijpt dat mevrouw Fattal erkent dat het stadsbestuur soms nee zal moeten verkopen terwijl een locatie wel voldoet aan alle voorwaarden en de plek recht zou hebben op een camera.

460 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) brengt in dat er een fundamenteel meningsverschil zit tussen de VVD en GroenLinks over als zouden mensen recht hebben op een camera als de enige oplossing op het probleem. Zij vindt dat dat niet het geval is. Wanneer bewoners vinden dat de wijk onveilig is, zal het stadsbestuur moet ingrijpen. Het stadsbestuur doet dat ook. Zij herhaalt haar argumentatie. Wat haar betreft moet recht gedaan worden aan de onveiligheid die er onder ligt.

Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op de toets op de doelmatigheid en de noodzakelijkheid; zij herhaalt haar argumenten.

470 **Mevrouw Assen** (PvdA) zet uiteen dat van het aantal camera's niet is af te leiden hoe veilig het in de stad is, ook niet over hoe onveilig de stad is; dit zal altijd bekeken moeten worden in samenhang met de problematiek ergens en de problematiek daar weer onder, zoals armoede. Zij vindt het ook te gemakkelijk de onveiligheid in Rotterdam aan alleen de camera's te koppelen en vraagt of GroenLinks dat met haar deelt.

480 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) antwoordt dat te kunnen beamen. Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn. Wat haar betreft gaat het ook over de data die de sensoren verzamelen. Het college is van plan te experimenteren met algoritmen bij de inzet van politiecamera's. Haar fractie maakt zich daarover zorgen. Zij begrijpt het uitgangspunt van het college: het is efficiënter werken, mogelijk is meer privacy voor de bewoners te genereren wanneer dit goed wordt ingezet. Zij vraagt zich af of de baten zwaarder wegen dan de kosten. Zij stelt daarom de volgende vragen over de inzet van algoritmen bij cameratoezicht:

Welk probleem lost het algoritme op? Wat is het effect van de toepassing van het algoritme op de gemeentelijke capaciteit die nu ingezet wordt om hetzelfde te doen?

Hoeveel camera's zullen gebruikt worden in dit pilot? In welke gebieden in de stad wil het college het pilot in gaan zetten en waarom daar? Hoe wordt de inzet van het algoritme gecommuniceerd naar Utrechters en mogen zij meepraten over of dit wordt gedaan of niet? Hoelang wil de burgemeester het pilot gaan uitvoeren? Wanneer is het pilot succesvol verlopen volgens de burgemeester? Welke doelstellingen worden gebruikt om te meten of het succes behaald is of niet? Welke risico's op bias bestaan in het toepassen van dit algoritme op camerabeelden? Zij verneemt graag van de burgemeester hoe zij dat ziet. Zij heeft een voorstel voor het procesverloop; zij krijgt graag een toezegging van de burgemeester op dit pilot dat die een termijn zal kennen van een half jaar waarin de raad na afloop geïnformeerd wordt per brief over de resultaten alvorens besloten wordt om het pilot voort te zetten, en dat de evaluatie moet plaatsvinden aan de hand van de doelstellingen waarover ze graag de burgemeester hoort. Ze ontvangt dan ook graag de reflecties van de privacy officer van de gemeente en van Uthiek daarbij. Daarin moet ook een reflectie zitten op het biasrisico; is dat er geweest tijdens dit pilot? Is het mogelijk dat die bias nog niet te zien was na de termijn van het pilot? Zij verneemt graag het effect van het algoritme op de gemeentelijke capaciteit, zowel de kosten van het ontwikkelen en het onderhouden van het algoritme.

De heer Van Steeg (CDA) weet niet precies wat mevrouw Fattal bedoelt met het algoritme. Hij vindt het belangrijker dat wanneer dit leidt tot minder inbreuk op privacy, minder gebruik van camera's; is ook mevrouw Fattal voorstander van de technologische ontwikkelingen en moeten die goed toegepast worden?

Mevrouw Fattal (GroenLinks) antwoordt bevestigend. Het lijkt haar fantastisch wanneer hiermee de veiligheid wordt vergroot en dat de privacy gewaarborgd wordt. Het algoritme waarover zij spreekt, heeft te maken met dat het college aangeeft te willen experimenteren met een algoritme dat gaat filteren in de beelden die de gemeente ontvangt via de camera's of daar iets plaatsvindt en dan automatisch een signaal kan sturen naar de politie zodat de politie er snel bij is. De inzet daarvan vindt zij heel goed. Zij wil dat het goed gemonitord wordt en dat het proces daarin goed gaat.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) merkt op dat mevrouw Fattal veel kaders stelt aan dit pilot. Hij begrijpt waar haar zorgen vandaan komen. Hij vraagt zich af waar precies de termijn van een half jaar vandaan komt. Waarop baseert mevrouw Fattal zich?

Mevrouw Fattal (GroenLinks) baseert zich op het besef van hoe de burgemeester dit ziet; wat haar betreft moet dit een zo kort mogelijke periode zijn zo dat zo snel mogelijk hiervan te leren is, maar dat wel het algoritme de tijd heeft om te kunnen leren. Zij staat open voor een eventuele langere termijn dan een half jaar. Voor GroenLinks is een termijn wel van belang.

Op dit alles zou GroenLinks graag een toezegging willen krijgen met inachtneming dat het proces werkbaar moet zijn; dan zou haar fractie kunnen instemmen met een gerust hart met het voorstel een pilot te starten om die beelden efficiënter te sorteren. Zij benadrukt het belang van goede voorwaarden en de waarborging van privacy.

De heer Maas (VOLT) is tevreden met het raadsvoorstel en dan vooral als het gaat om de toename van het aantal flexibele camera's in de stad. Hij ziet ook dat de capaciteit van toezicht en politie ook daarom vraagt.

Het recente voorbeeld aan onder meer de Marco Pololaan laat zien dat het plaatsen van een camera niet het hele verhaal is. Het gaat om de plaatsen op de juiste plaats,

liefst in overleg met buurtbewoners, evaluatie daarvan, handhaving, zijn van cruciaal belang. Hij is heel benieuwd hoe de burgemeester dat ziet.

De vragen over algoritmes zal hij niet meer stellen.

De vragen over financiën zijn ook gesteld door de VVD. Daar sluit hij zich graag bij aan.

Mevrouw Assen (PvdA) is er blij mee dat met dit Coalitieakkoord het mogelijk is gemaakt dat het aantal flexibele camera's kan toenemen. Het eerder vastgestelde maximum aantal was niet toereikend, zeker in relatie tot de groei van de stad.

Het gaat haar niet om het specifieke aantal maar om het vergroten van veiligheid. Ook de veiligheid is over de stad ongelijk verdeeld. De PvdA wil voor elke Utrechter een veilige buurt en een veilige straat.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of het aantal niet meer een rol speelt voor de PvdA maar wel de criteria die worden vastgesteld.

Mevrouw Assen (PvdA) zal geen betoog houden over waarom 91 beter is dan 90 of 92. In die zin gaat het niet om het aantal. Goed moet worden gekeken of een camera het juiste middel is om de veiligheid te vergroten en dat dat altijd gedaan moet worden als sluitstuk in samenhang met andere maatregelen en dat met een maximum aantal daarop een rem gezet wordt.

De heer Van Steeg (CDA) had begrepen dat mevrouw Assen van mening is dat de situatie in de stad leidend moet zijn voor het aantal camera's en dat iedere Utrechter een camera moet krijgen wanneer de veiligheidsbehoefte er is. Hij vindt dat dat niet samen kan gaan met een maximum.

Mevrouw Assen (PvdA) denkt dat het wel kan samengaan. De kans is groot dat op een andere plek een camera weg kan en dat daar altijd kritisch naar gekeken moet worden vanwege de keerzijdes die ook aan camera's kleven.

De heer Van Steeg (CDA) begrijpt hieruit dat de veiligheid van de ene plek afhankelijk wordt gesteld van de veiligheid van de andere; dan is het aantal leidend en niet de criteria. Dat is dan kennelijk nu het uitgangspunt van de PvdA.

Mevrouw Assen (PvdA) vindt dat hierin geen sprake is van zwart/wit en wil daarin ook niet geduwd worden.

Mevrouw Meerding (VVD) herhaalt haar standpunt dat zij het niet eens is met een maximum aantal. Het cameratoezicht wordt al regelmatig geëvalueerd. Dan wordt al gekeken of een camera weg kan, of die beter naar een andere plek kan. In dat licht vraagt zij waarom het maximum nodig is.

Mevrouw Assen (PvdA) gelooft afwijkend van de VVD dat het maximum aantal maakt dat het stadsbestuur kritisch nagaat of de camera het juiste middel op de juiste plek is; dan altijd in samenhang met andere maatregelen.

Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat er waarborgen zijn om te bekijken of het gaat om het juiste middel. Daarvoor worden de evaluaties gehouden. Daarvoor wordt het beleidskader opgesteld. Zij vertrouwt erop dat het beleidskader op zichzelf goed genoeg is om scherp genoeg te kijken. Nu wordt schaarste gecreëerd aan camera's zo dat gezegd moet worden dat die er niet is.

Mevrouw Assen (PvdA) werpt tegen dat dat ook geldt voor 100 camera's die de VVD noemt. Dit zou voor elk aantal gelden. Zij deelt met de VVD dat evaluatie moet plaatsvinden, na afloop. Zij wil ook aan de voorkant die extra kritische waarborg opdat het stadsbestuur niet te gemakkelijk hiertoe besluite.

Mevrouw Meerding (VVD) merkt op dat de politie vindt dat met nog extra 10 camera's erbij aan de noodzakelijkheid wordt voldaan. Zij benadrukt dat het stadsbestuur die als voorwaarde heeft voor het beslissen over het al of niet plaatsen.

Mevrouw Assen (PvdA) deelt dat. Zij nodigt de VVD ook uit gezamenlijk te kijken naar hoe het met de voorgestelde extra camera's gaat werken en of de knelpunten in Geuzenwijk weg te nemen zijn. Wellicht is het dan niet aan de orde waarvoor de VVD bang is.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt de PvdA waarom gekozen is voor 91 en niet voor 90 of 92.

Mevrouw Assen (PvdA) moet op die vragen het antwoord schuldig blijven. Zij refereert aan haar al gegeven informatie.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of onder het gekozen aantal een advies ligt van experts.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt wat EenUtrecht rekent tot experts. Die zijn er op allerlei gebieden. In dit geval is er een politieke afweging gemaakt. De ervaring leerde dat op bepaalde plekken in de stad het knelde. Dat de burgemeester soms niet de mogelijkheid had om een flexibele camera langer te laten staan terwijl die wel bijdroeg aan veiligheid. Daarom vindt haar fractie het positief dat er nu een ruimer aantal mogelijk is omdat haar fractie gelooft dat het zal bijdragen aan veiligere buurten. Het stadsbestuur zal moeten ervaren hoe die 91 zal uitpakken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) geeft de PvdA mee dat hij juist ook spreekt over privacy experts. Hij staat volledig achter de vragen van GroenLinks met betrekking tot het algoritme. Hij legt de vraag voor aan de PvdA of de fractie heeft ingestemd zonder enig advies van een expert.

Mevrouw Assen (PvdA) antwoordt ontkennend; het gaat om 10 extra camera's. Zij is blij dat EenUtrecht de privacy experts hoog in het vaandel heeft staan.

De heer Van Steeg (CDA) oppert dat het een goed idee is de bandbreedte af te spreken: bijvoorbeeld tussen de 190 en 120 camera's. En op basis daarvan camera's te plaatsen. Hij legt de vraag voor of dat als voorstel bespreekbaar is.

Mevrouw Assen (PvdA) geeft de voorkeur aan het nagaan hoe wat nu voorligt gaat werken. Zij noemt de gemaakte afspraken in verband met Geuzenwijk als voorbeeld.

De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat 10 extra camera's een goede stap is. Hij herhaalt zijn overwegingen. Hij benadrukt dat in het beleidskader goede dingen zijn opgenomen. Hij herhaalt zijn suggestie voor een bandbreedte. Hij pleit voor meer flexibiliteit. Hij vraagt of mevrouw Assen dit met hem deelt.

Mevrouw Assen (PvdA) is blij dat de heer Van Steeg tussen de regels door complimenten geeft voor wat hij positief vindt aan het beleidskader. Zij gelooft niet in de buurt te zullen komen van de 91 als maximum. Zij gelooft in meer structurele investering in andere aanpakken.

De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat een aantal goede zaken is opgenomen in het beleidskader. Hij wil een voorstel doen in de richting van de bandbreedte.

Mevrouw Assen (PvdA) zet haar betoog voort en stelt zich voor dat de heer Van Steeg ook blij kan zijn met haar overwegingen.

Zij haalt uit de evaluatie van 2022 dat camera's de preventieve werking hebben en bijdragen aan zowel de feitelijke veiligheid en het gevoel van veiligheid. Op meerdere plekken nam de overlast toe wanneer de camera's werden verwijderd. Zij verwees naar de Geuzenwijk. De criminaliteitscijfers leken een tijd te dalen. Dat gold tot 2021 waar het ging om witwassen. Dat gold toen al niet voor vernieling, brandstichting, aanranding en dergelijke typen misdrijven op straat. Juist daar kan cameratoezicht

630 helpen. Sinds 2021 stijgt de criminaliteit tot haar spijt op vele vlakken: zoals diefstal, inbraak, geweld, seksuele misdrijven specifiek tegen vrouwen en bijvoorbeeld ook verkeersmisdrijven. Het is belangrijk daarover de feiten helder te hebben. Uiteindelijk heeft zij liever niet een camera. Zij ziet een camera het liefst zolang die nodig is en anders niet. Zij vraagt naar de inschatting van de burgemeester als het gaat om de balans tussen vaste en flexibele camera's. Zij vraagt of het denkbaar is dat in de toekomst een nog groter deel van de camera's flexibel kan zijn dan het deel dat er nu is. Zij refereert hierbij aan de motie van de heer Işık uit 2021. Haar fractie is ervan overtuigd dat in de gemeente Utrecht niemand lichtzinnig over de inzet van camera's denkt. Zij ziet dat terug in dit voorstel.

640 Daarnaast vindt ook haar fractie dat camera's altijd in samenhang moeten functioneren met ander beleid, juist omdat dan de effectiviteit veel groter is. Nieuwe technologieën zouden alleen een optie moeten zijn als die de effectiviteit, de veiligheid en de privacy vergroten; want aan nieuwe technologieën zitten ook risico's. Zij vindt het belangrijk dat camera's voor elke Utrechter leiden tot een groter gevoel van veiligheid. Dat hangt ook samen met de brede zorg in de samenleving na berichten over racisme en discriminatie bij veiligheidsdiensten. Hoe zorgt het stadsbestuur ervoor dat iedereen die camera ervaart als een groter gevoel van veiligheid.

Tot haar verdriet kunnen camera's ook leiden tot misstanden, zeker met de nieuwe technologie. Zij refereert aan de waarschuwingen in recente jaren daarover van Amnesty International en de Human Right Office van de VN. Zij vraagt welke waarborgen er zijn dat camera's niet leiden tot misstanden. Zij sluit zich aan bij de vragen 650 van GroenLinks over algoritmen. Hoe ervoor te zorgen dat de risico's daarvan en de zorgen daarover zijn weg te nemen.

Mevrouw Meerdling (VVD) refereert aan de inbreng van de politie als het gaat om het maximum aantal van 91 camera's.

Mevrouw Assen (PvdA) vaart niet alleen op de perceptie van de politie. Zij hoopt dat niemand in de raad dat zou doen.

Mevrouw Meerdling (VVD) begrijpt hieruit dat de PvdA van mening is dat de privacy ook een drukkend effect moet hebben op het aantal camera's.

660 **Mevrouw Assen** (PvdA) antwoordt dat het ook om capaciteit gaat. Zij begrijpt heel goed dat de politie eerder pleit voor een hoger aantal camera's zonder daarmee te willen suggereren dat de politie daarvoor lichtzinnig pleit. Zij kijkt ook naar het bredere geheel en naar de ervaringen van Utrechters die een camera als heel erg onprettig en ingrijpend ervaren.

De heer Van Steeg (CDA) brengt in dat camera's ervoor kunnen zorgen dat de stad menselijker wordt. De veiligheidsbehoefte wordt groter in de stad, en de ordeverstoringen groter; in dat licht kan cameratoezicht van toegevoegde waarde zijn. Hij bevestigt ook richting mevrouw Assen dat in het beleidskader goede zaken zijn opgenomen.

670 Het belangrijkste vindt hij dat wegbewogen wordt van het aantal camera's. Hij vindt dat heel goed. Hij wil dat de veiligheidsvraag vanuit de stad leidend wordt zoals ook voorgesteld werd in het eerdere advies.

De heer Koning (D66) begrijpt niet hoe de heer Van Steeg hierbij komt. Hij leest in beslispunt A in het raadsvoorstel dat het totaal aantal actieve openbare orde camera's vast of flexibel maximaal 91 zal zijn.

De heer Van Steeg (CDA) attendeert op de samenvatting. Hij tekent aan dat het gaat om de privacy van burgers.

De heer Koning (D66) zal hierop terugkomen.

De heer Van Steeg (CDA) merkt dat een stap wordt gezet richting meer flexibel en minder op aantal gestuurd; hij vindt dat een goede beweging. Hij vraagt de burgemeester wat de raad straks precies zal vaststellen. Het aantal flexibele camera's zal stijgen met 10. Maar wanneer hij het goed begrijpt, zullen er meer flexibele camera's komen. Hij vraagt wat het doel is van de burgemeester. Hij verwacht dat zeker in de binnenstad de vaste camera's broodnodig zullen zijn.

Daarnaast noemt hij de ordeverstoringen en de momenten waarop flexibele camera's worden ingezet. Er wordt slechts één evenement genoemd: Koningsdag. Bovendien wordt gerept over demonstraties. Hij vraagt of de burgemeester daarin iets specifieker kan zijn; hij wil graag weten wat zij hiermee bedoelt. Hij vindt de formulering wel erg algemeen.

Daarnaast maakte hij in het vorige debat een punt over het mobiele cameratoezicht; hij noemt in dat verband demonstraties en middelen om de camera's goed in te zetten. Hij vraagt of dat inbegrepen is in het voorstel. Hij vraagt of een drone te gebruiken is om bij demonstraties beter in beeld te krijgen wat er gebeurt. Hij krijgt graag de reactie van de burgemeester.

Mevrouw Nolten (Bij1) merkt op dat ook de heer Van Steeg het Demonstratierecht Manifest heeft ondertekend. In dat manifest staat duidelijk dat veel surveillance bij demonstraties een inperking is van dat recht. Hij vraagt hoe de heer Van Steeg in dat licht kan pleiten voor meer surveillance bij demonstraties en wiens veiligheid dat zal waarborgen.

De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat mevrouw Nolten uitgaat van de premisse dat meer camerabeleid meer inperking betekent. Het kan zomaar betekenen dat het gaat om meer inzicht in wat er feitelijk gebeurt en minder handhaving. Dat hoeft wat hem betreft niet een extra inperking te zijn. Het recht op demonstratie staat wat hem betreft als een paal boven water. Dat is wat hem betreft niet aan de orde.

Mevrouw Nolten (Bij1) bevestigt uit te gaan van deze premisse. Het gaat ook om Amnesty International. Dit is niet zomaar een mening van haar of uit de lucht gegrepen. Zij stelt vast dat de inperking er dan is.

De heer Van Steeg (CDA) is dat niet eens met haar. Dat zal ook de manier zijn waarop gekeken wordt naar cameratoezicht. Hij ziet op dit vlak alleen maar voordelen.

Hij vervolgt zijn inbreng met in te gaan op de technologische ontwikkelingen en de inbreng die daarover al is geleverd. Hij wil de technologische ontwikkelingen graag de ruimte geven. Voor zijn fractie is van belang dat de menselijke maat voorop blijft staan. Hij waakt ervoor om op alle slakken zout te leggen. Hij waakt ook voor de juiste procedures. Hij krijgt graag de reactie van de burgemeester. Hij kan zich voorstellen dat jaarlijks een debat over het cameratoezicht gehouden wordt en de ontwikkelingen daarin en misschien ook wel over het aantal. Hij wil de technologische vooruitgang niet stoppen.

Hij heeft begrepen dat de vragen met betrekking tot de financiën zijn opgehelderd. Hij verneemt graag van de burgemeester hoe dat zit. Hij is het eens met de sprekers die van mening zijn dat de financiën geregeld hadden moeten zijn bij dit voorstel. Een onderzoek zal er komen met betrekking tot de Toezichtcentrale waarover in 2023 informatie zal komen naar de raad. Hij vindt dat die een echte toevoeging kan zijn. Hij kan zich voorstellen dat financiële overwegingen daarbij een belangrijke rol spelen. Hiermee beëindigt hij zijn bijdrage.

Korte schorsing en hervatting van de vergadering.

Mevrouw Noltén (Bij1) is fel tegen uitbreiden van het aantal camera's, zowel flexibele als vaste. Zij kan daarvoor talloze redenen noemen, waaronder het recht op privacy, en het alsmaar verder uitbreiden van het arsenaal aan instrumenten van de politie. De voorkeur van haar fractie gaat te allen tijde uit naar het investeren in het oplossen van onderliggende problematiek. En niet in meer repressieve middelen die wellicht het gevoel van veiligheid van de een vergroten maar naar het gevoel van de ander dat verkleinen. De vraag is steeds voor wie dit werkt en voor wie niet.

Zo lang er sprake is van grote problemen als etnisch profileren ziet haar fractie geen heil in meer tijdelijke camera's, de inzet daarvan gewogen op basis van noodzakelijkheid en het maken van een risico-inschatting. Een politieapparaat dat aantoonbaar nog heel veel op te lossen heeft op het gebied van racisme en profilering kan daarin onmogelijk een neutrale factor zijn.

Zij vraagt of de burgemeester het met Bij1 eens is dat het geven van meer bevoegdheden aan de politie om mensen en groepen te monitoren objectief het risico op etnisch profileren vergroot, en hoe dit in het beleid past waarin het stadsbestuur etnisch profileren wil aanpakken.

Daarnaast is de effectiviteit van flexibel cameratoezicht nog niet bewezen. Zij refereert daarbij aan een onderzoek van I&O Research van april 2022. Flexibel cameratoezicht voorziet misschien in een behoefte, maar er is geen empirisch bewijs op dat het werkt. De gedane onderzoeken zijn van onvoldoende kwaliteit om conclusies te trekken over de werking ervan.

Tot haar spijt weet zij dat de extra camera's er gaan komen ondanks haar bezwaren. Daarom wil Bij1 zich nu vooral richten op wat de raad nog kan doen om het gebruik ervan aan banden te leggen. Daarbij focust zij graag op twee zaken die wat haar betreft het meest zorgwekkend zijn:

Ten eerste wordt in het beleidskader Cameratoezicht meerdere malen genoemd dat de extra flexibele camera's ook bedoeld zijn om in te zetten bij het groeiend aantal demonstraties. Zij gaat in op de inperking van de privacy van demonstranten door extra surveillance bij demonstraties door ze onder meer te volgen met camera's. Zij kan de keuze voor extra flexibele cameratoezicht niet rijmen met de toezegging het Demonstratierecht en de demonstranten beter te beschermen. Zij citeert uit het manifest. Zij vraagt of de burgemeester het argument in het beleidskader dat camera's de veiligheid van demonstranten vergroten, kan onderbouwen terwijl het rapport van Amnesty International het tegenovergestelde zegt. Zij vraagt of de burgemeester bereid is om af te zien van de inzet van flexibele camera's bij demonstraties en daarmee betere uitvoering te geven aan het beschermen van het recht op demonstratie.

Tot slot maakt zij zich grote zorgen over de wens van de politie om te experimenteren met nieuwe technologie.

Zij gaat nader in op het element bias zoals aangehaald door mevrouw Fattal. De datagestuurde technologie staat haars inziens bol van risico's op etnisch profileren. Bijna elke week verschijnt wel een artikel of onderzoek over hoe data gestuurde technologie bijdraagt aan racistische algoritmes omdat groepen gevolgd worden op basis van uiterlijke kenmerken. Dat doet de politie onder andere door de inzet van geluid, agressiemeters en gezichtsherkenning software. Zoals vastgesteld door Amnesty International leidt massasurveillance tot discriminatie. Vooroordelen en stereotyperingen binnen de politie, de invloed en modellen leiden aantoonbaar tot

discriminerende uitkomsten en hogere risicoscores voor specifieke bevolkingsgroepen.

De heer Van Steeg (CDA) hoort veel wantrouwen tegen de politie. Hij legt de vraag voor of technologie kan helpen om de stereotypering tegen te gaan.

780 **Mevrouw Nolten** (Bij1) begrijpt de gedachtegang van de heer Van Steeg. Zij vindt dat hij redeneert als is technologie iets neutraals dat steeds maar is in te zetten om de bias van mensen te vervangen. Zij benadrukt dat onder de technologie menselijke handelingen en codes liggen van mensen met bias. Die zijn niet verheven boven mechanismen in de samenleving die mensen uitsluiten. Vaak zijn ze een verlengstuk van die uitsluiting. Om die reden is haar fractie hiermee zeer voorzichtig. Zij hoopt dat de heer Van Steeg dat met haar deelt.

De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat voorzichtigheid zeker geboden is. Wanneer het gaat om een camera die vaker uit is dan aan, of alleen aan als er een demonstratie op stapel staat of groep mensen bij elkaar komt, kan hij zich voorstellen dat ook mevrouw Nolten dat een goede toevoeging vindt op wat er vandaag de dag is.

790 **Mevrouw Nolten** (Bij1) spreekt over gezichtsherkenning, tracking van beweging bij demonstraties. Zij spreekt niet over of een camera uit of aangaat.

De heer Van Steeg (CDA) roept mevrouw Nolten op iets preciezer te zijn wanneer ze het begrip algoritme gebruikt. Dat doet hem voorkomen als een groot gevaarlijk beest, terwijl de overheid hierbij echt kan helpen om privacy voor inwoners te verbeteren. Hij roept mevrouw Nolten op, voorzichtig te zijn met versoepelingen.

Mevrouw Nolten (Bij1) vindt dat een versimpeling die vertrokken is vanuit een vertrouwen dat ze niet heeft. Zij deelt dat niet met de heer Van Steeg. Zij benadrukt dat de risico's groot zijn. Daarover komen elke dag nieuwe onderzoeken uit. Zij ziet het als haar taak om die vragen te stellen.

800 **Mevrouw Assen** (PvdA) las de onderzoeken ook en daarom ook de vragen geformuleerd in aansluiting bij die van GroenLinks. Zeker gezien het recente toeslagenschandaal, is voorzichtigheid geboden. Zij vraagt of mevrouw Nolten proeft of die voorzichtigheid breed in de raad wordt gedeeld.

Mevrouw Nolten (Bij1) dankt mevrouw Assen voor de aanvulling. Zij vindt wel heel terecht dat dit op het netvlies staat van het bestuur van de stad. Zij voelt die voorzichtigheid bij sommige raadsleden en bij anderen niet.

Mevrouw Assen (PvdA) ziet verschil binnen de algoritmen en waarop die zijn in te zetten kijkend naar de nadeligheid van de gevolgen zoals geschetst door Amnesty International. Zij vraagt of mevrouw Nolten dat met haar deelt.

810 **Mevrouw Nolten** (Bij1) bevestigt dat dat een schaal is en dat daarin verschillende risico's kunnen zijn van verschillende grootte. Dat neemt niet weg dat zij het als haar taak ziet om daarop sceptisch te zijn.

Mevrouw Assen (PvdA) noemt een algoritme dat aanslaat op groepen of rellen; zij vraagt of mevrouw Nolten ook een dergelijk algoritme niet wil inzetten.

Mevrouw Nolten (Bij1) heeft geen specifiek onderzoek gelezen over dit specifieke onderdeel. Zij vindt de algoritmen in het algemeen spannend. Het is niet bekend welke bias daarin komen. Met de ogen van nu is daarop niet altijd zicht. Zij is ervan overtuigd dat die voorzichtigheid geboden is.

820 Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op het gegeven dat Nederlandse steden vaak gebruikt worden als proeftuin voor experimenten met dit soort technologie. Nederlandse techbedrijven verkopen vervolgens de software door aan mensenrechtenschendende landen. Nederland heeft als land en Utrecht heeft als stad de verantwoordelijkheid om er alles aan te doen om niet bij te dragen aan het

inperken van de veiligheid van zowel de inwoners als van die elders in de wereld. Zij verneemt graag van de burgemeester hoe zij aankijkt tegen het risico van deze technologie en of zij bereid is de inzet daarvan voor Utrecht een halt toe te roepen zodat Utrecht als stad een ferme lijn trekt waar de stad niet overeen gaat.

De heer Koning (D66) benadrukt dat cameratoezicht het sluitstuk is van openbare orde en veiligheid. Hij heeft het al een paar keer gehoord uit de mond van de burgemeester. Hij vraagt haar hoe hij het raadsvoorstel moet lezen als het gaat om het aantal camera's. Hij vraagt of zij ervoor openstaat om op de eerste pagina in het besluitpunt dit expliciet te maken.

De impact van de camera's tegenwoordig is veel groter dan die van 15 jaar geleden vanwege de technologische ontwikkeling. Het cameratoezicht is in de loop der tijd veel effectiever geworden.

D66 heeft gesteld in de coalitie onderhandelingen dat wanneer aan de slag gegaan wordt met software dat dat onder strikte voorwaarden gedaan moet worden. Hij geeft alle steun aan de vragen die gesteld zijn door mevrouw Fattal. Hij is benieuwd naar de reactie van de burgemeester daarop.

Hij vraagt haar of technologie gehaald wordt uit landen waarmee Utrecht geen zaken wil doen. Als het gaat om de software die gebruikt gaat worden in het pilot, moet dat 100% verantwoord zijn wat zijn fractie betreft.

Hij gaat in op de toename in de aantallen private camera's in de gemeente Utrecht in de afgelopen paar jaar. Daarover is in het Coalitieakkoord geschreven dat steeds meer Utrechters private camera's installeren rondom huizen en gebouwen zoals deurbelcamera's of in auto's. Die mogen volgens de wet niet gericht zijn op de openbare ruimte. Utrecht neemt een actieve rol om de privacy te beschermen.

Hij ziet dit op dit moment nog niet terug in het raadsvoorstel, terwijl dit ook een onlosmakelijk onderdeel vormt van de afspraken die gemaakt zijn. Hij verwacht daarop actie van de burgemeester. Hij zag die actie tot nu toe niet. Hij is benieuwd naar de reactie van de burgemeester. Wat hem betreft is het te mager dat deze taak alleen bij de autoriteit persoonsgegevens ligt; die doet er wat hem betreft onvoldoende aan. Hij vraagt de reactie van de burgemeester.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op ook nagedacht te hebben over dit punt; dit is een ontwikkeling die in den brede te zien is. Zij vraagt of D66 van mening is dat dit aan de lokale politiek is, of meer weggelegd voor de landelijke politiek.

De heer Koning (D66) antwoordt dat zijn fractie van mening is dat dit ook een lokale verantwoordelijkheid is. De kennis hierover schiet tekort bij inwoners en organisaties. Hij denkt aan een voorlichtingscampagne om de belanghebbenden aan de voorkant te informeren. Te vaak gaat dit mis.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat bij deurbellen met een camera de camera standaard gericht is op de openbare ruimte. Hij vraagt naar de consequenties voor de eigenaren van dit soort deurbellen.

De heer Koning (D66) antwoordt dat het is toegestaan om degene die voor de deur staat in beeld te brengen. Het gaat ook om permanente camera's die geheel of gedeeltelijk op de openbare ruimte gericht zijn. Dat is niet toegestaan.

Hij vervolgt zijn inbreng met een afronding. Hij stelde een aantal vragen en hoorde ook van andere partijen zinnige vragen. Voor zijn fractie is de afspraak van maximaal 91 camera's belangrijk. Hij onderstreept dat. Hij proeft daarvoor veel steun van partijen in de raad.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of D66 het aantal vond knellen bij het vorige besluit.

De heer Koning (D66) refereert aan zijn inbreng over het meer geavanceerd zijn van de camera's. Het is onder andere aan zijn partij te danken dat er niet nog meer camera's bijkomen.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt wat D66 zegt tegen de mensen die in onveiligere buurten wonen. Zij noemt in dit verband de Geuzenwijk en de ontwikkelingen daar.

880 **De heer Koning** (D66) verwacht dat er niet veel ruimte zit tussen wat de PvdA vindt en zijn fractie. Hij refereert aan de inbreng van mevrouw Assen over de balans die hierin nodig is. Dan helpt het om een maximum aantal te hebben zodat steeds te prioriteren is. Schaarste helpt keuzes maken om de middelen die er zijn optimaal in te zetten.

Mevrouw Assen (PvdA) houdt het voor mogelijk een flexibele camera langer te laten staan.

De heer Koning (D66) stelt in het vooruitzicht dat ook nu met dit besluit D66 scherp zal zijn naar het college als het gaat om "afpraak is afspraak".

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat de overlast drastisch toeneemt. Hij vraagt naar de consequenties daarvan in de ogen van D66.

890 **De heer Koning** (D66) vraagt zich af of overlast primair een reden moet zijn om een camera op te hangen. Het gaat om de openbare orde; aantoonbaar inzichtelijk kunnen maken aan de voorkant dat een camera een positieve functie heeft. De suggestie die gewekt wordt door EenUtrecht deelt zijn fractie niet als dat wanneer er overlast is er maar een camera opgehangen moet worden.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vertelt over zijn persoonlijke ervaringen bij ProRail waar wel degelijk het veiligheidsgevoel toenam na het plaatsen van camera's en dat de overlast en kleine criminaliteit was afgenomen. Hij gebruikt het als argument om naar de noodzakelijkheid te kijken en niet vast te houden aan een strikt maximum.

900 **De heer Koning** (D66) vindt dat daarover al veel is gewisseld. GroenLinks heeft daarover inbreng geleverd die overeenstemt met de mening van zijn fractie. Hij waakt voor een waterbedeffect door meer camera's op te hangen. Ook dat is gebe- ken uit allerlei onderzoeken.

910 **Mevrouw De Vries** (Partij voor de Dieren) vertelt over haar ervaringen met stoep- krijten. Haar werd om een vergunning gevraagd die zij niet nodig heeft voor dit creatieve werk. Politieagenten in een politiebusje kwamen haar opzoeken; ze hadden een melding gekregen uit de meldkamer. Zij kreeg een vervelend gevoel omdat iemand op een scherm had zitten kijken naar wat ze deed met haar kunstwerk op de stoep. Zij voelde zich bekeken en was zich daarvan niet bewust. Zij weet nog steeds niet waar de camera hangt die haar geregistreerd had. De stad hangt vol met dit soort camera's. De camera's voor de openbare orde zijn niet de enige camera's die door de gemeente gebruikt worden. In Utrecht zijn meer dan 5000 geregistreerde camera's en een onduidelijk aantal ongeregistreerde die op de openbare ruimte gericht zijn. Zij schaat zich achter een voorlichtingscampagne zoals voorgesteld door D66.

920 Voor haar partij is de vrije persoonlijke levenssfeer en privacy van inwoners van groot belang. Haar fractie ziet in dat gemeentelijke camera's zinvol kunnen zijn op bepaalde plekken. Tegelijkertijd staat zij terughoudend tegenover het uitbreiden van het aantal. De afweging van haar fractie daarbij is anders dan de afweging die gemaakt wordt in het raadsvoorstel. Met het uitbreiden van het aantal gemeentelijke camera's gaat haar fractie niet akkoord.

Ook loopt zij niet warm van het experimenteren met software. Zij refereert aan en sluit zich aan bij het pleidooi van Bij1 over “de neutraliteit van technologie”.

Wanneer gestreefd wordt naar meer privacy, wordt dat bereikt met minder camera's. Als het gaat om de efficiëntie en effectiviteit van camera's zonder de technologie daarbovenop, heeft haar fractie ook andere ideeën. Daarover is al eerder gesproken in het najaar van 2022.

Haar fractie is positief over de verschuiving van vaste naar flexibele camera's en vooral ook omdat die tijdelijk zijn en dat er uiteindelijk minder camera's gaan komen, is haar hoop.

930 Wat de Partij voor de Dieren betreft worden camera's allemaal flexibel. Zij vraagt de burgemeester hoe dat idealiter er in de toekomst uit kan zien.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) vraagt of mevrouw De Vries de camera's bij Galgenwaard en in de binnenstad ook flexibel wil maken.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) antwoordt bevestigend. Zij merkt op dat over de noodzakelijkheid van de camera's onduidelijkheid bestond, bijvoorbeeld als het gaat om stadion Galgenwaard. Gezegd werd dat het misschien niet altijd nodig is dat de camera's daar steeds hangen.

940 Haar fractie vindt *een half jaar tot een jaar* lang voor een tijdelijke camera. Zij staat daar anders in dan partijen die die camera's nog langer willen laten hangen. Zij vraagt het college daartegen aan kijkt. Deelt de burgemeester haar opvatting dat op sommige plekken tijdelijke camera's korter kunnen hangen.

Zij vraagt zich af hoe inwoners goed op de hoogte kunnen zijn waar en wanneer de flexibele camera's zullen zijn. Ze kunnen dus verplaatst worden.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of voor de Partij voor de Dieren effectiviteit ook een factor van overweging is.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) antwoordt bevestigend. Het gaat haar om camera's op plekken waar na twee maanden wel duidelijk is dat er sprake is van een oplossing. Dan zijn die camera's ook weg te halen.

950 Zij vraagt zich af hoe de burgemeester ervoor gaat zorgen dat er duidelijkheid gaat komen naar inwoners toe over de flexibele camera's. Het voornemen van het college is om binnenkort de privacyverordening te herzien. Haar fractie is benieuwd naar op welke manier de herziening zal plaatsvinden en hoe dat in verhouding gaat staan tot dit camerabeleid. Zij ontvangt daarover graag een duidelijke tekst.

Zij sluit zich aan bij het punt van Bij1 over demonstraties. En zij sluit zich aan bij de vraag van D66 over de inkoop van camera's.

Zij pleit ervoor, er vooral voor te zorgen dat de stadsgenoten zich niet op de vingers gekeken gaan voelen.

960 **De heer Simsek** (DENK) brengt zijn inbreng in herinnering bij de programmabegroting van 2023 over de Oeigoeren. In Utrecht hangen camera's van twee Chinese bedrijven wier camera's worden gebruikt voor de onderdrukking van en de genocide op de Oeigoeren door de Chinese staat. De wethouder zei bij de behandeling van die begroting de raad in Q1 te informeren over mogelijkheden om de veiligheidseisen van de door de gemeente beheerde camera's aan te scherpen om zo deze Chinese camera's te kunnen weren. Daarvan heeft hij tot zijn spijt nog geen terugkoppeling ontvangen. Hij vraagt hoe het daarmee staat. Hij vraagt of de burgemeester al kan toezeggen dat de veiligheidseisen op zo'n manier aangepast gaan worden dat de Chinese camera's niet meer voldoen aan die eisen. Hij ontvangt graag een toezegging.

- 970 Hij kan zich voor een groot deel aansluiten bij de punten van mevrouw Noltén van Bij1. De voorkeur van zijn fractie gaat uit naar het investeren in het oplossen van onderliggende problematiek in plaats van het alsmaar inzetten van camera's. Zijn fractie is tegen het uitbreiden van camera's, zowel flexibel als vast. Met het hoge risico op etnisch profileren, lijkt hem dit ook geen goed idee. Datagestuurde technologie vergroot ook nog eens de kans op etnisch profileren en discriminatie. Hij zou de burgemeester graag willen horen over welke waarborgen zijn ingebouwd om etnisch profileren te voorkomen als gevolg van cameratechnologie.
- 980 In het kader van de privacy van burgers vraagt hij de burgemeester om in het beleidskader op te nemen dat camerabeelden maximaal 48 uur worden bewaard.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) onderscheidt twee stukken in dit debat: het voorstel meer flexibele camera's aan te schaffen enerzijds en het voorstel om te experimenteren met software anderzijds.

De ChristenUnie steunt het voorstel om 10 extra flexibele camera's aan te schaffen en waar mogelijk vaste camera's te vervangen door flexibele. Hij vindt het nuttig gereedschap voor de handhaving van de openbare orde, zowel preventief als repressief. Hij vindt dat het aantal camera's met de stad moet meegroeien.

- 990 Hij begrijpt de zorgen op het gebied van privacy. Dit wordt ook in het beleidskader en in de begeleidende brief benoemd: het recht op privacy en het plaatsen van camera's bijten elkaar. Hij staat op het standpunt dat dit niet een middel is dat lichtzinnig moet worden ingezet. Zijn zorgen worden weggenomen door de voorwaarden die gesteld worden aan het plaatsen, zoals het proportionaliteitsbeginsel. Dan is de winst op het gebied van veiligheid groter dan de schade die wordt aangericht op het gebied van privacy. Hij vindt het nuttig de wijken mee te nemen in het plaatsen en verwijderen van camera's en verdere maatregelen die worden genomen bij het uitlezen zoals blanking, het automatisch wissen van banden na een bepaalde tijd, een kleine groep opgeleide gescreende mensen die de beelden op gezette tijden bekijkt.

- 1000 Met betrekking tot de ontwikkeling van de technologie ten behoeve van privacy, efficiëntie en effectiviteit zet de heer van Bergen uiteen dat de ChristenUnie daarvoor open staat. Tegelijkertijd begrijpt zijn fractie de zorgen goed over dit onderwerp. Zijn fractie wil dat de raad goed wordt meegenomen in dit proces en waar mogelijk aan de voorkant. Hij sluit zich aan bij de inbreng van de heer Koning en mevrouw Fattal en hij kijkt met interesse uit naar de antwoorden op de vele vragen van mevrouw Fattal.

De heer Van Steeg (CDA) herhaalt zijn inbreng over de bandbreedte, nu ook richting de heer Van Bergen. Hij vraagt of de heer Van Bergen dit met hem deelt.

- 1010 **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) bevestigt dat 91 een arbitrair aantal is. Wat zijn fractie betreft groeit het aantal met de stad mee. Hij denkt dat het aantal van 91 voor nu een mooi aantal is om na te gaan of dat voldoende is.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat het aantal van 91 dan voor vier jaar vastligt. Bovendien groeit de stad hard. Hij pleit andermaal voor een bandbreedte.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) deelt dit standpunt niet volledig. De fluctuerende behoefte pleit voor een bandbreedte. Aan de andere kant is te zien dat er veel middelen zijn in de zorg voor veiligheid; tal van andere mogelijkheden. Hij houdt vast aan zijn standpunt met betrekking tot het aantal van 91.

De heer Van Steeg (CDA) herhaalt bandbreedte een logischer uitgangspunt te vinden dan een vast aantal.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat als het gaat om cameratoezicht het aantal camera's niet meegroeit met de stad; al 15 jaar lang staat het aantal op 81, met nu een correctie met 10 camera's erbij. Per inwoner gaat het aantal camera's dus naar beneden. Hij krijgt daarop graag een toelichting nog van de heer Van Bergen.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) herhaalt 91 een goed startpunt te vinden om vanaf hier mee te groeien.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) brengt in dat vandaag de vraag aan de orde is hoe de stad zo veilig mogelijk te maken. Het moet wel strikt passen binnen strenge wetgeving en kaders voor de privacy van Utrechters. Die staan voor zijn fractie bovenaan. Het stadsbestuur stelt voor het aantal camera's uit te breiden naar een absoluut maximum van 91. Alleen al op het Centraal Station hangen als meer dan 300 ProRail camera's. Hij vindt dat het met dat aantal niet zo veilig mogelijk wordt in de stad. Hij merkt op dat een eventuele 92-ste camera niet mogelijk is ervan uitgaande dat die andere 91 allemaal noodzakelijk zijn. Hij stelt dat op de plek waar de 92e zou moeten hangen, boeven vrijuit gaan en Utrechters zich op die plek minder veilig kunnen voelen en minder vrij om zich daar te bewegen.

De heer Koning (D66) merkt op dat heer Dijkstra de indruk wekt als worden er daadwerkelijk 91 camera's geplaatst. De burgemeester krijgt de mogelijkheid om maximaal 91 camera's te plaatsen. Hij vraagt of de heer Dijkstra dat met hem eens is.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) antwoordt bevestigend. Hij heeft geluisterd naar wat de politie heeft gezegd in de meldkamer. Hij voorziet dat de mogelijkheid bestaat dat het stadsbestuur nee moet verkopen, of op een andere plek iets moet weghalen waar wel de noodzakelijkheid was aangetoond. Hij houdt vast aan zijn stellingname.

De heer Koning (D66) vraagt of de heer Dijkstra het met hem eens is dat een extra camera altijd een koste gaat van privacy.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) bevestigt dat elke camera die geplaatst wordt ten koste gaat van privacy in de zin van zichtbaarheid. Privacy staat in het dagelijks leven in ieder geval op het spel vanwege alle mobiele camera's. Het gaat hier om privacyregels; afspraken over wat wel of niet mag met een camera. Hij deelt alle zorgen die daarover zijn. Hij ziet het verschil niet tussen 91 of 92 camera's wanneer alle regels met betrekking tot privacy in acht genomen worden.

De heer Koning (D66) merkt op dat hij de heer Dijkstra nu niet goed kan volgen. De heer Dijkstra zei eerder dat elke camera een inbreuk is op de privacy. Nu ziet hij het verschil tussen 91 en 92 camera's niet. Hij vraagt hoe het te moeten uitleggen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) bestrijdt dat hij iets inconsistentes zegt. Hij beschrijft alleen hoe het gaat. Van belang is dat de regels worden nageleefd.

Mevrouw Assen (PvdA) voelt zich met de heer Dijkstra veiliger wanneer ergens een camera hangt. Zij vraagt of EenUtrecht meeweegt dat dit niet voor iedere Utrechters zo is.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) antwoordt bevestigend. Hij vindt dat een terecht punt. Hij benadrukt het belang ervan dat de gemeente de verantwoordelijkheid neemt om de bevolking goed uit te leggen hoe het gebruikt wordt en hoe het niet misbruikt wordt. Dat moet dan ook getoond worden. Hij voorziet dat de 25% zal slinken wanneer de gemeente beter laat zien dat er strikte regels zijn, en hoe de regels gehanteerd worden. Er moet meegedeeld worden wanneer een camera wordt opgehangen.

Mevrouw Assen (PvdA) concludeert dat het dan niet alleen om regels gaat. Dan gaat het ook om vertrouwen dat iets goed gebruikt wordt. Dat is dan toch relevant om zoveel mogelijk te verankeren?

1070 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) bevestigt dat het gaat om de regels in de volle breedte. Hij vervolgt zijn betoog in zijn termijn.

Hij houdt vast aan zijn standpunt dat de gemeente aantoonbaar veiligheid inlevert wanneer het maximum op 91 wordt gesteld.

De experts adviseren camera's te plaatsen waar nodig. Wat hem betreft zijn alle camera's per definitie tijdelijk. EenUtrecht wil dat met behoud van de huidige privacy-regels overal publieke veiligheidscamera's geplaatst worden, maar alleen daar waar het noodzakelijk is dus per definitie altijd tijdelijk. En dat de buurtbewoners en buurt-ondernemers veel nadrukkelijker een plek krijgen in het samen signaleren van onveilige situaties en het samen met de politie en de gemeente onderzoeken of een camera als laatste redmiddel noodzakelijk kan zijn.

1080 Om die reden legt zijn fractie de volgende drie vragen voor aan de burgemeester: (1) kan de burgemeester onderbouwd aangeven hoeveel camera's er zouden zijn uitgaande van het principe van noodzakelijkheid.

(2) als dat dan boven de 91 zou liggen, vraagt hij of de burgemeester kan aangeven hoe onveiliger de stad gaat zijn als de stad moet leren leven met het aantal van 91.

(3) waar gaat de voorkeur van de burgemeester naar uit: het maximum aantal camera's plaatsen (het huidige voorstel) of op basis van noodzakelijkheid zoals geadviseerd door de eigen experts en door de politie?

1090 **De heer Stevens** (Student&Starter) merkt op dat zijn vragen al gesteld zijn.

Hij sluit zich aan bij de inbreng van onder andere VOLT als het gaat om de effectiviteit van camera's in combinatie met verschillende interventies.

Bij de technische vragen over algoritmes en hij sluit zich in dat opzicht aan bij de inbreng van mevrouw Fattal.

Hij wil de nadruk leggen op de bias die algoritmes kunnen hebben die etnisch profilering in de kaart kunnen spelen.

Hij sluit zich graag aan bij de vraag van D66 over de aanschaf van camera's.

De heer Van der Star (PVV) kan zich goed vinden bij de inbreng van de heer Dijkstra als het gaat om privacy.

1100 Zijn fractie vindt het onderwerp cameratoezicht heel erg belangrijk. Het is een heel gevoelig onderwerp vanwege de steeds meer toenemende macht van de overheid en het monitoren van haar burgers. Tegelijkertijd laten de inwoners de wens blijken voor meer cameratoezicht. Daarom is het belangrijk met het onderwerp zo voorzichtig en secuur mogelijk om te springen.

Zijn fractie overweegt voor nu dit raadsvoorstel te steunen. Hij geeft zijn complimenten aan de opstellers van dit nieuwe beleidskader en aan de burgemeester.

In het verkiezingsprogramma van zijn fractie stelt zijn fractie dat het aantal camera's fors moet worden uitgebreid. Het aantal camera's moet meegroeien met de stad. Zijn fractie is ook van mening dat het aantal flexibele camera's moet worden uitgebreid.

1110 Er komen 10 camera's bij met dit raadsvoorstel. Hij geeft toe liever meer camera's toegevoegd te hebben willen zien. Hij vindt dit een goed begin.

Ook in vergelijking met andere G4-steden, lijkt Utrecht nu goed op peil te zijn. In Den Haag is er één camera per 4023 inwoners, in Amsterdam zijn dat 4064 en met de

nieuwe voorgestelde uitbreiding in Utrecht zou Utrecht één camera hebben per 4044 inwoners. Dat lijkt zijn fractie een goede vergelijking.

Al vaker merkte zijn fractie op dat er geen camera's zijn in Leidsche Rijn en in Vleuten De Meern voor het doel Openbare Orde en Veiligheid. Ook in het nieuwe beleidskader worden deze wijken niet genoemd. Hij vraagt of de burgemeester hierop kan ingaan. Hij kan zich voorstellen dat er ook in deze wijken behoefte is aan meer toezicht. Zijn fractie overweegt hierop een motie in te dienen.

De heer Koning (D66) begrijpt dat de PVV van mening is dat gekeken moet worden naar het aantal inwoners om te bepalen hoeveel camera's er nodig zijn; hij legt de vraag voor of het wellicht beter is te kijken naar hoe veilig of onveilig een stad is.

De heer Van der Star (PVV) bevestigt ook daar naar te kijken én naar de noodzakelijkheid. Hij kijkt ook naar de groei van de stad. Zonder uitbreiding zullen blind spots gecreëerd worden, is zijn verwachting. Hij verwacht niet-doeltreffende plekken waar op geen toezicht is.

De heer Koning (D66) begrijpt deze woorden van de PVV. Hij zoekt naar de in zijn ogen onvergelykbaarheid met bijvoorbeeld Amsterdam: waar letterlijk 10-15 keer zoveel evenementen zijn, 10-15 keer zoveel toeristen. Dan zou Amsterdam relatief meer camera's nodig hebben dan Utrecht, gemeten naar het aantal inwoners.

De heer Van der Star (PVV) kan zich daarin vinden. Hij verwacht dat het aantal benodigde camera's in Utrecht minder is dan het aantal benodigde camera's in Amsterdam.

Beantwoording

Burgemeester Dijkema neemt de raadsleden mee in de volgorde van haar beantwoording. Zij zal allereerst enkele algemene opmerkingen maken over hoe het beleid precies werkt, hoe dat te bespreken met de buurt, hoe het met het veilig stellen van beelden zit en daarna gaat zij in op enkele specifieke blokken: de discussie rondom het getal 91 en de gevraagde onderbouwing, de vragen over de verhouding in de toekomst tussen vast en flex, het thema gebruik van slimme software waarbij ze zal ingaan op het voorstel van mevrouw Fattal, camera's bij demonstraties en alle vragen die daaromtrent gesteld zijn, de private camera's en het issue van de financiën.

Het camerabeleid in algemene zin

De burgemeester bevestigt dit te moeten zien als sluitstuk van het beleid en niet als een oplossing in zichzelf. Ten tweede moet er een belangrijke balans blijven tussen wat gedaan wordt om de privacy van de burgers te waarborgen en daar waar nodig een extra stap te zetten ten koste van de privacy om veiligheid voorop te stellen. De balans moet steeds opnieuw gewogen worden bij iedere camera die geplaatst wordt. Daarvoor zijn niet alleen Europese richtlijnen over maatschappelijke behoefte of het proportionaliteitsbeginsel of het subsidiariteitsbeginsel; als het niet nodig is en het is op te lossen met minder andere instrumenten moet het gemeentebestuur dat doen. Dat is uitgangspunt van het gemeentelijk beleid. In Utrecht is er ook nog een aantal Utrechtse aanvullende criteria waarbij het college goede afspraken heeft gemaakt over het uitkijken van beelden. Daarbij kijkt de gemeente Utrecht minder vaak dan andere steden. In die zin blijkt in de loop der jaren hoe belangrijk privacy is gevonden.

De politie is wettelijk verwerkingsverantwoordelijk. De termijn voor het bewaren van beelden is wettelijk vastgelegd. Vanuit de gemeente is daarop geen wijziging aan te brengen. De mensen die de beelden uitlezen zijn gescreend, opgeleid. En onbevoegden hebben geen toegang tot de ruimte waar camera's worden uitgelezen.

De gebiedsmanager Veiligheid en de wijkagent bespreken altijd goed met de buurt wat de intentie is met cameratoezicht. Omwonenden ontvangen een wijkbericht over de reden voor het cameratoezicht, de verwachting hoe lang camera's nodig zijn en de mogelijkheid tot het indienen van bezwaren. Voordat camera's worden geplaatst, worden borden opgehangen waarop is aangegeven dat er in het gebied cameratoezicht is. Dankzij de motie van mevrouw Noltzen zullen op die borden QR codes gezet worden zo dat mensen langs die weg verwezen worden naar nadere informatie.

1170 Uit de evaluatie van het cameratoezicht kwam een aantal adviezen: niet sturen op aantallen maar op noodzakelijkheid, investeren in nieuwe technologieën, discussies over camera's en sensoren in de stad verbreden en investeren in een eigen gemeentelijke uitkijkruimte. Dit kwam voort uit een vorige raadsperiode.

De burgemeester vervolgt haar beantwoording met het aan de orde stellen van de zes blokken:

Het aantal van 91 camera's

1180 De burgemeester bevestigt dat daarvoor geen onderbouwing is; dit is een politiek akkoord. Daarmee heeft zij het te doen. Zij kan wel zeggen dat de mensen van openbare orde en veiligheid denken dat met 10 extra flexibele camera's in de komende periode er een behoorlijk goede match is. Soms zal het knellen, bijvoorbeeld op momenten van evenementen. Dan zou de wens kunnen bestaan meer camera's te hebben dan er zijn.

Vanuit de politie is niet gecommuniceerd naar het college dat er nog 10 extra camera's zouden moeten komen. Zij gaat af van de expertise van de gemeente. De burgemeester sluit niet uit dat soms wensen bestaan meer camera's te plaatsen dan dit beleidskader toelaat.

1190 Als het gaat om de orde rondom het raadsbesluit denkt de burgemeester dat de heer Koning gelijk heeft dat het aantal alleen in de samenvatting werd genoemd. Voor de burgemeester is het helder dat het nu gaat om het politieke akkoord waarbinnen zij moet handelen. Dit staat nog los van wat zij daarvan eventueel zelf vindt. Dit is ook wat de meerderheid van de raad haar meegeeft.

Het kan zinvol zijn om dit scherper te formuleren in het raadsbesluit. De burgemeester is bereid daarover een strekt ter vervanging toe te sturen naar de raad. Zij vindt het beter dit niet op te nemen in het beleidskader. Een beleidskader is een kwalitatieve toets en niet een kwantitatief verhaal. Zij hoopt hiermee enige vorm van onduidelijkheid weg te nemen over dat dit het politieke akkoord is.

De vragen over de verhouding in de toekomst tussen vast en flex

1200 De vervolgvraag was of het college iets kan voorspellen over hoe de aantallen vast/flex zich in de toekomst gaan verhouden. Te zien is dat vooral in de binnenstad en rondom Galgenwaard de noodzaak voor vaste camera's vast staat. Dat wordt afgemeten aan het aantal incidenten en aan de ernst van de incidenten.

In sommige wijken zijn vaste camera's waarbij het college zich afvraagt of dat in de toekomst gerechtvaardigd is. Dat zal per keer worden geëvalueerd. Alle plekken van de vaste camera's worden elk jaar bekeken en die van de flex om het half jaar. De burgemeester denkt dat het belangrijk is steeds te heroverwegen: is er een vaste camera nodig als het ook kan met een flexibele. Gemerkt is dat het college met flexibele camera's sneller kan inspelen op de actualiteit. Van belang is dit steeds te relateren aan wat er in de stad aan de orde is op een locatie.

Het thema gebruik van slimme software

1210 Ook de burgemeester aarzelt over dit gebruik. De vraag staat centraal wat het stadsbestuur ermee wil. Zij zou alles doen wat mevrouw Fattal vraagt, met uitzondering

van de termijn. Zij vraagt toestemming voor een jaar voor het pilot. Een half jaar is heel kort. Het college beoogt met het gebruik van slimme software de privacy van de burgers te vergroten. Het systeem reageert dan op rellen, of groepsvorming. Dat kan meer privacyverhogend werken dan wanneer een persoon naar een camera kijkt en die denkt iets te moeten gaan doen in reactie op gebeurtenis. Zij noemt in dit verband het verhaal van mevrouw De Vries. Bij het gebruik van algoritmen gaat het zonder aanzien des persoons.

1220 Desalniettemin is er terecht discussie over het gebruik van algoritmen. Om die reden vindt de burgemeester het goed om wat mevrouw Fattal vraagt ook te doen: voordat een pilot wordt gestart een raadsbrief naar de raad te sturen waarin het college aangeeft welk probleem het college wil oplossen. Daarbij zal het college aangeven waar in de stad de techniek zal worden toegepast, hoe het college de inwoners zal meenemen, hoelang het pilot duurt – dus wat de burgemeester betreft een jaar en aan de voorkant bepalen wanneer het een succes is. Aan de hand van de evaluatie is dan te bepalen of het pilot een succes is en of het navolging verdient.

Camera's bij demonstraties en alle vragen die daaromtrent gesteld zijn

1230 De burgemeester gaat in op de inbreng van de heer Van Steeg die de suggestie deed van een drone en meer surveillance bij demonstraties. Mevrouw Nolten refereerde aan de ondertekening van Amnesty International. De burgemeester zet uiteen dat dit beleidskader daarover niet gaat. Het beleidskader gaat niet over op basis van artikel 3 van de politiewet de door de politie noodzakelijk geachte inzet van cameratoezicht. Dit gaat puur over de bevoegdheid van de burgemeester om ten bate van de veiligheid van de stad en de openbare orde camera's vast of flex in te zetten. De burgemeester vindt de aanschaf van een drone geen taak van de gemeente. Het gaat om beslissingen op basis van bestuurlijke rapportages over wat al dan niet gedaan moet worden bij demonstraties. Wanneer dat wel aan de orde is, moet dat via de politie gaan en niet via de burgemeester.

1240 **De heer Van Steeg** (CDA) merkt op dat zijn inbreng nadrukkelijk gekoppeld wordt aan demonstraties. Hij was begonnen met *de mobiliteit te moeten faciliteren* wanneer flexibel cameratoezicht wordt toegepast. Een drone is daartoe een middel. Dat hoeft niet alleen gekoppeld te worden aan demonstraties; dat kan ook betrekking hebben op een evenement. In dat licht kan het zijns inziens behulpzaam zijn.

Burgemeester Dijkma antwoordt dat heel incidenteel de gemeente een drone leent van defensie bij oud en nieuw. Die is gericht op het voorkomen van grootschalige rellen. Zij heeft niet de ambitie een drone zelf aan te schaffen en ook niet de middelen en ook niet het idee dat een drone het meest noodzakelijk is.

1250 **De heer Van Steeg** (CDA) haalt het advies aan uit de evaluatie; daar werd geopperd dat flexibele camera's ook gefaciliteerd moeten worden met meer mobiliteit. Een drone is daarvoor een middel. Hij vraagt of er ook andere middelen zijn om het flexibele cameratoezicht effectiever in te zetten. Wat gebeurt daar en is daarvoor financiële ruimte?

Burgemeester Dijkma denkt dat met meer mobiliteit bedoeld wordt dat eenvoudiger op verschillende plekken in de stad kortdurend cameratoezicht mogelijk is te maken in plaats van vaste camera's als basis van het huidige beleid. Het advies is, kijkend naar noodzakelijkheid, meer flexibiliteit in te bouwen in het systeem. Dat is mogelijk door de verschuiving van vast naar flex. Zo leest zij die aanbeveling.

1260 **Mevrouw Nolten** (Bij1) vraagt verheldering. Dit beleidskader gaat dus niet over de inzet bij de politie. Zij leest de inzet bij demonstraties wel terug. Zij vindt dat verwarrend.

Burgemeester Dijkma weet niet anders dan dat bij demonstraties artikel 3 van de Politiewet aan de orde is. De plaatsing van die camera's zijn tijdelijk en er op gericht om ongeregelde heden te voorkomen en grootschalige openbare ordeverstoring. Dat is duur voor de politie. Alleen al de financiën zijn voor de politie een grote reden om daarin terughoudend te zijn. Afspraken zijn gemaakt in het kader van het tekenen van het manifest van Amnesty International. Het lijkt haar goed om dit debat voor een deel daar te voeren; dit gaat over iets anders.

Mevrouw Noltén (Bij1) stelt voor te verwijzen naar het manifest bij de strekt ter vervanging zo dat daarover duidelijkheid komt in het debat.

1270 **Burgemeester Dijkma** vindt dat onlogisch. Zij benadrukt dat dit onderwerp daarover niet gaat. De strekt ter vervanging is er om te bevestigen dat het getal 91 de politieke afspraak is voor de huidige collegeperiode. Dat gaat niet over de vraag wat te doen bij demonstraties.

De private camera's

De burgemeester zet uiteen dat de heer Koning haar voor een dilemma plaatst. In het Coalitieakkoord staat daarover een zin opgenomen met een overduidelijke bedoeling. Kijkend naar hoe het is geregeld, valt alles wat er gebeurt rondom filmen in de openbare ruimte vanuit private camera's onder de AVG. Daar is de autoriteit persoonsgegevens de partij om daarop te handhaven. Het college geeft in de gesprekken met bedrijven en bewoners altijd de richtlijnen aan: wat mag en wat mag niet? 1280 Dat betekent dat afhankelijk van de situatie sprake is van een overtreding. Het doel van de camera is belangrijk, het type camera is een element van overweging, wat gebeurt er met de beelden? Zijn die beelden goed beveiligd? Hoe worden eventueel gefilmde mensen geïnformeerd? Et cetera.

Er is meldplicht voor Utrechtse ondernemers als het gaat om camera's. Daarover is recentelijk een raadsbrief gestuurd en daarover is een convenant afgesproken. De controlerende en handhavende bevoegdheid zit niet bij de gemeente. Die is verantwoord bij de autoriteit. Voor een voorlichtingscampagne beschikt de burgemeester niet over een budget vanuit het Coalitieakkoord en ook niet voor de 10 extra 1290 flexcamera's.

Dat is een ongedekte cheque.

De financiën

De burgemeester vindt het terecht dat de griffie hierop de vinger legde. Zij bevestigt dat in het Coalitieakkoord niet een bedrag extra zat voor die 10 flexcamera's. Het college heeft aangegeven dat dit eigenlijk onderdeel is van het voorjaarsnotabesluit. Vanuit de Openbare Orde en Veiligheid is besloten om dit niet op te voeren en dit uit de eigen middelen te betalen. Het college wil de begrotingsbespreking niet extra belasten met nog meer wensen en overwegingen. Dit gaat ten koste van nieuw beleid. Dat doet het college ook met straatintimidatie. Daar is hulp zowel vanuit MO als vanuit het Rijk. 1300

Mevrouw Meerdink (VVD) vindt dit een beetje dubbel. De burgemeester zat zelf niet aan de onderhandelingstafel. Zij vindt het opmerkelijk dat geen geld wordt gereserveerd voor iets dat in het Coalitieakkoord is afgesproken. Zij vraagt of dat bij meer punten het geval is. Is dit de nieuwe manier van begroten?

Burgemeester Dijkma antwoordt dat dit debat gevoerd moet worden met de wethouder Financiën. Het is niet aan haar om daarover een oordeel te vellen. Zij constateert dat dit niet het geval is in deze situatie. Het is haar verantwoordelijkheid om het op te lossen. Dat is op zich juist. Dit is gefinancierd binnen de bestaande begroting.

1310 **Mevrouw Assen** (PvdA) merkt op dat een forse pot extra geld vrijgemaakt is voor veiligheid bij het Coalitieakkoord. Zij roept de raad op ook naar zichzelf te kijken; wat heeft de raad in het afgelopen jaar allemaal gevraagd? Wat moet daarmee gebeuren? Zij krijgt daarop graag de reactie van de burgemeester.

Burgemeester Dijkma is zeer erkentelijk voor het gegeven dat er middelen vrijgemaakt zijn voor Grenzen stellen en Perspectief bieden. In dat licht om die reden heeft zij gemeend dat het reëel zou zijn om deze post niet op te voeren nu bij de voorjaarsnotabespreking, maar dit te vinden in de plooien van de begroting.

Gemiste vragen

1320 **De heer Van Steeg** (CDA) stelde een vraag over de Toezichtcentrale en over het onderzoek dat daar naar wordt gedaan.

Hij had ook iets gezegd over de formulering *privacy van cameratoezicht*; hij stelt voor dit te wijzigen in *de privacy van inwoners*.

Ook vraagt hij hoe het zit als het gaat om de balans tussen vaste en flexibele camera's. De burgemeester is daarop zijdelings ingegaan. Mogelijk kan zij daarover nog iets zeggen.

Mevrouw De Vries (Partij voor de Dieren) had gevraagd naar de flexibele camera's en hoe het dan zit met de communicatie naar de inwoners; die camera's worden verplaatst en dat is dan een ander verhaal dan bij de vaste camera's.

1330 Zij had ook nog een link gevraagd tussen de privacyverordening herziening en dit beleidsstuk; of daarover duidelijkheid naar de raad toe komt.

Mevrouw Nolten (Bij1) krijgt nog graag de reflectie van de burgemeester op het risico van etnisch profileren vanwege slimme software.

De heer Simsek (DENK) had de vraag gesteld over de veiligheidseisen aan camera's en de mogelijkheden daarmee om Chinese camera's te weren.

1340 **Mevrouw Meerdling** (VVD) had gevraagd of de termijn van zes maanden los te laten is bij het hanteren van flexibele camera's.

Zij vraagt de burgemeester te reageren op het ontbreken van camera's in Leidsche Rijn en Vleuten De Meern.

Beantwoording

Burgemeester Dijkma bevestigt dat momenteel onderzoek gedaan wordt naar de Toezichtcentrale. Eind dit jaar begin volgend jaar zal het college daarover terug komen bij de commissie. Het gaat om een grote verantwoordelijkheid die het college eventueel naar zich toehaalt. Die verantwoordelijkheid rust nu nog bij de politie.

1350 De burgemeester heeft veel gezegd over vast/flex. Mogelijk is het onbevredigend dat de raad daarmee geen reëel beeld heeft gekregen op aantallen. Het proces daarin is belangrijker dan het getal. Steeds wanneer een vaste camera aan vervanging toe is, beoordeelt het college of daarvoor in de plaats een vaste camera komt of een flexibele. De burgemeester heeft de gebieden genoemd waar de camera's vast blijven: binnenstad en Galgenwaard. Daarbij is er een aantal wijken waar nu vaste camera's zijn waarop niet op voorhand duidelijk is dat die daar altijd moeten blijven; dat zal worden afgewogen. Daarvoor komt eventueel een flexcamera in de plaats of flexcamera op een andere locatie. De flextermijn blijft een half jaar.

Zij vraagt uitleg over de privacyverordening. De vraag is welke bedoeld wordt. Gaat het om een landelijke of een lokale verordening?

1360 **Mevrouw De Vries** (Partij voor de Dieren) zag dit staan in het stuk zelf. Zij heeft daarover diezelfde vragen. Helemaal achterin in het stuk staat dat binnenkort een privacyverordening herzien gaat worden en dat daarover informatie naar de raad toe komt. Zij vraagt zich af hoe dit in verband staat met dit beleidskader Cameratoezicht. **Burgemeester Dijkma** moet dat navragen. Met betrekking tot Vleuten De Meern en Leidsche Rijn antwoordt de burgemeester dat wanneer daar een camera nodig is, dat die er komt. Ook dan op basis van noodzakelijkheid.

De gemeente werkt alleen met erkende Europese camera's als het gaat om de openbare orde. Het voorbeeld dat is gegeven moet besproken worden met de desbetreffende wethouder.

1370 Met betrekking tot etnisch profileren zal er een brief naar de raad toe gaan. De burgemeester vindt het lastig dat mevrouw Noltén hierover spreekt in algemene termen. Door haar inbreng krijgt zij de indruk dat mevrouw Noltén de politie beticht van altijd etnisch profileren en dat er altijd sprake is van dat risico in geval van camera's. De burgemeester vindt dat het stadsbestuur alert moet zijn op dit onderwerp. Binnenkort zal er een verhaal voorliggen bij de raad vanuit de politie. Zij vindt het voorstel van mevrouw Fattal goed omdat het college etnisch profileren via slimme software wil uitsluiten door te voorkomen in het verkeerde algoritme terecht te komen. Het college heeft daarvoor oog.

1380 **Mevrouw Noltén** (Bij1) spreekt niet in algemeenheden. Zij spreekt over onderzoeken waarin die risico's beschreven worden. Zij zegt niet dat dat automatisch gebeurt. Zij vraagt wel om een kritische reflectie op dat risico dat er zeker is bij het middel camera's en het gebruik van slimme software. Zij heeft het ingebracht vanwege haar zorgen daarover. Zij verneemt de waarborg graag uit de mond van de burgemeester en ziet het graag terug in dit voorstel.

Burgemeester Dijkma vindt dat terecht.

De heer Simşek (DENK) brengt de raadsbrief uit september voor het voetlicht. Daarin staat dat de gemeente gebruik maakt van Chinese camera's in de openbare ruimte. Hij vraagt of dat niet onder dit beleidskader valt.

1390 **Burgemeester Dijkma** antwoordt dat bij haar weten dit valt onder Milieu; dit betreft niet de camera's die gebruikt worden voor de openbare orde en veiligheid.

De heer Simşek (DENK) begrijpt uit de tekst dat het vooral gaat om zwembaden, sporthallen, parkeergarages. Hij neemt aan dat dat niet valt onder het beleidskader.

Burgemeester Dijkma antwoordt bevestigend.

De voorzitter attendeert op de mogelijkheid dit technisch na te vragen buiten de vergadering om. Hij concludeert dat hiermee de eerste termijn is afgerond.

Tweede termijn.

1400 **Mevrouw Meerdink** (VVD) begrijpt dat camera's geplaatst worden op basis van noodzakelijkheid. Zij denkt dat in Leidsche Rijn wel veiligheidsproblematiek is. Zij hoopt dat de nieuwe camera's die nu zullen komen ook daar zullen landen.

De heer Van Steeg (CDA) bespeurt de neiging in de raad minder te kijken naar het aantal en meer naar de veiligheid van de stad. Hij denkt dat dat een goede ontwikkeling is. Hij ziet dat ook terug in het beleidskader zelf. Hij is verbaasd over de financiën. Hij betreurt het dat er blijkbaar geen geld wordt opgehaald voor veiligheid

in de wijken. Hij denkt dat het goed is te kijken naar hoe flexibel cameratoezicht mobiel is in te zetten.

1410 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) merkt op dat er een flinke som geld naar veiligheid is gegaan met het nieuwe Coalitieakkoord. De burgemeester heeft die keuze gemaakt om dat voor heel groot deel aan hele belangrijke dingen binnen de portefeuille veiligheid te besteden. Dat ook voor camera's geld gevonden moet kunnen worden uit de veiligheidsportefeuille. Daar zal naar gekeken worden.

De heer Van Steeg (CDA) constateert dat er geld vrijgemaakt zou worden bij de Voorjaarsnota, dat dat niet gebeurt en dat het uit het veiligheidsbudget zelf komt. Juist bij het Coalitieakkoord met de verhoging van de OZB, met de verdere uitbreiding van de parkeergebieden, maar ook de parkeerinkomsten, de tarieven, wordt er enorm veel geld opgehaald bij de burger en blijkbaar niet geïnvesteerd in het veiligheidsbudget. Hij vindt het kwalijk zeker wanneer de keuze wordt gemaakt om uit te breiden.

1420 **De voorzitter** merkt op zijns inziens de beide kanten van dit spectrum duidelijk zijn. De visies liggen op tafel.

Mevrouw Nolten (Bij1) raadt de burgemeester aan het demonstratierecht niet bij dit debat te betrekken. Zij haalt demonstraties er niet zomaar bij. Dat is opgenomen in de raadsbrief en ook in het beleidskader. De indruk wordt haars inziens gewekt dat de gemeente invloed heeft op de inzet van meer camera's bij demonstraties.

1430 **De heer Koning** (D66) is blij met de toezegging om in ieder geval ook nadrukkelijk het aantal camera's te maximeren, meteen in het raadsvoorstel op de eerste pagina. Hij brengt graag in herinnering dat zoals gezegd door mevrouw Fattal dat structureel 3 miljoen euro en in enkele van de komende jaren 3,5 miljoen per jaar voor veiligheid erbij is gekomen in het Coalitieakkoord.

De burgemeester trekt vanuit dat totale veiligheidsbudget 65.000,- euro uit om een coalitieakkoordafspraken na te komen voor 10 extra camera's, en dat daaruit niet de afspraak in hetzelfde akkoord te financieren is voor een kleine campagne om de inwoners te wijzen op het juiste gebruik van private camera's. Hij krijgt daarop graag nog de reactie van de burgemeester.

1440 **Mevrouw De Vries** (Partij voor de Dieren) hoopt verduidelijking te krijgen over de privacyverordening.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat een grote meerderheid van de bewoners in de flitspeiling pleit voor een onafhankelijk toezicht op alle privacyafspraken. Hij vraagt hoe dit terug komt. Hij kon dit niet teruglezen in het raadsvoorstel en ook niet in het beleidskader.

Beantwoording

1450 **Burgemeester Dijksma** heeft al geantwoord dat wanneer het noodzakelijk is ook in Leidsche Rijn een openbare orde camera zal komen. Dat zal dan zijn op verzoek van de desbetreffende instanties.

Ingaand op de inbreng over de financiën vraagt de burgemeester de heer Van Steeg nog geen oordeel te hebben over iets wat hij en de burgemeester nog niet kennen. De gesprekken rondom de Voorjaarsnota zijn nog gaande. Zij vraagt de heer Van Steeg er geen automatismen in te fietsen aan de voorkant die niet gerechtvaardigd

zijn, los nog van het gegeven dat wel degelijk een fors bedrag (3 miljoen euro) voor deze collegeperiode voor Grenzen Stellen en Perspectief bieden is vrijgemaakt.

Richting de heer Koning zegt de burgemeester dat het altijd nog weer sappelen is omdat de Veiligheidsagenda groter is dan dit onderwerp. De burgemeester moet dat vanuit de bestaande begroting doen. Zij heeft ervoor gekozen de extra camera's te financieren vanuit het besef dat dat nodig is en dat ze dat moet doen.

Een voorlichtingscampagne is in zichzelf net zo duur als die 10 camera's. Zij licht toe dat daar haar dilemma zit. Zij heeft daarvoor niet oneindig geld ter beschikking. Zij kan nadenken over de vraag hoe extra stappen te zetten zijn als het gaat om de communicatie. Dat is dan anders dan een grootschalige campagne. De heer Koning maakte het iets minder groots en meeslepend in zijn bewoordingen; misschien kunnen zij elkaar daarin nog op de een of andere manier vinden.

Zij wacht af wat de heer Van Steeg precies wil met het punt van de mobiliteit zoals gezegd door hem. Zij heeft daarover al het een en ander gezegd in haar beantwoording.

Voor wat betreft de privacyverordening zet de burgemeester uiteen dat die in 2016 is herzien. In 2018 is deze met een technische wijziging aangepast. De burgemeester bevestigt dat het voornemen is om die verordening opnieuw te herzien. Daarover zal de raad separaat worden geïnformeerd. Zij denkt daarbij dan ook de samenhang met dit beleidskader mee te geven. Zij denkt dat het bijdraagt aan de oplossing van dit issue op dit moment.

Zij zal nagaan hoe de openbare orde camera's zijn opgenomen in de tekst en waarom dit tot verwarring leidt. Wanneer het college dan toch aan de slag gaat met een strekt ter vervanging, is na te gaan of dit onbedoeld iets oproept dat het niet moet doen. Zij zal hier nog naar kijken.

Richting de heer Dijkstra antwoordt de burgemeester dat dit standaard beleid is. Daarvoor functioneert een privacy officer binnen de gemeente. Die functionaris kijkt aan de voorkant mee, al valt dit binnen de eigen privacy richtlijn. Deze functionaris opereert onafhankelijk. Wanneer die zegt dat het niet kan, heeft het college het daarmee te doen. Zij benadrukt dat dit goed geborgd is in Utrecht.

De voorzitter constateert dat er geen gemiste vragen zijn. Hij recapituleert de gedane toezeggingen.

De burgemeester zal

- de raad binnenkort een strekt ter vervanging sturen. Die strekt ter vervanging ziet erop toe dat in de samenvatting het getal 91, ook terugkomt in het besluit. Zij zal nagaan of het raadsvoorstel een tekst bevat die tot misverstanden kan leiden over demonstraties. Wanneer dat het geval is, zal zij dat nog wijzigen.
- De raad in Q3 (net na de zomer) per brief informeren over een experiment/pilot slimme software cameratoezicht met daar in ieder geval opgenomen, de probleemanalyse, de doelstelling experiment, beoogde locaties, betrokkenheid bewoners en ondernemers en de duur van het experiment.
- De raad naar aanleiding van de herziening van de privacyverordening informeren over de interactie daarvan met het beleidskader cameratoezicht. De raad zal zo spoedig mogelijk geïnformeerd worden op welke termijn deze informatie naar de raad gaat.

De voorzitter legt de vraag voor of partijen nu al kunnen zeggen of ze moties of amendementen zullen indienen.

Mevrouw Nolten (Bij1) zal inbreng leveren over slimme software en de waarborgen dat die niet zal leiden tot etnisch profileren.

De heer Van Steeg (CDA) refereert aan zijn inbreng.

De heer Koning (D66) stelt zijn inbreng afhankelijk van de strekt ter vervanging. Hij overweegt een kleine inkadering te zullen maken met een motie op het punt uit het Coalitieakkoord over de private camera's. Hij zal daarover contact opnemen met de staf van de burgemeester.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) zal nagaan of hij kan aansluiten bij het CDA over het aantal camera's.

De heer Simsek (DENK) zal nagaan of hij kan optrekken met Bij1.

De voorzitter concludeert voldoende te hebben aan een reservering van drie kwartier voor de bespreking in de raad.

8. Raadsbrief Handhavingsprogramma 2023

Burgemeester, Beleidsterrein: Handhaving

Geagendeerd door: Lianne Schepers (Partij voor de Dieren), Yvonne Hessel (Utrecht Solidair), David Bosch (PVV), Bert van Steeg (CDA), Mahaar Fattal (GroenLinks), Maarten Koning (D66), Derk van Bergen (CU), Tess Meerding (VVD).

De fracties agenderen de Raadsbrief Handhavingsprogramma 2023 en het Handhavingsprogramma 2023 voor een commissiebespreking. Doel van het commissiedebat is om uiteenlopende aandachtspunten aan het college mee te geven voor het programma, waaronder handhaving op illegale kap en boombeschadiging (vanuit de Partij voor de Dieren) en lachgas en straatintimidatie (vanuit CDA).

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie boven). Hij constateert dat Utrecht Solidair en PVV niet aanwezig zijn.

De bespreking zal in één termijn plaatsvinden.

Punt van orde

Mevrouw Meerding (VVD) verneemt desgevraagd van **de voorzitter** dat de spreek-tijden die overblijven niet meegaan naar de volgende commissie. Het DB heeft dat recentelijk vastgesteld. Op 18 april krijgt de commissie nieuwe spreektijden.

De commissie

Mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren) viel het op dat de prioriteit die enkele jaren geleden nog gegeven werd aan handhaving op illegale kap en op boombeschadiging inmiddels niet meer in het handhavingsprogramma staat. Handhaving op illegale kap en boombescherming worden überhaupt niet meer als doelstelling genoemd. Wel ziet zij ze nog staan onder het kopje belangrijke punten uit het handhavingsverslag 2021 en algemene ontwikkelingen. Haar fractie is onaangenaam verrast dat deze zaken niet meer als doelstelling te vinden zijn voor 2023. Zij vraagt toelichting van de wethouder op hoe de afweging is gemaakt. Of staat het erg ongelukkig geformuleerd in het programma? In hoeverre is er nog ruimte om dit bij te sturen? Zij vraagt of de wethouder daartoe bereid is.

Zij vraagt of de wethouder kan toezeggen dat er in 2023 en ook in 2024 en verder wel weer prioriteit gegeven zou worden aan handhaving op illegale kap en op boombescherming. Zij leest verder dat in 2021 bij de bouwplaats extra aandacht voor boombescherming was. Zij vraagt of dit alleen in 2021 het geval was en alleen op de bouwplaats. Haar fractie maakt wekelijks mee dat zijn meldingen moet doorgeven om ergens een handhaver naar toe te laten gaan. Haar fractie heeft sterk de indruk dat dat alleen gebeurt omdat haar fractie de melding maakt. Dan gaat het om rijplaten op boomspiegels, boombeschadiging door de op- en afbouw van

evenementen, bouwcontainers op boomspiegels, bouw materiaal tegen bomen, et cetera. Zij krijgt hierop graag een toelichting van de wethouder en een toezegging dat hierop wordt gecorrigeerd.

1560 Richting de burgemeester merkt zij op dat in het handhavingsprogramma is vermeld dat gedurende de jaarwisseling wordt gecontroleerd door het Vuurwerkteam op vuurwerkoverlast. Zij merkt op dat vanaf oktober al overlast is en mogelijk al eerder. Haar partij heeft hiertoe een meldpunt opgericht. In december ontving zij 350 meldingen zonder dat daarover al teveel was gecommuniceerd. Zij krijgt daarop graag de reactie van de burgemeester. Zij vraagt hoe de burgemeester die overlast zal tegengaan. Zij vraagt of dit in het handhavingsprogramma vanaf 2024 zal worden opgenomen. Haar fractie is blij dat handhaving op het voederverbod op overlastlocaties als doelstelling wordt benoemd in het handhavingsprogramma. Dit is belangrijk vanuit dierenwelzijnsoverwegingen en niet alleen voor de dieren die worden gevoederd maar ook voor de ratten die op het eten afkomen die terechtkomen in rattenvallen. Zij ziet nog veel brood liggen in het Julianapark en ook die rattenvallen. Zij vraagt of de

1570 burgemeester kan toelichten hoe verder wordt gewerkt aan de doelstelling van het handhaven op het voederverbod.

De voorzitter merkt op dat Utrecht Solidair en de PVV niet aanwezig zijn.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat heel veel verschillende onderwerpen behandeld worden in het handhavingsprogramma. Hij dankt het college voor dat programma en voor het verslag van 2022. Hij merkt op dat steeds meer ingezet wordt op veiligheid.

1580 Hij legt de vraag voor of het landelijk lachgasverbod maakt dat de handhavers in Utrecht geloofwaardig dat verbod kunnen handhaven. De politie is nog niet klaar voor het landelijk verbod. Hij krijgt graag de reactie van de burgemeester.

Hij hoopt volgende week het nieuwe actieplan straatintimidatie vast te stellen. Ook daarin zit een deel handhaving. Gezegd is dat het leeftijdscriterium zich leent voor handhaving. Hij vraagt wat dat in de praktijk betekent. Betekent dat dat gehandhaafd wordt op die plekken waar straatintimidatie plaatsvindt? Hij vraagt hoe dat in concreto er uitziet. Hij krijgt daarop graag de reactie van de burgemeester.

1590 In het handhavingsprogramma worden vooral ook parken genoemd waar extra handhaving nodig is. Recentelijk ontving hij een petitie van bewoners rondom het Hieronymusplantsoen. Dat staat er niet bij. Hij vraagt of dat wellicht extra aandacht verdient. Hij krijgt hierop graag de reactie van de burgemeester.

De commissie Sorgdrager wordt genoemd. In zijn beleving zijn er nog geen plannen. Wel wordt al gezegd dat de plannen een flinke impact zullen hebben op de handhavingscapaciteit. Hij verneemt graag van de burgemeester hoe zij dat ziet en wat die impact dan zal zijn. Hij kent de plannen nog niet.

Zijn fractie stelde niet al te lang geleden vragen over het Stationsgebied. Inmiddels is er een verbod in dat gebied om fietsen te stallen. Hij wil niet dat die fietsen meteen worden weggehaald, maar wel dat het duidelijk is dat daar geen fietsen geparkeerd kunnen worden. Daar speelt handhaving ook een rol in. Hoe zal dat gebeuren? Welke capaciteit is daarvoor?

1600 Tenslotte gaat hij in op de handhavingslasten bij de bouw. In 2024 komt de BKB. Er zouden dan minder lasten bij de gemeente komen. Hij vraagt of dat juist is. Hij ziet in het verslag eerder een stijging dan een daling van de bouwhandhaving. Betekent dat dat de leges omlaag kunnen met de komst van de BKB? Hij vraagt hierop reactie.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat handhavers Utrecht maken. Betaalbaar wonen kan niet zonder handhavers, het bestrijden van de klimaatcrisis kan ook niet zonder handhavers, het maken van fijne leefbare straten waar de kinderen veilig kunnen spelen, kan ook niet zonder handhavers. Zij is de handhavers erg dankbaar hiervoor.

1610 Zij schetst de problematiek waarmee de handhavers te maken hebben. Dat betekent dat handhavers slim ingezet moeten worden en dat geaccepteerd moet worden dat niet alles mogelijk is. GroenLinks is erg tevreden met de belangenafweging die het college in deze aanpak maakt. Vooral de extra inzet op huisvesting vindt zij essentieel, omdat toezicht zo'n belangrijke rol speelt in het vrijmaken van woningen en vooral om het beschermen van de rechten van huurders.

Zij is wel nieuwsgierig naar wat de inzet van toezicht op maatschappelijke onrust precies inhoudt. Zij vraagt of dat de inzet is van handhaving bij evenementen en demonstraties. Die werd al genoemd. Gaat dat nog verder dan dat? Waarom is dat een prioriteit wanneer dat wel verder gaat dan dat.

1620 Haar fractie deelt ook de zorgen van de Partij voor de Dieren over het onvoldoende toezicht op de illegale kap van bomen. Elke boom in Utrecht is broodnodig om de stad leefbaar te houden, ook voor de toekomst. Voor alles wat de raad vraagt, moet de raad wel iets vrijmaken. Zij vraagt de burgemeester of Utrecht de 40.000 extra uren voor openbare ruimte ook kan inzetten voor de bestrijding van illegale kap. Of is de burgemeester bereid een deel van die uren voor maatschappelijke onrust over te hevelen naar handhaving op illegale kap? Zij krijgt daarop graag reactie.

De heer Koning (D66) vindt dat GroenLinks het doet voorkomen alsof de handhaving ten koste kan gaan van de inzet op maatschappelijke onrust, terwijl zijn fractie ziet hoe belangrijk het veilig faciliteren van demonstraties is, juist nu. Het kan ook de radicalisering en polarisatie tegengaan. Hij vraagt hoe GroenLinks een en ander met elkaar rijmt. Is GroenLinks van mening dat het goed is om daarop in te leveren?

1630 **Mevrouw Fattal** (GroenLinks) stelde dan ook de vraag of het meer is dan de inzet op demonstraties en evenementen. Wanneer het meer is, verneemt zij graag waarom dat belangrijk is. Wanneer het alleen gaat over demonstraties en evenementen, kan zij zich voorstellen dat daarvoor capaciteit nodig is. Zij krijgt ook veel signalen van organisatoren in de stad dat er ontzettend veel politie en handhaving aanwezig is, terwijl de demonstratie vaak klein is. Zij vraagt zich af of die inzet nodig is. Zij legt die vraag voor aan de burgemeester. Zij deelt zeker de mening van D66 dat het noodzakelijk is om demonstraties in goede banen te leiden.

1640 **De heer Koning** (D66) benadrukt dat de handhavers belangrijk zijn. De druk op de openbare ruimte is groot. De BOA's doen complex en belangrijk werk. Hij dankt hen voor dat werk. Hij voorziet een fikse uitbreiding van het aantal BOA's.

Hij gaat in op het alcohol- en lachgasverbod. Hij zag dat het alcoholverbod in de openbare ruimte een jaar geleden stevig is uitgebreid. Dit verbod geldt nu voor een groot deel van de stad. Zijn fractie vindt criminalisering van gebruik bijna nooit een oplossing. Hij vraagt de burgemeester hoe zij aankijkt tegen die uitbreiding van het alcoholverbod. De capaciteit is schaars; en die uitbreiding kost capaciteit. Hij krijgt hierop graag een reactie.

1650 Hij gaat in op het goed verhuurderschap. Momenteel mag vrij verhuurd worden aan maximaal drie mensen. Dankzij het vrijlaten is er meer capaciteit voor de handhaving

en de prioriteit is te richten op de malafide situaties in de woningmarkt en in de huisvesting. Hij spoort het college aan daarvan gebruik te maken zodat er ruimte komt.

D66 is eerder kritisch geweest over het instellen van een gebiedsgerichte aanpak van lachgas. Eerst was sprake van vier wijken in de stad, later werden dat acht wijken. Inmiddels is er landelijke wetgeving. Dat landelijke lachgasverbod is in werking vanaf 1 januari. Pas vanaf 1 juli kan er voldoende capaciteit zijn bij de politie om hieraan goede uitvoering te geven. Ten tweede was de Raad van State heel kritisch op de implementatie van deze wet omdat het ook een middel is om andere zaken aan te pakken, dan alleen de mensen die lachgas gebruiken als genotmiddel. Volgens de letter van de wet is het mogelijk in te grijpen in situaties die daar niet voor bedoeld zijn. Dat geldt in zekere zin ook al voor de APV. Er kunnen zich situaties voordoen waarbij de APV geen rechtsbescherming geeft aan koeriers die zelf dat middel in hun auto niet hebben ingeladen. Hij vraagt de burgemeester of dit artikel uit de APV te schrappen is omdat er inmiddels landelijke wetgeving is. Is het nog wel nodig om het lachgasverbod in de APV overeind te houden?

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat het lachgasverbod gehandhaafd moet worden. Hij hoopt dat de heer Koning vindt dat dat op een geloofwaardige manier gebeurt. De gemeente zou dan toch moeten kijken hoe dit verder te brengen is naar een geloofwaardig landelijke lachgasverbod. Hij vraagt of de heer Koning dat met hem deelt.

De heer Koning (D66) bevestigt dat de landelijke wetgeving door de politie moet worden gehandhaafd. Uiteindelijk moet daarmee gewerkt worden in de Driehoek. Het gegeven dat capaciteit nog niet op orde is, is voor zijn fractie niet een argument om dit dubbelop te laten staan in de APV. Dat staat nog los van de bredere discussie die eerder is gevoerd over of de wet wel goed in elkaar zit. De stad gaat daar niet over.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat laatste duidelijk. Wanneer dit nu alvast uit de APV gehaald wordt, voorziet hij een gat waarin het verbod niet wordt gehandhaafd. Zijn streven is zo goed mogelijk aan te sluiten bij de bestaande wetgeving. Hij vraagt of de heer Koning dat met hem deelt.

De heer Koning (D66) denkt niet te ontkomen aan de uitvoering van de Haagse wetgeving. Dat mag wat hem betreft helemaal onder aan de prioriteitenlijst komen. Hij vervolgt zijn betoog in zijn termijn met te refereren aan zijn interruptiedebat met mevrouw Fattal over de bestrijding van maatschappelijke onrust. Utrecht is een grote en groeiende stad. Hij vraagt nadere toelichting van de burgemeester als het gaat om het hoofddoel van de bestrijding van maatschappelijke onrust. Hij wil graag weten of de teneur erop gericht is radicalisering en polarisatie tegen te gaan. Is dat niet het geval, dan zal zijn fractie hierop kritischer te zijn.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) waardeert de toezichthouders, handhavers en inspecteur die zich in de stad inzetten voor ordehandhaving en voor veiligheid.

Hij gaat nader in op hoofdstuk 6 waarin het college de bijzondere wetten behandelt en nader ingaat op onder andere alcohol, drugs en sekswerk.

Hij benadrukt dat wat hem betreft het handhaven op overlast op het gebied van drugs en alcohol prioriteit is. Zijn fractie vindt het belangrijk te gaan voor een stad waarin het voor iedereen prettig is te leven.

In datzelfde hoofdstuk leest hij over de inspanningen van het college zicht te krijgen op alle sekswerkers. Hij vraagt de burgemeester de raad op de hoogte te houden van ontwikkelingen en vorderingen op dat gebied. Hij krijgt hierop graag de reactie.

Wat hem betreft komt mensenhandel onvoldoende terug in het handhavingsprogramma. Hij weet dat dit mensonterend fenomeen ook in Utrecht voorkomt. Hij kijkt uit naar de toegezegde brief van de burgemeester over dit onderwerp. Hij hoopt dat de gemeente in de tussentijd niet stil zit op dit onderwerp. Hij vraagt of de burgemeester zijn zorgen kan wegnemen en hem kan informeren over waar dit onderwerp is ondergebracht. Wanneer de burgemeester zijn zorgen niet kan wegnemen vraagt hij dit als prioriteit mee te nemen.

1710 Hij deelt de zorgen van de Partij voor de Dieren op het gebied van vuurwerk. Hij kijkt uit naar de antwoorden.

Ook onderschrijft hij de oriënterende vragen van het Christen Democratisch Appel op het gebied van lachgas.

Enkele maanden geleden had de raad een goed debat over het actieplan straatintimidatie. Dit plan richt zich primair op of de veelal mannelijke daders. Dat plan wordt tot zijn opluchting breed gedragen in de raad. In dat debat daarover stelde hij vragen over een andere vorm van straatintimidatie die zich vooral richt op religieuze uitingen zoals keppeltjes en hoofddoeken. Ondanks dat deze vorm van intolerantie steeds vaker voorkomt, ontbreekt deze trend in het rapport. Hij vraagt de burgemeester dit alsnog toe te voegen aan de prioriteiten.

1720

Mevrouw Meerding (VVD) vindt toezicht en handhaving van groot belang. Het gaat om de naleving van de lokale regels en wetten; het toezien daarop is nodig wanneer het gemeentebestuur een veilige en leefbare stad wil. Het college kondigt veranderingen aan in 2023 als het gaat om de inzet van toezichthouders en handhavers. Daarbij is een aantal geplande veranderingen waarover de VVD erg positief is; zij denkt dan aan het inzetten op verkeershandhaving, de aanpak van straatintimidatie, het aanpakken van de overlastproblematiek en ondermijnende criminaliteit, handhaving fietsparkeren, hotspot aanpak, bijplaatsingen en de handhaving op bedrijfsafval. Zij zou deze lijst nog verder kunnen aanvullen.

1730

Zij is blij met de extra 5 fte voor wijkboa's. Er wordt in absolute zin geïnvesteerd in het aantal uren van Toezicht en Handhaving. Haar fractie juicht dat toe.

De VVD is minder blij met de handhaving op uitbreiding van betaald parkeren. Zij beseft dat dat een ander debat is.

Haar fractie heeft ook een motie ingediend op 17 september 2020 en had betrekking op expliciete handhavingsdossiers in de horeca. Zij ziet dit niet terugkomen in dit handhavingsprogramma. Zij vraagt om die reden de burgemeester wanneer zij de uitvoering van de motie kan verwachten.

Tot slot kan zij zich aansluiten bij de inbreng van het CDA over het Hieronymusplantsoen en de commissie Sorgdrager.

1740

Niet-agenderende partijen

Mevrouw Nolten (Bij1) vindt dat de samenleving de gezamenlijke plicht heeft om misdaad te voorkomen en de veiligheid te garanderen. Medemenselijkheid is voor Bij1 de sleutel tot preventie en de aanpak van misdaad. Dat betekent dat kansengelijkheid aangepakt moet worden. Daarom vindt haar fractie het goed dat ongelijk investeren voor gelijke kansen in het handhavingsprogramma staat en een uitgangspunt is. Zij vraagt daarbij wel aan de burgemeester hoe dat concreet terug te zien in het handhavingsprogramma voor 2023.

1750 Daarnaast leest zij dat het tegengaan van maatschappelijke onrust een prioriteit is in de handhaving van de openbare ruimte. D66 en GroenLinks kaartten dit zojuist ook al aan. Zij vraagt of de burgemeester voornemens is om dat te herformuleren naar aanleiding van het eerdere commissiedebat over de veiligheidsagenda. Zo niet vraagt zij hoe dat tegengaan van maatschappelijke onrust door middel van handhaving er uit ziet.

Zij leest in het programma verder dat extra middelen ingezet worden op het gebied van huisvesting. Haar fractie vindt het altijd goed wanneer de bezittende macht goed gecontroleerd wordt, zeker in tijden van wooncrisis. Zij ziet overigens ook een extra investering in handhaving bij evenementen en demonstraties. Zij sluit zich aan bij eerdere vragen daarover.

1760 Zij heeft de burgemeester bij het vorige debat beloofd hierop terug te komen bij het volgende debat over demonstratierecht. Zij wil nu genoemd hebben dat wat haar fractie betreft onrust en mogelijke tegenreacties geen aanleiding mogen zijn voor inperking van het demonstratierecht door meer te handhaven.

Tot slot is haar fractie benieuwd te vernemen hoe de verdere uitwerking van het programma rondom sekswerk zal uitpakken. Voor haar fractie is belangrijk dat sekswerkers op een veilige en fatsoenlijke wijze hun werk kunnen doen en dat handhavers in de stad zich faciliterend opstellen naar hen en investeren in het opbouwen van een vertrouwensband met hen in het geval ze een beroep willen doen op hen. Zij gaat daarover graag verder in debat met het college.

1770 **De heer Maas** (VOLT) vindt toezicht en handhaving een belangrijke functie in de stad. Als het niet goed gaat, komt het snel in het nieuws. Sommige Utrechters vinden toezicht en handhaving nog wel eens onvoldoende in de wijken. Tot zijn geluk ziet hij dat er plannen zijn om dat op te lossen met meer wijkboa's. Hij vraagt zich wel af of een klantentevredenheidsonderzoek het juiste middel is ter evaluatie van de inzet van de wijkboa's.

Hij ziet 7000 uren extra voor 5 fte BOA's. Dat bevreemdt hem. Dat zou betekenen dat die 5 boa's ongeveer 1400 uur per jaar werken. Dat is 300 uur minder dan een normale fulltime functie. Hij vraagt of hij iets mist of dat het anders zit.

1780 De krapte op de arbeidsmarkt dwingt de gemeente tot het stellen van prioriteiten. Hij is benieuwd de criteria daarvoor te vernemen. Hij vraagt of de burgemeester iets kan toelichten; wat gaat dit betekenen voor de hotspots?

Hij vindt het interessant dat dit jaar gehandhaafd zal worden op het energielabel C voor kantoren. In de beantwoording van de schriftelijke vragen zag hij hoever het daarmee staat. Hij is benieuwd of er al inzicht is in het aantal kantoren die dit betreft die nog niet aan die norm voldoen en hoe dit aangepakt gaat worden gezien ook de krapte op de arbeidsmarkt.

Tenslotte sluit hij zich aan bij de andere sprekers over sekswerk.

1790 **Mevrouw Assen** (PvdA) las ze vragen van VOLT en zij vraagt of dit ook voor de gebouwen geldt die op de lijst staan om gesloopt te worden of meegenomen zullen worden bij de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone. Zij vraagt of ook daaraan prioriteit gegeven moet worden als het gaat om het energielabel.

De heer Maas (VOLT) antwoordt ontkennend.

Mevrouw Assen (PvdA) uit haar waardering voor de Utrechtse handhavers. Ze werken met een grote verantwoordelijkheid, waarin ze veel meemaken en waarin ze van grote waarde zijn voor de stad en op steeds meer vlakken.

1800 GroenLinks sprak ook over hoe steeds vaker en snel naar handhaving wordt gekeken om een breed scala aan problemen op te lossen. Vaak wordt om strengere handhaving gevraagd, van fietsparkeren tot toezicht op bouwwerkzaamheden, extra inzet bij het Bollendak, te hard rijden, foutparkeren, straatintimidatie tegengaan, en de extra groene BOA's. BOA's geven zelf ook aan extra capaciteits- en werkdruk te ervaren door een groeiend aantal taken. Dit zag zij nog concreter bij haar meelopen met BOA's. Zij roept haar collega's in de raad op dit ook te doen. Zij leest ook in de brief dat het wringt. Zij vraagt de burgemeester hoe zij dit het meest concreet terug ziet op de werkvloer. Is er iets tegen de effecten te doen? Welke oplossing biedt die welkome uitbreiding van de wijkboa's daarin? In relatie daarmee vroeg zij zich af kijkend naar alle prioriteiten om te handhaven, of er een manier is om bewoners uit een specifieke buurt daar omheen meer aan te spreken en te betrekken om

1810 bepaalde veelvoorkomende en hardnekkige problemen op te lossen, zoals bij de bijplaatsingen of het brood dat nog steeds gevoerd wordt. Ingaand op ongelijk investeren voor gelijke kansen, vraagt zij of er obstakels zijn bij de toepassing daarvan. Soms zijn die te zien bij bepaalde minimumafspraken; kan het voldoende toegepast worden?

Korte schorsing en heropening van de vergadering

De beantwoording

Burgemeester Dijkma ondersteunt het compliment aan de BOA's van harte.

1820 De inzet van hen is enorm. De handhavers staan vaak vol in de wind als gezicht van de overheid. De aandacht is er voor werving en vasthouden van handhavers. Er is een heel scala aan onderwerpen de revue gepasseerd. Sommige onderwerpen staan buiten de portefeuilles van de aanwezige collegeleden. Op alle vragen zal antwoord gegeven worden. Haar collega wethouder Schilderman zal ingaan op de illegale Bomenkap en de horeca. Ingaand op het vuurwerk zal het college in de komende maanden bepalen hoe in de richting van het najaar en oud en nieuw de inzet te zullen plegen. Die inzet staat nog niet vast op dit moment. Zij is bekend met het meldpunt; daaruit is veel voortgekomen. Zij merkt in die zin de toenemende alertheid bij bewoners en een bepaalde toenemende intolerantie tegen deze overlast. Niet alle meldingen corresponderen met

1830 wat het college zag, maar op een aantal onderwerpen wel. Duidelijk is dat dit onderwerp velen bezighoudt. Zij gaat in op een aantal thema's in het veiligheidsdomein. Zij vindt het fijn te zien dat de heer Van Steeg erkent dat het college echt probeert de BOA's goed in te zetten op dit brede domein van Veiligheid. Het college zal dat specifiek doen op het punt van straatintimidatie. Het college zal dan vooral handhaven op die locaties waar dit plaatsvindt. Het college is vanuit de G4-steden in overleg met het ministerie van Justitie. Het college is van mening dat de BOA's hierin bevoegdheid moeten krijgen; dat is nog niet goed geregeld. Daarnaast speelt het thema capaciteit en heterdaad

1840 een rol. Het college wil hiervan zeker werk maken. Specifiek is gevraagd naar de overlast op het Hieronymusplantsoen. Dat plantsoen had last van verschuivende overlast die eerst plaatsvond op het Lucas Bolwerk en toen naar dat plantsoen kwam en vervolgens weer terugschoof. Het college probeert de inzet van de BOA's mee te laten bewegen met daar waar de overlast plaatsvindt. Dat betekent dat de inzet frequenter is op die plekken. Het college zal hierover terugkomen bij de APV bij de commissie. Het college merkt dat vooral mensen die in

- 1850 het openbaar harddrugs gebruiken, veel dealers en onrust aantrekken. En dat terwijl zij kunnen gebruiken in de instellingen die daarvoor bestemd zijn. Over hoe deze mensen te bewegen richting deze instellingen is overleg. De onveilige situaties doen zich vooral voor op het Hieronymusplantsoen en bij de school aldaar.
- Wethouder Eerenberg heeft gezegd dat het college voor de zomer voorstellen zal doen waar het gaat om de handhaving richting de sekswerkers. Daar hoort dan ook bij dat er een inzet is, niet gericht op het criminaliseren van deze groep, maar juist op het beschermen van hen. De burgemeester noemt vormen van sekswerk zoals thuiswerk waarbij mensen zich veilig moeten weten. De inzet is gericht op het creëren van een veilige omgeving. Naast de inzet van politie en zorg, zal er handhaving bijkomen vanuit boa's. De burgemeester denkt dat het slim is bij de plannen terug te komen op de betekenis daarvan voor de inzet. Wanneer toegegaan wordt naar meer kleinere locaties, betekent dat niet dat daarmee minder inzet nodig zal zijn.
- 1860 Met betrekking tot het lachgasverbod antwoordt zij richting de heer Koning bevestigend: vanaf 1 januari 2023 is lachgas opgenomen op lijst 2 van de Opiumwet en wordt daarmee als softdrugs aangemerkt. Daarmee is er een landelijk verbod op bezit, handel, verkoop, vervoer en productie. Het college werkt aan een voorstel aan de raad voor omzetting in de APV met als insteek het huidige gebruiksverbod voort te zetten waardoor politie kan handhaven bij overlastgevend lachgasgebruik. Hierdoor is het toevoegen van een nieuwe bepaling in de APV noodzakelijk omdat de huidige lachgasbepaling moet komen te vervallen in verband met de landelijke wetgeving. Op dit moment is nog niet bekend wat de landelijke wetgeving betekent. Dat zal ervaren moeten worden. Het college ziet op dit moment nog geen duidelijke
- 1870 daling van de overlastmeldingen. Door het landelijk verbod is het logischer om niet meer in acht wijken maar het stadsbreed op te pakken. De burgemeester denkt dat proportionaliteit in de handhaving vooral belangrijk is in dezen. Het gaat hier over de vraag wanneer sprake is van overlast of gevaarlijke situaties. De burgemeester noemt het gebruik van lachgas in het verkeer als voorbeeld. Maar ook heeft dit te maken met milieuvervuiling wanneer spullen achterblijven in de openbare ruimte.
- De heer Van Steeg** (CDA) zag in de afgelopen jaren dat de handhaving op het lachgasverbod zeer actief was; dat bleek ook uit de evaluatie. Hij spoort het college aan daarmee door te gaan. Het was zijns inziens de toezegging om in Q1 2023 de gewijzigde APV te presenteren. Hij hoopt dat die gewijzigde APV snel naar de raad
- 1880 gaat. Hij legt de vraag voor in welke situatie het stadsbestuur nu zit; kunnen de handhavers wel handhaven op dit moment?
- Burgemeester Dijkema** antwoordt dat dit voor de huidige APV geldt. Op basis daarvan zal geacteerd worden. De gewijzigde APV zal niet helemaal binnen de termijn van Q1 verschijnen, maar wel heel snel in Q2. Het college komt D66 tegemoet en handhaaft nu al waar het echt een groot probleem is. Het college wil hierin graag effectief blijven.
- Zij vervolgt met in te gaan op de maatschappelijke onrust. In principe gaat het om collectieve gedragingen die voortkomen uit maatschappelijk ongenoegen en dit faciliteren daarvan. Dat betekent dat demonstraties niet worden tegengegaan. Dat
- 1890 geldt ook voor evenementen. Daarvoor zijn BOA's nodig. Dat kan de politie niet alleen. Te zien is dat in toenemende mate hiervoor inzet nodig is. Er zijn meer demonstraties en veel evenementen. De medewerkers van VTH hebben in het afgelopen jaar bij meer dan 107 evenementen ondersteuning geboden. Dan gaat het over *in goede banen leiden van de gebeurtenissen*.

Mevrouw Nolten (Bij1) dankt voor de verduidelijking. Zij begrijpt deze woorden beter, maar zo las zij ze niet in het programma. Zij vraagt de burgemeester dat te verduidelijken in het stuk; hoe het dan wel bedoeld wordt.

1900 **Burgemeester Dijkma** licht toe dat het programma hoog over is. Zij kan hiervoor geen strekt ter vervanging geven, het is ook geen raadsvoorstel maar een raadsbrief. Zij benadrukt dat haar woorden tellen in de uitleg; dat dit is hoe het is. Het is belangrijk dit van elkaar te weten; de gemeente faciliteert demonstraties en evenementen.

In het licht van het alcoholverbod zijn er niet veel meer plekken bijgekomen. Er zijn een aantal plekken gewisseld. De Ooster- en Westerkader zijn er bijgekomen. Zij heeft de indruk dat inwoners het fijn vinden wanneer op sommige vormen van overlast de gemeente handhaaft.

De heer Koning (D66) merkt op dat voor zijn fractie het belangrijk is dat dit alleen aan de orde is wanneer evident sprake is van overlast en dat daarover veel en structureel meldingen zijn. Hij vraagt of dit klopt met hoe dit in de praktijk gedaan wordt.

1910 **Burgemeester Dijkma** antwoordt dat haar indruk is dat dat het geval is. Ook al omdat de gemeente schaarse capaciteit heeft. Haar dilemma is vaak andersom: dat er incidenten zijn en dat mensen direct verlangen dat daarop gehandhaafd wordt en dat de gemeente moet zeggen dat daarvoor geen capaciteit is. In uren is de handhaving op het alcoholverbod gelijk gebleven. De gemeente handhaaft op momenten waarop het de spuigaten uitloopt.

1920 De brief over de mensenhandel is in aantocht. Dat is voor een belangrijk deel een onderwerp dat bij de criminele opsporingsdienst en de politie ligt. Voor een belangrijk deel ziet ook de arbeidsinspectie daarop toe. Het college zal in de brief nader ingaan op de vraag hoe ervoor te zorgen dat mensenhandel beter is uit te bannen dan nu het geval is, wat daarvoor nodig is en hoe de inzet er uitziet. Zij ontraadt in de huidige situatie het verzoek als prioriteit toe te voegen.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) kijkt met interesse uit naar deze brief en de nadere uitwerking daarvan. Hij kan zich wel voorstellen dat in de signalering van mensenhandel de handhaving wel een grote rol kan spelen. Hij vraagt of de burgemeester dat met hem eens is.

Burgemeester Dijkma antwoordt bevestigend in die zin dat zij dat voor mogelijk houdt. Het is dan alsnog de vraag of handhaving daar zelf achteraan moet gaan of dat de functionaris in kwestie de politie belt.

1930 Gevraagd is hoe de medemenselijkheid geborgd wordt in de wijze waarop gewerkt wordt. De gemeente spreekt eerst altijd mensen aan, daarna worden ze gewaarschuwd en pas daarna eventueel beboet. Zij noemt dat een getrapte benadering ook in de manier waarop gehandhaafd wordt. Tijdens coronatijd is daarmee erg veel ervaring opgedaan. Dat is het college goed bevallen. Heel veel mensen keren tijdig op hun schreden terug. Daarmee is escalatie te voorkomen. Daarin zit compassie.

1940 De burgemeester zet uiteen over de ingewikkelde rekensom met betrekking tot de wijkboa's dat deze uren niet alleen voor de wijkboa's zijn omdat ze ook de taak accenten hebben; dat zit voor een deel ook weer ergens anders. Die een op een berekening is niet mogelijk. Voor de overige verwijst de burgemeester de heer Van Steeg naar een technische uitleg. Het college is juist veel bezig met hotpots; het college werkt vaak samen met de politie om zo effectief mogelijk te zijn. Te zien is dat dat op zichzelf werkt.

De burgemeester bevestigt dat de uitbreiding van de wijkboa's zeer welkom is. De wijkboa's moeten goed samenwerken met andere functionarissen in de wijk; de burgemeester refereert aan de inbreng van mevrouw Assen daarover. Daarmee is zij het eens. Zo werkt het ook in de praktijk.

Ook in het licht van het voederverbod wordt gewerkt op basis van een hotspotbenadering. Wanneer er veel meldingen komen, gaan de handhavers erop af. Hieruit zijn maatregelen voortgekomen.

1950 **Mevrouw Snippe** (Partij voor de Dieren) merkt op dat bij het Julianapark al borden staan. Gezien wordt dat nog steeds gebeurt. Het is een specifieke doelstelling in het handhavingsprogramma; zij kan zich daarom een intensivering voorstellen. Om die reden was zij benieuwd naar een toelichting. Zij vraagt of er meer gaat gebeuren in 2023 ten opzichte van vorig jaar.

Burgemeester Dijkma betwijfelt of er meer gaat gebeuren. Haar antwoord was erop gericht om te bevestigen dat in het afgelopen jaar wel degelijk gehandhaafd is. Zij benadrukt dat de capaciteit schaars is. Dit is geen prioriteit in het handhavingsbeleid. Dat is vanaf het begin af aan aangegeven.

1960 Zij rondt haar beantwoording af en benadrukt dat het niet mogelijk is om bepaald gedrag volledig weg te handhaven. De vraag staat centraal of iedereen het fatsoen kan opbrengen om zich aan de spelregels te houden. De burgemeester benadrukt dat die regels er zijn en dat ze er niet alleen zijn wanneer ze gehandhaafd worden.

Mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren) vraagt zich af of iedereen de borden over het niet voeren leest. Misschien kan de gemeente iets meer aan communicatie doen.

Zij vraagt zich af hoe zij de doelstelling in het handhavingsprogramma moet lezen; dit handhaven op het voederverbod staat onder het kopje *dieren* genoemd. Zij vraagt zich af wat dan als zaken helemaal niet genoemd worden, zoals handhaving op illegale kap en boombescherming. Dit roept bij haar deze vragen op.

1970 **Burgemeester Dijkma** antwoordt ontkennend en benadrukt dat zij dit een onterechte aanname vindt. Wethouder Schilderman zal daarop ingaan.

Wethouder Schilderman begint met in te gaan op de illegale kap. Zij denkt dat ten onrechte de indruk is ontstaan dat de boombescherming en illegale kap in 2023 minder aandacht krijgen. Dit heeft minder aandacht gekregen in het programma of in de raadsbrief. Dit kwam doordat de inzet niet meer nieuw is, maar nu onderdeel is van de reguliere werkwijze. In dit geval wordt zowel gekeken naar wat preventief is te doen om overtredingen te voorkomen. Het college geeft daarvoor actief informatie aan aannemers om het onderdeel te laten zijn van de zogenaamde BLVG plannen; dat zijn de plannen voor bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie tijdens verbouwingen. Vervolgens wordt ook reactief gehandhaafd. Dat gebeurt op basis van meldingen. Extra structurele inzet op meerdere manieren is vrijgemaakt om deze meldingen na te lopen.

1980 GroenLinks vroeg expliciet naar de mogelijkheid om binnen de 7000 uren voor openbare ruimte meer in te zetten op illegale kap. Op dit moment lopen de acties vanuit een andere tak van de gemeente. Dit heeft te maken met dat dit een onderdeel is van bouwtoezicht. Dit zit niet in dit traject van handhaven. De wethouder adviseert de raad niet verder te zoeken binnen Openbare Ruimte, omdat daarbinnen veel druk bestaat rondom het handhaven van bijplaatsingen en bedrijfsafval.

1990 De VVD stelde vragen over de horeca. Het college komt binnen twee weken met een brief hierover terug bij de commissie. Het college had dit onderdeel gemaakt binnen

EZ in het kader van de brief over horeca. De wethouder licht een tipje van de sluier op: dit is inmiddels onderdeel van de werkwijze meer en gedetailleerde informatie te geven en zij bevestigt dat dit al gebeurt. Hiermee loopt de wethouder vooruit op de brief die naar de raad zal toekomen.

Gemiste vragen

De heer Van Bergen (ChristenUnie) had een vraag gesteld over antisemitisme. Hij herhaalt zijn vraag als verzoek aan de burgemeester.

Mevrouw Assen (PvdA) had gevraagd hoe de buurt te betrekken bij de handhaving rond bijplaatsing en voederverbod.

De heer Maas (VOLT) had een vraag gesteld over de handhaving op energielabel C voor kantoren.

De heer Van Steeg (CDA) had een specifieke vraag gesteld over de BKB en de bouwleges. Hij vraagt het college de raad te informeren over de impact van de BKB.

Beantwoording

Burgemeester Dijkma deelt mee dat de buurt betrokken wordt bij het voederverbod. Dat is onderdeel van de aanpak. Als het gaat om straatintimidatie is in het actieplan onverminderd aandacht voor alle vormen van slachtoffers LHBTQIplus en inwoners met zichtbare geloofsovertuigingen. Wanneer daarop wordt gehandhaafd, wordt op alles gehandhaafd. Dit is onderdeel van de aanpak op straatintimidatie.

Wethouder Schilderman beantwoordt de vraag over de impact van de BKB. Begin 2023 is daarover een brief gekomen uit de portefeuille Energie. Dit wordt gedaan vanuit de portefeuille Energie.

De voorzitter vraagt of het college langs formelere weg nog terug kan komen op de vraag van het CDA.

Burgemeester Dijkma geeft de voorkeur aan informeel. Het antwoord zal afkomstig zijn van medewerkers die doorgaans niet met de burgemeester werken.

De voorzitter legt de vraag voor aan de agenderende partijen of zij tevreden zijn over de afhandeling van dit agendapunt en wat zij hiermee verder willen.

Mevrouw Snippe (Partij voor de Dieren) heeft geen punten om mee verder te gaan.

De heer Van Steeg (CDA) ziet uit naar de gewijzigde APV. Volgende week zal nog gesproken worden over straatintimidatie in de raad. Hij heeft geen behoefte om dit in de raad te behandelen.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) sluit zich daarbij aan.

De heer Koning (D66) dankt het college voor de beantwoording.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) sluit zich daarbij aan.

Mevrouw Meerding (VVD) heeft geen aanvullingen.

De voorzitter concludeert dat de commissie hier uitgehaald heeft wat zij eruit wilde halen. Hij rondt daarmee de behandeling van dit agendapunt af.

9. Rekenkamerbrief Horen Zien en samen door

Wethouder: Oosters, Beleidssterrein: Participatie

De Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het inwonersparticipatiebeleid van de gemeente Utrecht. Een onderzoek naar de ervaringen met en resultaten van het inwonersparticipatiebeleid van de gemeente Utrecht'

De voorzitter merkt op dat dit agendapunt van de agenda is afgehaald.

Hij schorst voor enige minuten de vergadering en heropent die voor de behandeling van agendapunt 10.

10. Raadsbrief eerste reactie op Bespreeknotitie werkwijze bij Financiële dekkingsvoorstellen

Wethouder: Schilderman, Beleidsterrein: Financiën

2050 *Geagendeerd door: Ruud Maas (Volt), Yvonne Hessels (UtrechtSolidair), Rik van der Graaf (ChristenUnie), VVD, D66 (Joost Vasters), CDA (Bert van Steeg) en EenUtrecht, Rick van der Zweth (PvdA)*

Op 21 februari ontvingen we de raadsbrief eerste reactie op bespreeknotitie werkwijze bij financiële voorstellen. Wij gaan daar als commissie graag over in debat met de wethouder. Verschillende partijen hebben aangegeven zich hierbij aan te willen sluiten. Uitgangspunt is hierbij de bespreeknotitie van de adviescommissie control en financiën over de werkwijze. Hierin worden een aantal suggesties gedaan over hoe college en raad omgaan met voorstellen in deze raad zonder financiële dekking, meestal bij moties. De notitie is in samenspraak met de accountant tot stand gekomen. In haar beantwoording bespreekt de wethouder een aantal aandachtspunten voor verdere bespreking. Het lijkt ons goed die achtereenvolgens met elkaar te bediscussiëren.

2060 **De voorzitter** leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking vindt plaats in één termijn.

De commissie

De heer Maas (VOLT) merkt op dat de raad voortdurend op zoek is naar hoe in positie te blijven ten opzichte van het college. Hij schetst de onderliggende problematiek van financiële stukken en refereert aan de brief van de Rekenkamer over de bestemmingsreserves. Om die reden is in de adviescommissie een poging gedaan het proces rondom moties en de financiële onderbouwing iets te versimpelen. Hij dankt de wethouder voor het delen van haar overwegingen hierin. Hij heeft nog enkele vragen en opmerkingen hierover.

2070 Hij vraagt zich af hoe reëel de angst is voor de onwenselijke vertraging bij de uitvoering van beleid en of de wethouder wellicht ideeën heeft hoe die te voorkomen en hoe daarmee gemakkelijker is om te gaan. Voldoende ambtelijke steun zou de raad helpen.

Hij is benieuwd of de wethouder nog andere mogelijkheden ziet dan intensief overleg met ambtenaren vooraf. De raad moet wat hem betreft ook de wildgroei aan moties voorkomen.

Wat hem betreft evalueert het stadsbestuur plannen goed en monitoort het een wildgroei aan moties voorafgaand aan nieuw te nemen besluiten.

2080 Hij hoopt dat de wethouder straks een goed plan zal indienen, samen met het andere beleid op Sturen en Verantwoorden zo dat de raad en het college de taken op het gebied van financiën naar tevredenheid kunnen uitvoeren.

Mevrouw Hellevoort (GroenLinks) vraagt nadere toelichting op dat VOLT zich niet zulke zorgen maakt over de negatieve gevolgen. Zij kan zich voorstellen dat die negatieve gevolgen zich wel voordoen vanuit een andere afweging, wanneer de raad budget wil besteden aan ander beleid.

2090 **De heer Maas** (VOLT) concludeert uit de redenering van GroenLinks dat dan een andere afweging opnieuw gemaakt moet worden. Hij hoopt vooraf de wethouder duidelijk te maken dat dit gedaan zou moeten worden bij het indienen van voorstellen waarbij zij de raad duidelijk maakt waar de ruimte te vinden is. Wanneer dat niet het geval is moet de raad de weging opnieuw kunnen maken.

Mevrouw Hellevoort (GroenLinks) oppert dat het wellicht dan beter is om in die eerdere fase meer onderzoekend te zijn en niet heel duidelijk een wens te presenteren.

De heer Maas (VOLT) begrijpt niet helemaal wat GroenLinks bedoelt met *onderzoekend*. Mogelijk bedoelen zij hetzelfde: dat niet heel erg vast van tevoren vastgelegd moet worden waar het budget precies te vinden is. Wanneer daaruit een uitkomst komt, een en ander opnieuw te kunnen wegen.

Mevrouw Hellevoort (GroenLinks) bedoelt het iets anders. Zij bedoelt dat ook te zeggen is dat de raad het mogelijk graag wil, maar eerst de gevolgen te willen zien om daarna de afweging te maken.

2100 **De heer Maas** (VOLT) vindt dat een uitstekend idee.

Mevrouw Ramaker (VVD) is heel erg benieuwd naar wat VOLT vindt van de reactie van het college. Dat heeft zij nog niet gehoord in diens bijdrage.

De heer Maas (VOLT) begrijpt dat de VVD daar heel benieuwd naar is. Hij heeft zijn formulering bewust gekozen. Er is van alles te zeggen over de reactie van het college. Hij zou dat op dit moment niet kwalitatief willen wegen. Daarover moeten wat hem betreft college en raad in gesprek.

2110 **De heer Vasters** (D66) vraagt over het laatste punt van de heer Maas waarin hij inging op de risico's op wildgroei van moties wanneer het gemakkelijker gemaakt wordt om ongedekte moties in te dienen. Zijn fractie erkent dat risico. Hij vraagt wat VOLT ziet als mogelijkheden om die wildgroei te voorkomen.

De heer Maas (VOLT) denkt dat de raadsleden elkaar moeten aanspreken op gedrag bij het indienen van hoeveelheden moties, zeker wanneer daaronder geen financiële dekking ligt. Daarom vraagt zij ook nadrukkelijk naar de evaluatie.

De heer Vasters (D66) vraagt welk drempelbedrag daarbij te hanteren is.

De heer Maas (VOLT) merkt op dat in zijn fractie daarover nauwelijks nog gesproken is. Hij zal om die reden nu geen bedrag noemen.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) is blij dat de raad hierover nu kan spreken.

2120 In het licht van de aandachtspunten van het college heeft zij enkele opmerkingen. Haar fractie onderschrijft het voorstel van de adviescommissie en denkt dat het goed is om financiële beslissingen die bij de inhoudelijke discussie horen, niet altijd te laten wachten tot het integrale moment, maar die in aanloop naar dat moment mee te geven. Voor een dekking vindt haar fractie een bovengrens van tussen de 25.000 en 50.000 euro logisch. Maar de ChristenUnie wil raadsbreed consensus vinden over de hoogte daarvan. Zij is benieuwd naar de gedachten daarover van de andere partijen.

2130 Zij erkent het aandachtspunt van het college over de negatieve gevolgen van dekingsbronnen. Ander beleid kan in de knel komen. De uitvoering van programma's loopt mogelijk vast, en bij een hoger bedrag dan wat de raad als grens heeft afgesproken, komt het voorstel wat haar fractie betreft aan bod bij de integrale afweging verderop in het jaar. Het voornoemde bedrag vindt haar fractie niet te laag of te hoog en het dwingt de raad tot het formuleren van concrete uitvoerbare voorstellen. Ook voorkomt dit de al eerder genoemde wildgroei aan verzoeken die niet passen bij dit middel. Haar fractie wil voorkomen dat deze mogelijkheden leiden tot bergen meer werk voor ambtenaren. Daarnaast betreffen de casussen die tot de bespreking van dit voorstel leidden, situaties waarin het ging om een veel lager bedrag. Haar fractie denkt dat het daarom past bij het probleem dat de raad nu wil oplossen. Zij stelt de volgende vragen aan haar collega raadsleden.

2140 Het college zegt bij een aangenomen motie of amendement te gaan kijken "of dit mogelijk is". De ChristenUnie ziet daarbij een risico in de onduidelijkheid van die frase "of dit mogelijk is", en vraagt zich af hoe die afweging definitief wordt gemaakt

bij stap 2. Op welke wijze wil de raad daaraan gevolg geven? Wanneer komt de raad weer in positie? Wanneer wordt bekend welke keuzes gepaard gaan met het uitvoeren van de desbetreffende motie of amendement? Hoe wil de raad de terugkoppeling krijgen? Wil de raad dat in een raadsbrief, in een raadsvoorstel, of wordt het pas definitief gemaakt bij het raadsvoorstel bij de Voorjaarsnota. In die zin is haar fractie nog zoekende. Haar fractie vindt het belangrijk daarover uitvoerig te spreken als raad voordat wordt overgegaan op deze nieuwe methodiek. Zij verneemt graag de gedachten daarover van de andere partijen. Zij is ook benieuwd of de wethouder daarin een voorkeur heeft.

De heer Van der Zweth (PvdA) zal de vraag van mevrouw Chirino beantwoorden in zijn bijdrage. Mevrouw Chirino noemde het bedrag van 25.000 euro. Hij vraagt of dat incidenteel of structureel is.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) had eerst onderscheid gemaakt tussen incidenteel en structureel. Zij heeft bewust gekozen voor een bandbreedte wat passend is bij incidenteel. En structureel moet de raad uitzoeken.

Mevrouw Ramaker (VVD) is vooral gericht op de reactie van het college van B&W op het haars inziens zeer goede advies van de commissie C&F.

Het college geeft een aantal aandachtspunten mee, onder andere dat de raad de consequenties van de financiële dekking van de motie niet overziet en daardoor als raad niet tot een weloverwogen besluit kan komen. De reactie van de VVD daarop is dat het daarom zo belangrijk is dat de financiële onderbouwing van raadsvoorstellen zoveel mogelijk de consequenties ervan in beeld brengt. Daarnaast horen in een raadsvoorstel ook mogelijke keuzes voor dekking onderbouwd te zijn. Zij mist dat nog weleens.

In scenario's is te werken om na te gaan welke ruimte er is voor de raad en welke invloed de raad daarop kan hebben. Zij zag laatst nog in een raadsvoorstel een doorverwijzing naar de integrale afweging tijdens de voor- en najaarnota's.

Het tweede aandachtspunt is dat de mogelijke dekkingsbron zou kunnen leiden tot vertraging van projecten en ambities. De VVD vraagt waarom. Die vertraging van projecten en ambities zijn er nu ook, zonder dat überhaupt sprake is van wijzigingen in de financiering door aangenomen moties. Zij vindt dat een drogreden. Wanneer een motie tijdens de raad wordt aangenomen, hoort de raad te weten welke gevolgen er zijn voor beleid en programmering. Zij is van mening dat het college dat dan ook hoort te melden. Bij de stemming over de motie is dat dan ook mee te overwegen bij het voor of tegen die motie stemmen.

Haar laatste aandachtspunt betreft de overvraging van begrotingsruimte binnen de programmabegroting; haar fractie merkt op dat het college daar zelf bij is wanneer het college moties overneemt. Bij het aannemen van moties is vooraf door het college een winstwaarschuwing te geven. Dan hoort het college de raad te waarschuwen dat er teveel wijzigingen in een programma of beleid gaande zijn. Dan is het ook aan de raad om te bepalen of een beleid of programma wel realistisch is. Zoveel wijzigingen kan ook betekenen dat de praktijk anders is; dat het beleid en het programma niet voldoen. Dat verklaart wellicht ook waarom ambities en projecten niet haalbaar zijn.

De heer Vasters (D66) vindt het belangrijk tot een heldere procedure te komen als het gaat om het vinden van een financiële dekking voor moties en andere voorstellen

- 2190 vanuit de raad. Zijn fractie onderschrijft ook het voorstel van de adviescommissie Controle en Financiën.
- Het belang van goede spelregels is heel groot, zeker als het gaat om de publieke middelen waarover nu gesproken wordt. Om die reden geeft zijn fractie graag nog enkele zaken mee aan het college.
- De integrale afweging bij de Voorjaarsnota en de begroting geven helderheid richting de raad. Die momenten blijven voor zijn fractie in grote meerderheid het moment voor de definitieve besluitvorming.
- Mevrouw Ramaker** (VVD) vraagt of D66 van mening is dat bij de integrale afweging ook een inhoudelijk debat gevoerd moet worden over het desbetreffende onderwerp.
- 2200 **De heer Vasters** (D66) licht toe dat het debat dan gaat over de afweging tussen enerzijds een motie met een bepaald kostenplaatje en de dekkingsbron met de impact van de besparing die daarbij hoort. Die afweging wordt gemaakt bij de Voorjaarsnota.
- Mevrouw Ramaker** (VVD) begrijpt dat het dan vooral gaat om het financiële verhaal. Het lijkt haar lastig om dan buiten de inhoud te blijven. Zij vraagt hoe D66 dat ziet.
- De heer Vasters** (D66) denkt er niet aan te ontkomen om over de inhoud te spreken; dan gaat het niet alleen om de financiering maar juist om de impact. De discussie zal dan gevoerd gaan worden wat zijn fractie betreft over enerzijds het voordeel van het aannemen van een motie waaraan een kostenplaatje zit, en anderzijds het nadeel
- 2210 van het weghalen van het geld elders (de dekkingsbron).
- Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met in te gaan op het vaststellen van een drempelbedrag. De ideeën van zijn fractie zijn anders dan die van de ChristenUnie. Hij denkt eerder aan enkele duizenden euro's dan aan grote bedragen.
- De heer Maas** (VOLT) vraagt hoe D66 dat in verhouding ziet met de gedachte dat de raad spreekt over een serieuze ingrijpende verandering van aanpak.
- De heer Vasters** (D66) ziet de balans tussen enerzijds bij kleine bedragen het gemakkelijker maken om niet te moeten wachten op dekkingsvoorstellen. Zijn fractie ziet wel het risico zoals in het betoog van de heer Maas van een wildgroei aan moties. De raad zegt dan al heel gemakkelijk ja tegen 10 moties van 50.000 euro en
- 2220 dat is dan een half miljoen euro per jaar zonder dekking. Dat is onwenselijk in de ogen van zijn fractie en daarmee zal D66 niet instemmen. Hij bevestigt dat het een zoektocht is naar het exacte bedrag. Zijn fractie zit eerder aan de onderkant dan aan de bovenkant van de hier genoemde bedragen.
- De heer Van der Zweth** (PvdA) verwacht dat D66 het met zijn fractie eens is dat diezelfde raad aanwezig is wanneer er meer voorstellen worden gedaan; wanneer er een optelling is van bedragen die worden uitgegeven, kan de raad een keuze maken waartegen de raad ja zegt. Hij vraagt wat dan het risico is.
- De heer Vasters** (D66) bevestigt dat dit juist geredeneerd is. Als risico ziet hij dat er veel voorstellen komen die net onder het drempelbedrag vallen waardoor toch in
- 2230 totaliteit een groot bedrag gaat ontstaan waartegen de raad ja zegt zonder een dekkingsvoorstel.
- De heer Van der Zweth** (PvdA) herhaalt dat niet alle moties en amendementen hoeven te worden aangenomen. Die idee is juist dat er een richting wordt aangegeven waardoor bekend is hoe de dekking er ongeveer uit komt te zien en het dus geen ongedekt voorstel meer is, maar een voorstel op een ander moment.
- De heer Vasters** (D66) constateert dat zij beiden spreken over verschillende zaken. Hij spreekt over voorstellen die onder een minimum drempelbedrag komen waarvoor dan geen dekkingsvoorstel nodig is. Daar kan ja of nee tegen gezegd worden. Hij

2240 spreekt dan ook over een risico. Het risico dat de raad met een groot aantal voorstellen akkoord gaat. Daar is de raad zelf bij. Het risico waarover hij spreekt is dat er dan een groot bedrag ongedekt is. Wanneer het gaat om een voorstel waarbij de dekking helder is, is het risico er niet; dat is ook de huidige manier van werken. Hij ziet daar geen probleem.

De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt dat. De vorm die hij bedoelde dat een voorstel wordt gedaan op een niet-P&C-moment van bijvoorbeeld 30.000 euro en gezegd wordt dat het her en der in de begroting gezocht moet worden en dat met een goed dekkingsvoorstel teruggekomen moet worden wanneer het daadwerkelijk landt. Aan welke bedragen denkt de heer Vasters dan om dat te kunnen doen?

2250 **De heer Vasters** (D66) vindt het verschil van mening nu helder. In de stukken wordt gesproken over een minimum en maximum drempelbedrag. Daartussenin is te zeggen dat gezocht moet worden naar een dekking zonder dat gewacht hoeft te worden op het volgende begrotingsmoment. Hij vindt dit een lastige. Hij denkt dan aan de hogere bedragen omdat daar het risico niet is dat het bedrag ongedekt is. Misschien heeft hij de ChristenUnie verkeerd begrepen. Hij kan zich dan in die bedragen ook meer vinden.

Hij steunt heer Maas dat de discussie gevoerd moet worden om tot echte bedragen te gaan komen. Hij concludeert dat hiermee het misverstand is opgelost.

2260 **Mevrouw Chirino** (ChristenUnie) vraagt of zij goed begrijpt dat de heer Vasters zegt dat die paar duizend euro het minimumbedrag is en het maximumbedrag in de tienduizenden euro's zit, afhankelijk ook van structureel of incidenteel.

De heer Vasters (D66) antwoordt bevestigend op het minimumbedrag. Hij wil zich niet vastleggen op het maximum bedrag; hij denkt aan die orde van grootte.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt hoe belangrijk het is voor D66 dat er überhaupt bij voorstellen budget beschikbaar is.

De heer Vasters (D66) vraagt verduidelijking op de frase "budget beschikbaar".

Mevrouw Ramaker (VVD) hoort steeds over moties en dekking van moties. Een motie is gericht op een voorstel. Zij herhaalt haar vraag over het belang van beschikbaarheid van budget bij een voorstel.

2270 **De heer Vasters** (D66) antwoordt dat dat cruciaal is. Er is altijd een budget nodig voordat de raad ergens ja tegen kan zeggen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt in hoeverre het voor D66 belangrijk dat bij raadsvoorstellen de financiële paragraaf is ingevuld met begrotingskosten, met eventuele reserveringen, met waaruit te dekken is, waar eventuele externe financiering is.

2280 **De heer Vasters** (D66) merkt op dat dit een onderwerp is waarover eerder is gesproken in de adviescommissie C&F. Daarmee is hij heel blij. Hij onderschrijft wat mevrouw Ramaker hier stelt: namelijk dat die financiële paragraaf op een goede manier neergezet moet worden bij alle voorstellen en de vervolgen die er nog zouden kunnen komen; dat is op dit moment niet altijd het geval. Hij denkt dat de VVD en D66 elkaar hierop kunnen vinden.

Mevrouw Ramaker (VVD) wilde dit graag horen. Zij denkt dat het dan wel mee zal vallen met moties en de drempelbedragen. Zij weet niet of D66 daar ook zo in zit.

De heer Vasters (D66) hoopt dat mevrouw Ramaker daarin gelijk krijgt.

Hij rondt zijn inbreng af met in te gaan op zijn derde punt: de ondersteuning van raadsleden om de dekking te vinden. Dat werd ook door andere partijen aangegeven. Hij beseft dat dat niet altijd eenvoudig is voor ambtenaren. Hij wil wel

graag helder kunnen zien wat de negatieve consequenties zijn van een bezuiniging die als dekkingsbron wordt aangegeven.

2290 Met betrekking tot het vierde punt gaat hij in op *het risico op een groot aantal moties*; zijn fractie denkt dat het belangrijk is goed te kijken naar de spelregels om een veelvoud aan kleinere voorstellen te voorkomen. Hij refereert aan zijn interruptie richting VOLT. Zijn fractie denkt dat het onwenselijk is om een maximum te stellen aan het aantal voorstellen per fractie. Hij verneemt graag van het college welke mogelijkheden de wethouder ziet, op dit moment of bij het definitieve raadsvoorstel. Hij kijkt met belangstelling uit naar het definitieve voorstel.

2300 **De heer Van Steeg** (CDA) is blij met de voorstellen die nu worden gedaan om de raad meer in positie te brengen ten opzichte van het college. Dat is alleen al om dat de procedure tot nu toe niet goed werkte. Vaak vond het college een dekkingsbron die voor de raad verborgen bleef. Daarom is het belangrijk dat duidelijker gemaakt wordt waar het geld zit in de begroting zelf. Hij hoopt dat die stap wordt gezet. Daarbij verlangt hij veel meer financieel inzicht bij raadsvoorstellen zelf. Dat helpt ook voor de procedure om het aantal voorstellen terug te dringen vanuit de raad met grote financiële consequenties. Hij vindt het wel belangrijk om die procedure op een goede manier vast te stellen. Daarom is hij blij met deze stap van de adviescommissie. Hij ziet weifelingen en drempels die de wethouder opwerpt. Hij begrijpt dat ook. Die zijn tot op zekere hoogte ook terecht.

2310 Wat hem betreft worden raadsleden meer in positie gebracht om zelf voorstellen te doen. Hij steunt de desbetreffende opmerking van de heer Van der Zweth dat de raad zelf erbij is als het gaat om een wildgroei aan moties en amendementen. Daardoor zullen vanzelf meerderheden ontstaan, wanneer mocht blijken dat er teveel geld mee gemoeid is. Dat brengt de raad ook daardoor in positie.

2320 De heer Van Steeg kan zich wel voorstellen dat de raad nog redelijk voorzichtig is met de te kiezen bandbreedte. Juist omdat er verschillende trajecten naast elkaar lopen. Hiermee moet de raad wat hem betreft wel doorgaan en nagaan waartoe de raad kan komen zodat de raad de consequenties van financiële voorstellen inziet en ook zelf de touwtjes in handen heeft voor de te maken keuzes. Dan gaat het allereerst om de politieke keuze en daarbij behorend de discussie over welke financiële consequenties die dan beter inzichtelijk zijn. Hij hoopt dat dit nu veel beter zal gaan en dat de wethouder samen met de adviescommissie de raad in staat stelt duidelijker keuzes te maken; wat hem betreft moet de raad ervan af dat het uiteindelijk bij het college ligt of er wel of geen dekking is.

2330 **De heer Van der Zweth** (PvdA) dankt het college voor zijn reactie op het voorstel van de adviescommissie. Hij steunt het voorstel van de adviescommissie om na te gaan voor welke bedragen niet gewacht wordt op de integrale afweging en de raad zelf richting kan geven. Voor zijn fractie is dat een belangrijke stap om te zetten. De reactie van het college op het voorstel vond zijn fractie wel voorzichtig. Hij ziet enkele mitsen en maren maar stelt voor dit wel gezamenlijk te gaan proberen. Uiteindelijk is de raad er zelf bij. Hij stelt voor niet te terughoudend te zijn. Hij gaat daarmee in op de collegebrief en de inbreng die hij heeft gehoord in deze commissievergadering.

Hij vindt het een geruststelling te weten hoe belangrijk de wethouder dit onderwerp vindt. Hij geeft haar alle vertrouwen.

Voor de PvdA is het belangrijk de positie van de raad te verstevigen, te blijven verstevigen en daarvan als raad heel bewust te zijn. Hij vond ook vanuit zijn ervaring in de oppositie het in de afgelopen jaren soms ingewikkeld. Ook als het gaat om de coalitiepartijen is het de vraag hoe de raad aan het stuur te zetten. Wat er ook afgesproken wordt aan bandbreedte, de raad bepaalt uiteindelijk het financiële.

2340 Zijn fractie vindt de twee stappen logisch in het voorstel van de adviescommissie en is er benieuwd naar hoe dat precies vorm te geven. Wanneer hoort de raad terug hoe de financiële dekking van het voorstel precies is ingevuld. Het komt dat dan pas bij de Voorjaarsnota? Wanneer de raad dan niet blij is met de dekking is dat een beetje laat; de vraag is dan hoe daarmee om te gaan. Met een eventueel tussenmoment zou daarop nog te acteren zijn. Daar voorziet hij een dilemma. Hij stelt zich voor dat de wethouder daarover iets kan zeggen. Wat hem betreft moet ook de raad goed nadenken over hoe dit vorm te geven.

2350 Wat hem betreft wordt de raad in positie gebracht en is een integrale afweging toch goed mogelijk. Dat vraagt discipline als het gaat om de vraag hoe daarmee om te gaan. De PvdA heeft er vertrouwen in dat de raad dit goed kan doen, dat daar voorstellen liggen en dat niet alles wordt geaccepteerd. Hij stelt zich voor dat de raad daar een goede weging kan maken en dat de raadsleden elkaar scherp houden als het gaat om de vraag of het een generieke dekking is, of de dekking gevonden moet worden in de openbare ruimte, of dat het specifiek gemaakt zal worden als voorwaarde voor steun. Hij voorziet dat de raad en het college daaruit kunnen komen.

Hij denkt dat het goed is gezamenlijk de logische hoogte van het budget af te tasten. De heer Vaster deed een voorstel voor een interessante nieuwe vorm: een bedrag waarvoor geen dekking nodig is - enkele duizenden euro's. Dat zou zo in principe al moeten werken; hij hoopt dat het zo blijft werken. Hij hoopt dat het stadsbestuur geen spijkers op laag water gaat zoeken en pleit voor ruimte daarvoor in de context van de totale begroting. Wanneer het gaat om de grotere voorstellen denkt hij aan hogere bedragen waarbij hij vertrouwen heeft in de raad om dat goed te doen. Wanneer het gaat om structureel geld denkt hij aan 50.000 euro of misschien iets hoger. Dat moet wat hem betreft kunnen wanneer in een dergelijk voorstel de dekking goed wordt uitgelegd. Incidenteel kan het nog hoger. Dan kan het gaan om bedragen als 200.000 euro. Uiteindelijk is de raadsmeerderheid nodig. Hij pleit voor het nemen van beslissingen los van de Voorjaarsnota.

2360 **Mevrouw Chirino** (ChristenUnie) vindt de bedragen die de PvdA noemt nu wel erg hoog. Wanneer dit wordt afgesproken door het jaar heen ontstaan zomaar bedragen van 1 miljoen. Waarom kan dat niet bij het integrale moment van de Voorjaarsnota wanneer ergens 200.000 euro voor gevraagd wordt?

De heer Van der Zweth (PvdA) laat dat afhangen van het voorstel. Bijvoorbeeld wanneer achter het voorstel enige druk zit. Ook als het gaat om dergelijke hoge bedragen is de raad er zelf bij. De gelegenheid is er om bij een opstapeling van bedragen, voorstellen af te wijzen. Hij voorziet dat de wethouder ook gaat zeggen dat er claims openstaan. Hij voorziet dan ook een enorme puzzel. Hij ziet het risico niet op die manier.

2380 **Mevrouw Chirino** (ChristenUnie) vraagt welk probleem dan wordt opgelost. Het ging volgens haar om kleine bedragen, initiatieven waarmee het stadsbestuur direct aan de slag wil en waarvoor draagvlak is in de raad. Zij begrijpt niet hoe de koppeling met die hoge bedragen wordt gemaakt met andere afwegingen. Waarom komt de PvdA hiermee?

De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat ChristenUnie haar eigen analyse benoemt als de analyse van de raad. Hij is hier niet alleen de problemen aan het oplossen waartegen de raad aanloopt en waarbij de raad in positie wordt gesteld en de mogelijkheid er is om bij te sturen. Wanneer daarvoor een raadsmeerderheid te formuleren is en weet te onderbouwen waarom het eerder moet, de raad een goed verhaal heeft waaruit het gedekt moet worden, moet dat wat hem betreft kunnen.

2390 Wanneer de raadsfracties van mening zijn dat het een dun verhaal is, steunen zij het niet. Dat dit debat plaatsvindt in de raad vindt hij gezond democratisch en vindt hij prima kunnen.

De heer Vasters (D66) onderschrijft de inbreng van de ChristenUnie. De PvdA noemt in een bijzin dat hij aannam dat het gaat om voorstellen met een bepaalde urgentie daarachter en dat daar dan ja tegen gezegd moet worden. Hij vraagt of de PvdA het eens is met hem dat het risico dan bestaat dat heel veel voorstellen in één keer urgent gaan worden waarvoor geld moet komen. Het gevaar bestaat dan dat er dan heel veel extra uitgegeven gaat worden zonder dat dat uitgegeven wordt op een geijkt moment als de Voorjaarsnota is.

2400 **De heer Van der Zweth** (PvdA) denkt dat het ook een mogelijkheid geeft om het debat daarover te voeren, waarom de partij in kwestie nu met dat voorstel kwam. Wanneer dat voorstel evengoed mogelijk is te bespreken na drie maanden, is te overwegen om het dan te bespreken in het totaal der dingen. Dan heeft de raad een nieuw argument om aan te geven waarom het moment al of niet logisch is. Het is dan aan de raadsleden zelf om te bepalen of zij iets urgent vinden. Wanneer het urgente is verzonnen, verliest de partij die het inbrengt steun.

De heer Vasters (D66) vindt dat de PvdA het nu omdraait: "ga maar uitleggen dat het misschien wel kan wachten". Wat hem betreft is het uitgangspunt dat het voorstel moet wachten. Als het gaat om een voorstel dat echt niet kan wachten en er niet een al te hoog bedrag is, zal de mogelijkheid bestaan om het op dat moment te beslissen. Dat is zijn voorstel.

2410 **De heer Van der Zweth** (PvdA) licht toe dat dat is wat hij zegt. Wanneer er reden is tot urgentie, is het goed om een beslissing te nemen buiten het geijkte moment om. Dat is wat de heer Vasters nu ook zegt. In zijn beleving zijn zij het eens.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of zij goed begrijpt dat de PvdA het belangrijk vindt dat het debat over de keuzes in de commissie zelf door de inhoudelijke woordvoerders worden gemaakt.

De heer Van der Zweth (PvdA) bevestigt dat hij dat belangrijk vindt. Daarover ging zojuist het debat niet. Ook is hij van mening dat niet elk voorstel waarmee geld gemoeid is maar wel urgent is, doodgeslagen wordt met dat het financieel niet kan. Dat is zijn belangrijkste punt.

2420 **Mevrouw Ramaker** (VVD) vraagt wat voor de PvdA de belangrijke voorwaarden zijn om het debat goed te kunnen voeren.

De heer Van der Zweth (PvdA) antwoordt (1) een goed voorstel, (2) onderbouwen waarom het urgent is, (3) de dekking goed formuleren en het net iets specifiek maken zodat de partijen elkaar er niet meer mee verrassen, bijvoorbeeld niet slechts "openbare ruimte" maar daarbinnen ook de richting aangeven. Bovendien zullen de partijen dan voor het besluit moeten staan wanneer die later in de begroting staat. Een bezuiniging op een dekking elders kan altijd ingewikkeld zijn.

2430 **Mevrouw Ramaker** (VVD) begrijpt dat de PvdA nu spreekt over de raad zelf. Zij vraagt of de PvdA met de VVD van mening is dat het belangrijk is dat in de raadsvoorstellen het financiële verhaal met onderbouwing er moet zijn en staan.

De heer Van der Zweth (PvdA) antwoordt bevestigend. Hij onderschrijft hetgeen gezegd is over de raadsvoorstellen en een goede financiële onderbouwing. Dit is nadrukkelijk ingebracht bij een veiligheidsdebat. Ook het punt dat door verschillende collega's is gemaakt over ondersteuning van de raadsleden bij het helpen zoeken naar dekking, vindt hij een valide punt dat hij van harte kan ondersteuning.

2440 **Mevrouw Hellevoort** (GroenLinks) legt de vraag voor of iets voorzichtiger geopereerd zou moeten worden in de eerste stap in het geval later blijkt dat de richting die is aangegeven om de dekking te vinden het moeilijk maakt die dekking te vinden of de dekking grote negatieve gevolgen heeft.

De heer Van der Zweth (PvdA) vindt dat dat niet hoeft. Dat neemt niet weg dat daarover wel nagedacht moet worden. Wat mevrouw Hellevoort zegt kan goed gebeuren: dat de meerderheid van partijen bij nader inzien de voorgestelde dekking toch ingewikkeld vinden. Misschien moet dat niet pas duidelijk worden in de Voorjaarsnota. Dan is dit op te lossen wanneer de raad tussentijds een brief krijgt met de consequenties van de gezochte dekking met de mogelijkheid van de raad om daarop te reageren. Ook daarover moet nagedacht worden. Ook dat is een puzzel.

2450 *Niet-agenderende partijen*

Mevrouw Voortman (Student & Starter) steunt het voorstel van de adviescommissie. Haar fractie vindt het van groot belang dat er voldoende ruimte is om door middel van voorstellen ideeën aan te dragen die niet geremd worden vanwege onvoldoende inzicht is in het financiële plaatje.

2460 Tegelijkertijd baart het voorstel haar fractie zorgen; de aandachtspunten van het college snijden hout. In deze raad ontbreekt het niet aan ambities. De raad wil inhoudelijk sterke moties en amendementen steunen. Wanneer de raad later van het college verneemt dat het realiseren van het ene punt, ten koste gaat van de financiële middelen van een ander punt, moet daarover opnieuw besloten worden; dat is haars inziens onwenselijk, zowel in het licht van de werkdruk van ambtenaren als in het licht van de werkdruk van de raadsleden zelf. Daarom is het belangrijk dat de raad kritisch is om hele urgente dekkingsvoorstellen buiten de P&C-cycli te bespreken.

2470 **De heer Simsek** (DENK) vindt het ook belangrijk dat de raad meer in positie wordt gesteld door een beter zicht te krijgen op de dekkingmogelijkheden. Hij vindt het niet goed te merken dat harde afspraken gemaakt worden omtrent grensbedragen. Wat hem betreft is het prima mogelijk en gebeurt dat ook in de praktijk dat voorstellen die niet veel geld kosten bij het raadsvoorstel zelf worden behandeld. En voorstellen die grote bedragen vereisen worden doorgeleid naar de Voorjaarsnota of de begrotingsbehandeling. Uiteindelijk is de raad bij elk voorstel betrokken en kan de raad bij elk voorstel een afweging maken of het voorstel bij de Voorjaarsnota behandeld moet worden.

Mevrouw Hellevoort (GroenLinks) merkt op dat een groot deel van de discussie gevoerd is. Zij merkt over het drempelbedrag op dat zij varianten hoort tussen 1000 euro en 200.000 euro. Dat vindt zij wel een hele grote range. Zij merkt op dat de grootte van het bedrag ook per programma verschilt; in het ene programma is 25.000 euro heel weinig in in het andere programma heel veel. Zij worstelt met de vormgeving daarvan. Zij hoopt op een reactie van de wethouder daarop.

2480 **De heer Van der Zweth** (PvdA) noemt het verschil tussen incidenteel en structureel hij vraagt of GroenLinks van mening is met hem dat dat uitmaakt voor de hoogte van het bedrag.

Mevrouw Hellevoort (GroenLinks) is het eens met de PvdA. In het algemeen vindt zij de weging van het bedrag context afhankelijk. Hiervoor zijn heel veel verschillende criteria te bedenken. Mogelijk moet het proces ingegaan worden om na te gaan hoe het loopt.

De heer Van der Zweth (PvdA) vraagt iets van een richting van een bedrag van GroenLinks.

2490 **Mevrouw Hellevoort** (GroenLinks) vindt het lastig daarover iets te zeggen. Zij neigt naar de denktour.

De heer Maas (VOLT) is benieuwd naar de context van GroenLinks. Hoe ziet GroenLinks de verschillende maatstaven voor verschillende programma's? Wordt dan niet gewerkt met een vast of met een flexibel drempelbedrag?

Mevrouw Hellevoort (GroenLinks) denkt dat het beter is om na te gaan hoe het loopt. Zij denkt ook dat het beter is naar de andere voorstellen te kijken omdat zij denkt dat het gaat helpen. Wanneer gesproken wordt over programma's is ook te denken aan percentages. Dat is een technische exercitie die mogelijk niet iets oplevert. Ook zij is er daarover niet uit.

2500 **De heer Maas** (VOLT) vindt het heel goed die discussie te voeren. Hij vindt het denken aan percentages een interessante ontwikkeling.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt wat GroenLinks van het idee vindt de ruimte voor verandering van beleid op basis van moties te zoeken afhankelijk van het voorstel.

Mevrouw Hellevoort (GroenLinks) vindt dat een interessante suggestie. Zij benadrukt dat het dan heel erg nadrukkelijk gaat over de context. Dat zal de raad dan gaan zien.

2510 **Mevrouw Ramaker** (VVD) heeft ook nog geen uitspraak gedaan over de drempelbedragen. Zij denkt met GroenLinks dat het goed is de discussie breder te voeren dan te fixeren op drempelbedragen en percentages. In hoeverre denkt mevrouw Hellevoort dat het onderzoek van Berenschot naar de beïnvloedbare ruimte de raad kan helpen.

Mevrouw Hellevoort (GroenLinks) verwacht dat het de raad zeker behulpzaam gaat zijn. Zij refereert aan de desbetreffende inbreng van de heer Van Steeg; het maakt ook heel veel uit wanneer er inzicht komt in de mogelijkheden; hoe is het goed zoeken in de begroting?

2520 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) vindt dat de commissie hier een goed debat voert. Het zoeken naar financiële dekking is altijd ingewikkeld. In de vorige periode is daarop vrij krampachtig gereageerd. Ook nu merkt hij een terugval in krampachtigheid. Fixeren op drempelbedragen kan belemmeren in het zoeken naar vrijheid. Hij zou een voorstel willen indienen voor een bedrag van 400.000 euro, en het college vragen drie mogelijke dekkingvoorstellen te geven waarmee de raad dan verder gaat. Hij vraagt de commissie te waken voor krampachtigheid. Hij heeft meegemaakt dat een plan van de raad niet kon maar na een jaar was het het plan van het college met precies de bedragen die waren voorgesteld door een fractie.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) begrijpt de woorden van de heer Van Heuven: de commissie wil hier ruimte creëren. Zij vraagt zich af of dat op deze wijze gaat gebeuren. Zij vraagt zich af hoe dit praktisch is uit te werken wanneer de impact op het

staande beleid groot is als het gaat om voorstellen die buiten de discussie over de Voorjaarsnota gaan.

2530 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) herhaalt zijn voorstel. Hij begrijpt de kleine bedragen wel in de ruimte die er dan is om daarover te besluiten buiten de cycli om.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) is dan op zoek naar waarom de heer Van Heuven vindt dat dat buiten de discussie van de Voorjaarsnota moet. Dat de raad dit soort grote bedragen door het hele jaar gaat verschuiven, in plaats van die te houden op het centrale moment.

2540 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) herhaalt zijn argument de krampachtigheid rond de Voorjaarsnota te doorbreken, maar anderzijds om actuele ontwikkelingen op het moment zelf te kunnen bespreken. Soms dient zich iets aan waardoor er urgentie is en het beter is niet te wachten tot de Voorjaarsnota. Hij pleit voor de openheid van de discussie die verder gevoerd zal worden in de adviescommissie.

De heer Maas (VOLT) vindt dat de heer Van Heuven een interessant voorstel doet. Hij wil graag weten van de wethouder wat zij daarvan vindt en waar mogelijkheden te zien zijn. Hij heeft de ChristenUnie goed gehoord dit niet steeds elke dag te doen; maar dat het dan om voorstellen gaat met een hoge impact op een bepaald moment.

De heer Van der Zweth (PvdA) kan de heer Van Heuven goed volgen: hij stelt voor niet met drempelbedragen te werken. Hij legt de vraag voor of die drempelbedragen wellicht ook duidelijkheid kunnen scheppen.

2550 **De heer Van Heuven** (Partij voor de Dieren) houdt dat voor mogelijk. De heer Van der Zweth zei zelf "de raad is er zelf bij". Wanneer de raad door heeft dat overvraagd gaat worden, stelt hij zich voor dat de raad op de rem trapt.

Beantwoording

2560 **Wethouder Schilderman** dankt de commissie voor het interessante en heldere debat. Wat in haar opkwam was dat het goed is dat dit niet het laatste debat hierover is. Dat is ook de bedoeling. Het college schrijft zijn brief snel. Het college zal hier uitgebreider op terugkomen onderweg naar de programmabegroting. Het lijkt haar goed dit gesprek in dat kader beter te voeren. Misschien eerst een aantal keer in de adviescommissie, vervolgens in de deze commissie en daarna in de raad over hoe hier naar te kijken.

2570 Met betrekking tot de huidige procedure merkt de wethouder op dat dit niet de eerste keer is dat de raad daarover heeft gesproken. In 2016 was dit ook onderwerp van gesprek. Destijds werd gekeken naar de soort moties. De wethouder laat de amendementen buiten beschouwing. Er zijn moties zonder financiële consequenties. Die hoeven geen dekking. Het lijkt haar goed dat daarin niets verandert in deze context. En er zijn moties waar wel dekking bij is. Dat was destijds mogelijk en is nog steeds mogelijk. Het staat de raad altijd vrij om een motie in te dienen en daarbij een specifieke dekking aan te geven. Daarna komt de lastige vraag: er is een motie, een wens maar geen concrete dekking vanuit de raad. Dat is het onderwerp waarop het stadsbestuur nu meer een antwoord probeert te vinden. Het college heeft dit ook benoemd in het Coalitieakkoord als een van de onderwerpen van aandacht. Dat was in een bepaalde volgordelijkheid bedacht, om eerst verder te werken aan de leesbaarheid van de begroting zelf, de transparantie daarin. De wethouder merkt op dat de VVD een aantal dingen zei die uit haar hart gegrepen zijn en die heel belangrijk zijn om dit soort afwegingen beter te maken: betere financiële paragrafen, duidelijker beleidsdocumenten, meer inzicht in beïnvloedbaarheid, maken het veel gemakke-

- 2580 lijker om de tweede categorie van de moties veel haalbaarder te maken. Dat pad liep het college in eerste instantie af. Het college loopt dat pad nog steeds af. De raad doet dit voorstel nu. Het college werkt dat net zo goed uit. Wanneer het college dit had gedaan in zijn tempo, had het college eerst gewerkt aan de transparantie om na te gaan of dat al het gewenste effect zou hebben om daarna hiervoor een voorstel te doen. Zij ziet nu in dat dat meer gelijktijdig gedaan wordt. Zij vraagt de raad dit wel in zijn achterhoofd te houden: dat het college zich inspant om de beleidsdocumenten, de P&C-documenten veel helderder te maken zo dat het zoeken naar dekking door de raad zelf gemakkelijker is. Dan is ook geen discussie over drempelbedragen en momenten, et cetera. Wanneer een motie aangeleverd wordt met een passende dekking, kan er direct over worden besloten, is er geen vertraging, is er geen zoektocht naar een moment, is er geen drempelbedrag. Dat lijkt de wethouder in alle gevallen een heel praktische oplossing.
- 2590 Het college heeft in het Coalitieakkoord ook aangegeven scherper aan de wind te willen varen met hoe Utrecht er financieel bijstaat. De raad heeft daaraan nog een extra motie toegevoegd bij de afgelopen programmabegroting. Wanneer zij nu een klein doorkijkje geeft richting de Voorjaarsnota, merkt zij op dat die in een tijd komt met enorm veel prijsstijgingen. In de regel zal een dekkingsvoorstel bij een motie, een bezuiniging van iets anders zijn. Het college zal dan een voorstel doen om iets anders weg te bezuinigen. Dat is ook wat de raad dan vraagt aan het college. De kans dat er financiële ruimte gevonden wordt voor iets anders wordt steeds minder groot.
- 2600 Een aantal onderwerpen heeft velen van de raadsleden geraakt waarbij de wethouder alvast stil wil staan. Dat neemt niet weg dat haar voorstel blijft staan het bredere diepere gesprek in de adviescommissie te voeren en daarna in deze commissie. Daarvoor zal het college iets voorbereiden om met de raad te bespreken. Een voorstel in dit kader betekent een bezuiniging voor iets anders. De wethouder vindt de verwachting van de raad hierbij spannend. Afgelopen najaar is een aantal andere invullingen aangegeven door het college, bijvoorbeeld van de taakstelling die is gezet op het beheer van de openbare ruimte. Daar zijn invullingen en weergaven van gegeven. Dezelfde vraag heeft zij gekregen over de graffiti-regeling: wat de opties zouden zijn om die te dekken. In beide gevallen stonden daar andere soorten
- 2610 bezuinigingen tegenover. De wethouder constateert dat er geen voorstellen zijn gedaan om die aan te nemen. Dat maakt dat zij over het geheel aarzelingen heeft. Wanneer die dekkingsvoorstellen allemaal bezuinigingen inhouden, is de raad dan wel tevreden met het voorstel? Dit is wat de raad nu heeft besteld. Dat neemt niet weg dat het college dit alles netjes gaat uitwerken. Zij hoopt met deze inbreng duidelijk te maken dat dit de uitkomst zal zijn van de vraag vanuit de raad.
- 2620 **De heer Van der Zweth** (PvdA) kan zich goed voorstellen wat de wethouder hier zegt. Wanneer de dekking specifiek wordt, is de meerderheid mogelijk weg. Hij vraagt of de wethouder een idee heeft hoe dat proces er uit kan zien. Hij had het idee geopperd voor het geven van tusseninformatie met de mogelijkheid vanuit de raad nog bij te sturen. Hij is benieuwd wat de wethouder daarvan vindt.
- Wethouder Schilderman** vindt dat lastig. Zij stelt voor te verduidelijken hoe het college omgaat met voorstellen in de Voorjaarsnota. Ze neemt als voorbeeld de Speelvisie die eerder is aangenomen; dat is beleid dat door de raad is aangenomen en op dat moment nog met maatregelen, bijvoorbeeld met een aantal van 10, waarvan op dat moment 0 gedekt is er op dit moment ongeveer 6 en 4 nog niet. Een

dergelijk beleidsstuk komt dan terug op tafel bij de Voorjaarsnota. Dan wordt nagegaan dat dit vastgesteld beleid is van de raad en dat dat gedekt was op dat moment. Wanneer het college tussendoor nog andere momenten zou maken voor moties, komt het vastgestelde beleid van de raad in de verdrukking aan de andere kant. De raad zegt dan dat voor het ene het ene moment is en voor het andere het andere moment. De verwachting van de wethouder is dat de raad niet wil dat het college de gehele verantwoordelijkheid krijgt om het vastgestelde beleid door de raad met losse moties tussendoor af te wegen. Dan legt de raad meer budgetverantwoordelijkheid bij het college dan de raad zelf zou willen. Daarom kijkt het college zo nadrukkelijk naar het moment van de Voorjaarsnota; dan is in afweging te kijken naar het vastgestelde beleid, naar de zaken die daarin al wel gedekt waren, die de raad mogelijk niet wil in tweede instantie, en welke zaken daarin nog niet gedekt zijn. Daaraan is prioritering te geven; dat waren losse moties die eerder waren ingediend met daaraan ook een weging meegegeven. Wanneer het college dat niet op dat moment doet, is het onmogelijk die zaken tegen elkaar af te wegen.

De heer Van der Zweth (PvdA) kan dit op zich volgen. Wanneer die Speelvisie nog voor een deel gedekt moet worden en er in hetzelfde domein een motie is ingediend die een claim legt op 200.000 euro, verwacht hij een antwoord van het college dat het de raad waarschuwt dat er nog een grote post klaar staat; namelijk het beleid dat twee maanden geleden is vastgesteld. Dat komt dan daar toch terug?

Wethouder Schilderman zal dat bij de Voorjaarsnota goed inzichtelijk kunnen maken; wanneer de raad ook nog van het college verlangt tussendoor op elk moment van het jaar alle beleid dat nog uitgewerkt wordt of beleid dat nog geprioriteerd moet worden volledig in beeld te hebben, vraagt de raad heel veel van de ambtelijke organisatie. Zij verwacht dat het aan de andere kant chaotisch gaat worden. Zij zegt hier niet mee dat er per definitie niet anders naar gekeken gaat worden. Zij vindt het wel een serieuze uitdaging die ervoor kan zorgen dat het maken van afwegingen een stuk ingewikkelder wordt in financieel opzicht, in plaats van eenvoudiger zoals dat gewenst was door de raad.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de wethouder met haar inziet dat wanneer raadsbreed een motie wordt gesteund, er een wijziging optreedt in het beleid of in het programma.

Wethouder Schilderman neemt het onderwerp van de Speelvisie. Zodra het bestuur bezig is met het voorstel van de Speelvisie en de raad wil een andere wijziging, dan dient de raad een amendement in. Dan wijzigt de raad het beleid. Daarmee is een andere invulling van beleid. Wanneer het anders gaat, bijvoorbeeld de raad heeft in februari een stuk op Spelen aangenomen, en vervolgens in september dient de raad een motie in die gaat over groenbeheer bij de portefeuille openbare ruimte, vindt zij het nogal wat om dan aan te geven dat het aan het college is om de weging te maken of dat stuk over groenbeheer belangrijker is dan het beleid dat de raad in februari over Spelen heeft vastgesteld. Bij de Voorjaarsnota kan dat op tafel liggen. Dan kan het college daarin een voorstel doen. Het college hoopt een gevoel te hebben voor wat de raad belangrijk vindt. Dan kan de raad bij de Voorjaarsnota aangeven dat het college het niet juist heeft geïnterpreteerd.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of het dan wellicht logisch is het budgetrecht van de raad te verbreden, meer de verdieping in te gaan naar verschillende onderdelen van het programma Openbare Ruimte bijvoorbeeld zo dat het college niet in de klem komt. Openbare Ruimte is een groot programma.

Wethouder Schilderman antwoordt dat het gevolg van verlaging van het budgetrecht, tot gevolg heeft dat in een jaar minder bij te sturen is. Dat is een nadeel van een verlaging van budgetrecht. Wanneer er een overschrijding is binnen bijvoorbeeld groen en de raad zou zeggen dat niet meer op het niveau te benaderen van Openbare Ruimte, moet dat per se een bezuiniging binnen Groen betekenen in plaats van dat het breder is op te lossen binnen Openbare Ruimte. Het lijkt haar goed de discussie over het budgetrecht verder op te pakken in het Sturen en Verantwoorden. Daarmee is de raad nu goed begonnen met deze discussie. Het lijkt haar goed die discussie daar centraal te beslechten.

Gevraagd is naar vertraging; waar komt de opmerking vandaan dat er vertraging plaats zou kunnen vinden? Stel de raad neemt een motie aan over de aanschaf van 500 extra bankjes in de openbare ruimte. De raad heeft als dekkingsrichting meegegeven verder te moeten kijken naar nieuwe objecten in de openbare ruimte en er twee geplande toiletten zijn om aan te leggen. De raad neemt dit besluit in oktober. Dan is het de vraag wat daarmee gebeurt. Misschien worden daarvoor voorbereidende werkzaamheden gedaan. Die toiletten zijn nog niet gemaakt; die hadden de potentiële dekking van de 500 extra bankjes. De vraag is dan wat er met de voorbereiding gebeurt van die twee geplande extra toiletten. Wordt dan gewacht of niet omdat het potentieel een dekking is van die 500 extra bankjes? De wethouder denkt dat dit een overkombaar probleem is, dat gekeken moet worden naar het *hoe*. Dat is de achtergrond van waar het college heeft gezegd dat zich mogelijk vertraging kan voordoen. Ook bestaande projecten komen dan ter discussie te staan.

De commissie heeft gesproken over drempelbedragen. De wethouder vindt het heel goed dat daarover meer is uitgewisseld. Het college had gedacht de raad tegemoet te komen met de ondergrens. Er was nogal discussie over wat een ongedekte motie is. Een dekking is niet nodig voor het nemen van een krantenabonnement. De vraag is wel waar de grens ligt aan de onderkant. De bedoeling van het college met de ondergrens was niet zozeer om het hier ingewikkelder of moeilijker te maken, maar om de raad tegemoet te komen in de onduidelijkheid die daarover was ontstaan. Zij verneemt nu dat die behoefte er minder is.

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dat de wethouder nu wel erg snel gaat. Zij refereert aan haar debat met GroenLinks; dan is het voorstel breder te kijken dan alleen drempelbedragen; dus naar de mogelijkheden voor de raad om beter te kunnen sturen ook als het gaat om de dekking van moties.

Wethouder Schilderman gaat door op de bovengrens van drempelbedragen. Zij ziet daar het risico dat het college op pad gestuurd wordt met dat de raad toch geen betaald parkeren wil, en dat het college de opdracht krijgt tientallen miljoenen structureel te vinden. Een dergelijke opdracht vergt zoveel bijsturing dat het college dat onverstandig zou vinden. Daarmee heeft de wethouder de uiterste bovengrens en uiterste ondergrens aangestipt. De vraag is dan hoe dit op een goede manier te doen.

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dat de wethouder nu de suggestie wekt als heeft de raad te maken met een zakencollege. Er is een Coalitieakkoord dat de meerderheid heeft in de raad. Nu voert de wethouder betaald parkeren als voorbeeld aan. Zij vindt dit voorbeeld niet goed. Dat doet ook geen goed aan de positie van de raad, alsof de raad maar iets doet. Wanneer de raad een motie aanneemt, betekent dat voor het college dat de raad iets anders wil. Zij vraagt of de wethouder dat begrijpt.

Wethouder Schilderman begrijpt dat zij had moeten blijven bij haar voorbeelden in de openbare ruimte. Zij zal dat hierna ook doen. De raad heeft een memo gestuurd waarin de raad een andere werkwijze voorstelt dan tot op heden gevolgd. Dit gaat

niet over een motie met een dekking; dit gaat over een motie zonder dekking door de raad aangeleverd. Wanneer de raad een motie aanneemt zonder financiële consequenties of met dekking, wordt die uiteraard uitgevoerd indien mogelijk. Daarover voeren raad en college wel vaker discussie. De vraag is hoe dan om te gaan met de wens die in de raad leeft om verdere invulling te geven aan een motie zonder dekking. De wethouder is met de raad nu op zoek naar hoe daaraan richting te kunnen geven die werkbaar is, zowel voor de raad zodat de raad zijn kaderstellende rol kan vervullen als dat het stadsbestuur een overzichtelijk financieel beeld heeft en kan komen met reële dekkingsopties. Om die reden geeft zij aan dat er een bovenkant is. Het CDA sprak hierover verstandige woorden; de suggestie was dit verder te bespreken in de adviescommissie. Dat lijkt de wethouder heel goed.

De wethouder hoorde een groot aantal aandachtspunten waar het gaat om de consequenties van de dekking in kaart brengen. Het college zal daar naar moeten kijken. Dat kost soms even tijd om dat verder in kaart te brengen. Het is heel erg afhankelijk van het verstreckende van een bepaald soort motie, hoe ingewikkeld het is. Wanneer het gaat om een aanpassing van enkele duizenden euro's, zijn de consequenties gemakkelijker aan te geven. Wanneer het gaat om miljoenen structureel waardoor er een ander soort keuze gemaakt moet worden in grote onderdelen van de gemeentelijke organisatie, is dat heel impactvol. Dat is de reden waarom het college van mening is dat in kaart te moeten brengen, te moeten zoeken naar wat een logisch moment is om dat te doen.

Dit gezegd hebbende, lijkt het de wethouder heel goed hierover verder terug te komen. Eerder heeft het college ook aangegeven een voorstel te zullen doen op basis van wat de raad aan het college heeft voorgelegd, ook richting de programmabegroting. Het voorstel van het college is om dat voor die tijd meermalen te bespreken in de adviescommissie met de raad zo dat het college een aantal van de onderwerpen die zijn aangedragen verder kan uitdiepen met de raad.

Gemiste vragen

De heer Vasters (D66) had een vraag gesteld hoe te voorkomen dat er een veelvoud aan kleinere voorstellen komt die net onder de onderste drempelbedragen vallen waaruit dan toch een groot bedrag te voorschijn komt in totaal. Hij is er benieuwd naar of daarover al ideeën zijn. Dit kan wat hem betreft ook later in het definitieve voorstel terecht komen.

Wethouder Schilderman vindt dat een goed aandachtspunt om mee te nemen. Het aandachtspunt was ook hoe de raadsleden elkaar daarop scherp houden. Ook zij ziet dat als een risico. Een paar honderd moties per jaar kunnen optellen tot een groot bedrag. Het zou helpen wanneer de raadsleden onderling daarover het goede gesprek voeren. Hier hebben raad en college elkaar ook nodig.

Zij merkt op dat het aantrekkelijk kan zijn om veel kleine moties in te dienen. Dan moet het college een enorme rits aan bezuinigingsmaatregelen aan de raad voorleggen om die kleine moties te dekken. De wethouder vermoedt dat de raad daarmee uiteindelijk niet gelukkig zal zijn. Die spanning is bij uitstek van de raad. De raad heeft het budgetrecht. Zij wil hierover verder nadenken over wat het college hierin kan doen. Zij hoopt dat de raad hierover verder het gesprek wil voeren in de adviescommissie of in deze commissie.

2770 **De voorzitter** concludeert dat hij hiermee dit debat kan afronden. Hij vraagt de agenderende fracties of zij hiermee verder willen richting de raad of op een andere manier. Hebben de agenderende partijen er uitgehaald wat zij er uit wilden halen?

De meer Maas (VOLT) is het eens met de wethouder dat het stadsbestuur hierover verder moet doorpraten. Hij neemt zich dat voor.

Mevrouw Chirino (ChristenUnie) vindt het goed dit verder te bespreken in de adviescommissie. Zeker als het gaat om de vraag hoe de raad in positie blijft en wat hiervan de gevolgen zijn. Ze denkt hierbij niet aan de aanstaande raad.

Mevrouw Ramaker (VVD) sluit zich aan bij VOLT en de ChristenUnie.

2780 **De heer Vasters** (D66) sluit zich aan bij de inbreng van de ChristenUnie.

De heer Van Steeg (CDA) heeft geen nadere inbreng.

De heer Van der Zweth (PvdA) heeft geen nadere inbreng.

Conclusies

De voorzitter constateert dat er geen concrete toezeggingen zijn gedaan. Er is genoeg stof te berde gebracht om over na te denken en weer een vervolg te geven. Hij sluit de vergadering om 16.30 uur.